

EUROPAPARLAMENTS- OG RÅDSFORORDNING (EU) 2016/1011**2020/EØS/76/15****av 8. juni 2016****om indekser som brukes som referanseverdier for finansielle instrumenter og finansielle kontrakter eller for å måle investeringsfonds resultater, og om endring av direktiv 2008/48/EF og 2014/17/EU og forordning (EU) nr. 596/2014(*)**

EUROPAPARLAMENTET OG RÅDET FOR DEN EUROPEISKE UNION HAR

under henvisning til traktaten om Den europeiske unions virkemåte, særlig artikkel 114,

under henvisning til forslag fra Europakommisjonen,

etter oversending av utkast til regelverksakt til de nasjonale parlamentene,

under henvisning til uttalelse fra Den europeiske sentralbank⁽¹⁾,under henvisning til uttalelse fra Den europeiske økonomiske og sosiale komité⁽²⁾,etter den ordinære regelverksprosedyren⁽³⁾ og

ut fra følgende betraktninger:

- 1) Prisfastsettelsen for mange finansielle instrumenter og finansielle kontrakter avhenger av referanseverdiens nøyaktighet og integritet. Alvorlige tilfeller av manipulasjon av referanserenter som LIBOR og EURIBOR og påstander om at referanseverdier for energi, olje og valuta er manipulert, viser at referanseverdier kan være gjenstand for interessekonflikter. Bruk av skjønn og svake styringsordninger gjør referanseverdiene mer sårbare for manipulasjon. Feil eller tvil knyttet til nøyaktigheten og integriteten til indekser som brukes som referanseverdier, kan undergrave tilliten i markedet og føre til tap for forbrukere og investorer og til vridninger i realøkonomien. Det er derfor nødvendig å sikre nøyaktighet, robusthet og integritet når det gjelder referanseverdier og prosessen for fastsettelse av referanseverdier.
- 2) Europaparlaments- og rådsdirektiv 2014/65/EU⁽⁴⁾ inneholder visse krav til pålitelighet for referanseverdier som brukes for å fastsette prisen på et børsnotert finansielt instrument. Europaparlaments- og rådsdirektiv 2003/71/EF⁽⁵⁾ inneholder

(*) Denne unionsrettsakten, kunngjort i EUT L 171 av 29.6.2016, s. 1, er omhandlet i EØS-komiteens beslutning nr. 190/2019 av 10. juli 2019 om endring av EØS-avtalens vedlegg IX (Finansielle tjenester) og vedlegg XIX (Forbrukervern), se EØS-tillegget til *Den europeiske unions tidende* nr. 73 av 12.9.2019, s. 5.

(1) EUT C 113 av 15.4.2014, s. 1.

(2) EUT C 177 av 11.6.2014, s. 42.

(3) Europaparlamentets holdning av 28. april 2016 (ennå ikke offentliggjort i EUT) og rådsbeslutning av 17. mai 2016.

(4) Europaparlaments- og rådsdirektiv 2014/65/EU av 15. mai 2014 om markeder for finansielle instrumenter og om endring av direktiv 2002/92/EF og direktiv 2011/61/EU (EUT L 173 av 12.6.2014, s. 349).

(5) Europaparlaments- og rådsdirektiv 2003/71/EF av 4. november 2003 om det prospekt som skal offentliggjøres når verdipapirer legges ut til offentlig tegning eller opptas til notering, og om endring av direktiv 2001/34/EF (EUT L 345 av 31.12.2003, s. 64).

visse krav til referanseverdier som brukes av utstedere. Europaparlaments- og rådsdirektiv 2009/65/EF⁽¹⁾ inneholder visse krav til bruken av referanseverdier i innretninger for kollektiv investering i omsettelige verdipapirer (UCITS). Europaparlaments- og rådsforordning (EU) nr. 1227/2011⁽²⁾ inneholder visse bestemmelser som forbyr manipulasjon av referanseverdier som brukes for energiprodukter i engrosmarkedet. Disse regelverksaktene omfatter imidlertid bare visse aspekter ved bestemte referanseverdier, og de dekker verken alle typer sårbarhet ved leveringen av alle referanseverdier eller alle typer bruk av finansielle referanseverdier i finansnæringen.

- 3) Referanseverdier er avgjørende for å fastsette priser ved transaksjoner over landegrensene, og de fremmer dermed et velfungerende indre marked for en rekke finansielle instrumenter og tjenester. Mange referanseverdier som brukes som referanserenter i finansielle kontrakter, særlig pantelån, stilles til rådighet i én medlemsstat, men brukes av kredittinstitusjoner og forbrukere i andre medlemsstater. Dessuten sikrer slike kredittinstitusjoner ofte sine risikoer eller skaffer midler for å finansiere disse finansielle kontraktene i det grensekryssende interbankmarkedet. Bare et fåtall medlemsstater har vedtatt nasjonale regler for referanseverdier, men deres respektive rettslige rammer for referanseverdier viser allerede forskjeller for eksempel når det gjelder anvendelsesområdet. Videre vedtok Den internasjonale organisasjon for tilsynsmyndigheter på verdipapiriområdet (IOSCO) 17. juli 2013 prinsipper for finansielle referanseverdier («IOSCO-prinsippene for finansielle referanseverdier») og 5. oktober 2012 prinsipper for byråer som rapporterer oljepriser («IOSCO-prinsippene for PRA-er») (samlet kalt «IOSCO-prinsippene»), og ettersom disse prinsippene gir en viss fleksibilitet når det gjelder deres nøyaktige anvendelsesområde og gjennomføringsmåter, er det sannsynlig at medlemsstatene vil vedta regler på nasjonalt plan som gjennomfører disse prinsippene på forskjellige måter.
- 4) Slike ulike tilnæringsmåter ville føre til oppsplitting av det indre marked ettersom administratorer og brukere av referanseverdier ville vært underlagt ulike regler i de ulike medlemsstatene. Dette kunne derfor hindre at referanseverdier som utarbeides i én medlemsstat, ikke kan brukes i andre medlemsstater. Ettersom det ikke finnes en harmonisert ramme i Unionen for å sikre nøyaktighet og integritet når det gjelder referanseverdier som brukes i finansielle instrumenter og finansielle kontrakter eller for å måle investeringsfonds resultater, er det sannsynlig at forskjeller i medlemsstatenes lovgivning ville være til hinder for et velfungerende indre marked med hensyn til levering av referanseverdier.
- 5) Spørsmålet om hva som er tilstrekkelige opplysninger om referanseverdier for finansielle kontrakter, behandles ikke i Unionens forbrukervernregler. Som følge av forbrukerklager og tvister som gjelder bruken av referanseverdier i flere medlemsstater, er det sannsynlig at det på grunn av berettiget bekymring for forbrukervernet vedtas uensartede tiltak på nasjonalt plan, noe som kan føre til oppsplitting av det indre marked på grunn av de uensartede konkurransevilkårene som er knyttet til de ulike forbrukervernnivåene.
- 6) For å sikre og forbedre vilkårene for et velfungerende indre marked, særlig når det gjelder finansmarkedene, og for å sikre et høyt nivå for forbruker- og investorervern, er det hensiktsmessig å fastsette rammeregler for referanseverdier på unionsplan.
- 7) Det er hensiktsmessig og nødvendig at denne rammen har form av en forordning, for å sikre at bestemmelser som direkte pålegger forpliktelser på personer som er involvert i levering av, bidrag til og bruk av referanseverdier, anvendes på en ensartet måte i hele Unionen. Ettersom en rettslig ramme for levering av referanseverdier nødvendigvis innebærer tiltak med angivelse av presise krav når det gjelder ulike aspekter ved slik levering av referanseverdier, kan selv små forskjeller i tilnærmingen til ett av disse aspektene medføre betydelige hindringer for levering av referanseverdier over landegrensene. Derfor bør anvendelsen av en forordning som får direkte anvendelse, redusere sannsynligheten for at det treffes uensartede tiltak på nasjonalt plan, sikre en ensartet tilnærming og større rettssikkerhet og hindre at det oppstår betydelige hindringer for levering av referanseverdier over landegrensene.
- 8) Denne forordnings virkeområde bør være tilstrekkelig bredt til å utgjøre en forebyggende rettslig ramme. Levering av referanseverdier innebærer skjønnsutøvelse når de fastsettes, og er i seg selv gjenstand for visse typer interessekonflikter, noe som innebærer at det finnes muligheter for og insentiver til å manipulere referanseverdier. Slike

⁽¹⁾ Europaparlaments- og rådsdirektiv 2009/65/EF av 13. juli 2009 om samordning av lover og forskrifter om foretak for kollektiv investering i omsettelige verdipapirer (UCITS) (EUT L 302 av 17.11.2009, s. 32).

⁽²⁾ Europaparlaments- og rådsforordning (EU) nr. 1227/2011 av 25. oktober 2011 om integritet og åpenhet på engrosmarkedet for energi (EUT L 326 av 8.12.2011, s. 1).

risikofaktorer er felles for alle referanseverdier og bør underlegges hensiktsmessige styrings- og kontrollkrav. Imidlertid varierer graden av risiko, og den metoden som anvendes, bør derfor være tilpasset de særlige omstendighetene. Ettersom en referanseverdis sårbarhet og betydning varierer over tid, ville en begrensning av anvendelsesområdet med henvisning til indekser som for øyeblikket er viktige eller sårbare, ikke begrense de risikoene som enhver referanseverdi kan innebære i framtiden. Særlig kan referanseverdier som for tiden ikke er så utbredte, bli mer brukt i framtiden, med det resultat at selv en mindre manipulasjon av dem kan få betydelig innvirkning.

- 9) Den avgjørende faktoren for denne forordnings virkeområde bør være om den beregnede referanseverdien bestemmer verdien av et finansielt instrument eller en finansiell kontrakt eller måler et investeringsfonds resultater. Virkeområdet bør derfor ikke avhenge av inndataenes art. Referanseverdier beregnet på grunnlag av økonomiske inndata, for eksempel aksjekurser, og på grunnlag av ikke-økonomiske tall eller verdier, for eksempel værparametere, bør derfor tas med. Rammen fastsatt i denne forordning bør også ta hensyn til at det foreligger et stort antall referanseverdier, og til de ulike virkningene disse har for den finansielle stabiliteten og realøkonomien. Denne forordning bør også fastsette tiltak som står i forhold til den risikoen ulike referanseverdier medfører. Denne forordning bør derfor omfatte referanseverdier som brukes for å fastsette prisen på finansielle instrumenter som er børsnoterte eller omsettes på regulerte handelsplasser.
- 10) Mange forbrukere er parter i finansielle kontrakter, særlig forbrukerkredittavtaler sikret ved pant, som viser til referanseverdier som er gjenstand for de samme risikoene. Denne forordning bør derfor omfatte kredittavtaler som definert i europaparlaments- og rådsdirektiv 2008/48/EF⁽¹⁾ og 2014/17/EU⁽²⁾.
- 11) Mange investeringsindekser medfører betydelige interessekonflikter og brukes for å måle resultatene til et fond, for eksempel et UCITS-fond. Noen av disse referanseverdiene offentliggjøres, mens andre gjøres tilgjengelige, gratis eller mot betaling av et gebyr, for offentligheten eller en del av offentligheten, og manipulasjon av dem kan skade investorene. Denne forordning bør derfor omfatte indekser eller referanserenter som brukes for å måle et investeringsfonds resultater.
- 12) Alle bidragsytere som leverer inndata til referanseverdier, kan utøve skjønn og bli gjenstand for interessekonflikter, og de kan dermed være en kilde til manipulasjon. Bidrag til en referanseverdi gis på frivillig grunnlag. Dersom et initiativ krever at bidragsytere gjør betydelige endringer i sine forretningsmodeller, kan de slutte å bidra. Når det gjelder enheter som allerede er gjenstand for reguleringer og tilsyn, forventes det imidlertid ikke at krav om gode styrings- og kontrollsystemer vil medføre betydelige kostnader eller en uforholdsmessig stor administrativ byrde. Denne forordning pålegger derfor bidragsytere under tilsyn visse forpliktelser. Når en referanseverdi fastsettes på grunnlag av lett tilgjengelige data, bør kilden til disse dataene ikke anses å være en bidragsyter.
- 13) Finansielle referanseverdier brukes ikke bare i forbindelse med utstedelse og utarbeiding av finansielle instrumenter og kontrakter. Finansnæringen er også avhengig av referanseverdier for å måle investeringsfonds resultater med sikte på å følge avkastningen, fastsette eiendelsfordelingen i en portefølje eller beregne resultatavhengige gebyrer. En gitt referanseverdi kan brukes enten direkte som referanse for finansielle instrumenter og finansielle kontrakter eller for å måle investeringsfonds resultater, eller den kan brukes indirekte i en kombinasjon av referanseverdier. I sistnevnte tilfelle skal fastsettelse og vurdering av vektningene som skal tildeles forskjellige indekser i en kombinasjon med sikte på å fastsette utbyttet eller verdien av et finansielt instrument eller en finansiell kontrakt eller for å måle et investeringsfonds resultater, også anses som bruk, ettersom en slik virksomhet ikke omfatter skjønnsutøvelse, i motsetning til leveringen av referanseverdier. Innehav av finansielle instrumenter som bruker visse referanseverdier som referanse, anses ikke som bruk av referanseverdien.
- 14) Sentralbanker følger allerede prinsipper, standarder og framgangsmåter som sikrer at de utøver sin virksomhet med integritet og på en uavhengig måte. Det er derfor ikke nødvendig at sentralbanker omfattes av denne forordning. Når sentralbanker leverer referanseverdier, særlig dersom disse referanseverdiene er beregnet på transaksjonsformål, har de ansvar for å fastsette hensiktsmessige interne framgangsmåter for å sikre disse referanseverdienes nøyaktighet,

⁽¹⁾ Europaparlaments- og rådsdirektiv 2008/48/EF av 23. april 2008 om forbrukerkredittavtaler og om oppheving av rådsdirektiv 87/102/EØF (EUT L 133 av 22.5.2008, s. 66).

⁽²⁾ Europaparlaments- og rådsdirektiv 2014/17/EU av 4. februar 2014 om kredittavtaler for forbrukere i forbindelse med fast eiendom til boligformål og om endring av direktiv 2008/48/EF og 2013/36/EU og forordning (EU) nr. 1093/2010 (EUT L 60 av 28.2.2014, s. 34).

integritet, pålitelighet og uavhengighet, særlig med hensyn til gjennomsiktighet i forbindelse med styrings- og beregningsmetoder.

- 15) Videre bør offentlige myndigheter, herunder nasjonale statistikkontorer, ikke være omfattet av denne forordning dersom de bidrar med data til, leverer eller har kontroll over levering av referanseverdier for samfunnspolitiske formål, herunder tiltak knyttet til sysselsetting, økonomisk virksomhet og inflasjon.
- 16) En administrator er den fysiske eller juridiske personen som har kontroll over levering av en referanseverdi, og som særlig administrerer ordningene for fastsettelse av referanseverdien, samler inn og analyser inndataene, fastsetter referanseverdien og offentliggjør den. En administrator bør kunne utkontraktere til en tredjepart en eller flere av disse oppgavene, herunder beregningen eller offentliggjøringen av referanseverdien, eller andre relevante tjenester og oppgaver i forbindelse med levering av referanseverdien. Dersom en person bare offentliggjør eller viser til en referanseverdi som del av sin journalistiske virksomhet, men ikke har kontroll over levering av denne referanseverdien, bør denne personen ikke være underlagt de kravene som denne forordning pålegger administratorer.
- 17) En indeks beregnes ved hjelp av en formel eller en annen metode på grunnlag av underliggende verdier. I forbindelse med utarbeidingen av formelen, utførelsen av den nødvendige beregningen og fastsettelsen av inndataene finnes det et visst rom for skjønnsutøvelse som medfører en risiko for manipulasjon. Derfor bør alle referanseverdier som er gjenstand for skjønnsutøvelse, være omfattet av denne forordning.
- 18) Dersom én enkelt pris eller verdi brukes som referanse for et finansielt instrument, for eksempel dersom prisen på ett enkelt verdipapir er referanseprisen for en opsjon eller futurekontrakt, foreligger verken beregning, inndata eller skjønnsutøvelse. Referansepriser basert på én enkelt pris eller verdi bør derfor ikke anses som referanseverdier for denne forordnings formål.
- 19) Referansepriser eller oppgjørpriser utarbeidet av sentrale motparter bør ikke anses som referanseverdier ettersom de brukes for å fastsette oppgjør, marginer og risikostyring og dermed ikke fastsetter det beløpet som skal utbetales i henhold til et finansielt instrument, eller verdien av et finansielt instrument.
- 20) Kredittgiveres levering av lånerenter bør ikke anses som levering av referanseverdier for denne forordnings formål. En lånerente som leveres av en kredittgiver, er enten fastsatt ved en intern beslutning eller beregnet som en kjøpskurs-salgskurs-differanse («spread») eller et påslag i forhold til en indeks (f.eks. EURIBOR). I førstnevnte tilfelle er kredittgiveren unntatt fra denne forordning for virksomhet som gjelder finansielle kontrakter inngått mellom kredittgiveren og dennes egne kunder, mens kredittgiveren i sistnevnte tilfelle bare anses å være en bruker av referanseverdien.
- 21) For å sikre referanseverdiens integritet bør det kreves at administratorer av referanseverdier innfører tilstrekkelige styringsordninger for å håndtere interessekonflikter og ivareta tilliten til referanseverdiens integritet. Selv ved effektiv styring vil de fleste administratorer bli gjenstand for interessekonflikter, og de kan måtte foreta vurderinger og treffe beslutninger som påvirker mange ulike berørte parter. Det er derfor viktig at administratorene har en funksjon som utøves med integritet, for å overvåke gjennomføringen av og effektiviteten i de styringsordningene som sikrer effektivt tilsyn.
- 22) Dersom referanseverdiene manipuleres eller er upålitelige, kan det medføre skade for investorer og forbrukere. Denne forordning bør derfor fastsette en ramme for administratorers og bidragsyteres oppbevaring av opplysninger og for å sikre gjennomsiktighet i forbindelse med en referanseverdis formål og metode, noe som fremmer en mer effektiv og rettferdig avgjørelse av potensielle krav i samsvar med nasjonal rett eller unionsretten.
- 23) Revisjon og effektiv håndheving av denne forordning krever etterfølgende analyse og dokumentasjon. Denne forordning bør derfor fastsette krav til hensiktsmessig dokumentasjon fra administratorer av referanseverdier for referanseverdiregningen i et tilstrekkelig langt tidsrom. Den virkeligheten som en referanseverdi er ment å måle, og de omgivelsene som den måles i, vil sannsynligvis endre seg over tid. Det er derfor nødvendig at framgangsmåten og metoden for levering av referanseverdier gjennomgås regelmessig for å påvise mangler og forbedringsmuligheter.

Mange berørte parter kan bli påvirket av feil i forbindelse med leveringen av referanseverdien, og de kan bidra til å påvise slike mangler. Denne forordning bør derfor fastsette en ramme for opprettelsen av en klagebehandlingsordning for administratorer av referanseverdier som gjør det mulig for berørte parter å inngi klager til en administrator av referanseverdier, og som sikrer at administratorer av referanseverdier objektivt vurderer om eventuelle klager er berettigede.

- 24) Levering av referanseverdier innebærer ofte utkontraktering av viktige funksjoner som beregning av referanseverdien, innsamling av inndata og formidling av referanseverdien. For at styringsordningene skal være effektive, er det nødvendig å sikre at en slik utkontraktering ikke fritar administratorer av referanseverdier for noen av deres forpliktelser og ansvarsområder, og at den skjer på en slik måte at den ikke påvirker verken administratorenes evne til å oppfylle sine forpliktelser og til å ivareta sitt ansvar eller den berørte vedkommende myndighetens evne til å føre tilsyn med dem.
- 25) Administratoren av referanseverdien er den sentrale mottakeren av inndata og kan vurdere inndataenes integritet og nøyaktighet på en konsekvent måte. Det er derfor nødvendig at denne forordning krever at administratorer treffer visse tiltak når en administrator anser at inndataene ikke er representative for det markedet eller den økonomiske virkeligheten en referanseverdi er ment å måle, herunder tiltak med sikte på å endre inndataene, bidragsyterne eller metoden, eller ellers slutter å levere denne referanseverdien. Videre bør en administrator som del av sin kontrollramme fastsette tiltak for, når det er mulig, å overvåke inndata før referanseverdien offentliggjøres, og for å validere inndata etter offentliggjøring, herunder sammenligne disse dataene med historiske mønstre, dersom det er relevant.
- 26) Enhver skjønnsutøvelse i forbindelse med levering av inndata skaper en mulighet for å manipulere en referanseverdi. Dersom inndataene er transaksjonsbaserte, er det mindre rom for skjønnsutøvelse og derfor mindre mulighet for å manipulere data. Som hovedregel bør derfor administratorer av referanseverdier bruke faktiske transaksjonsbaserte inndata dersom det er mulig, men andre data kan brukes i tilfeller der transaksjonsopplysningene ikke er tilstrekkelige eller egnede til å sikre referanseverdiens integritet og nøyaktighet.
- 27) En referanseverdis nøyaktighet og pålitelighet med hensyn til måling av den økonomiske virkeligheten som den er tiltenkt å måle, avhenger av metoden og inndataene som brukes. Det er derfor nødvendig å vedta en gjennomiktig metode som sikrer referanseverdiens pålitelighet og nøyaktighet. Slik gjennomiktighet innebærer ikke offentliggjøring av formelen som er brukt for å fastsette en gitt referanseverdi, men snarere offentliggjøring av de opplysningene som kreves for at berørte parter skal kunne forstå hvordan referanseverdien er utledet, og vurdere om den er representativ, relevant og egnet til den påtenkte bruken.
- 28) Det kan bli nødvendig å endre metoden for å sikre at referanseverdien forblir nøyaktig, men enhver endring av metoden får konsekvenser for brukerne av referanseverdien og berørte parter. Det er derfor nødvendig å angi hvilke framgangsmåter som skal følges ved endring av referanseverdimetoden, herunder behovet for samråd, slik at brukerne og berørte parter kan treffe nødvendige tiltak i lys av disse endringene eller underrette administratoren dersom de har betenkeligheter med hensyn til disse endringene.
- 29) Ansatte hos administratoren kan påvise mulige overtredelser av denne forordning eller potensielle sårbarheter som kan føre til manipulasjon eller forsøk på manipulasjon. Denne forordning bør derfor innføre en ramme som gjør det mulig for ansatte å varsle administratorer i fortrolighet om mulige overtredelser av denne forordning.
- 30) Referanseverdiens integritet og nøyaktighet avhenger av integriteten og nøyaktigheten til inndataene som leveres av bidragsyterne. Det er svært viktig at bidragsyternes forpliktelser i forbindelse med slike inndata angis tydelig, at det er troverdig at disse forpliktelsene oppfylles, og at forpliktelsene er i overensstemmelse med kontrollene og metodene til administratoren av referanseverdien. Det er derfor nødvendig at administratoren av referanseverdien utarbeider atferdsregler for å spesifisere disse kravene og bidragsyterens ansvar i forbindelse med leveringen av inndata. Administratoren bør forsikre seg om at bidragsyterne overholder atferdsreglene. Når bidragsyterne er lokalisert i tredjestater, bør administratoren forsikre seg om dette i den grad det er mulig.

- 31) Bidragsytere kan være gjenstand for interessekonflikter og får utøve skjønn når de fastsetter inndata. Det er derfor nødvendig at bidragsytere er underlagt styringsordninger for å sikre at disse konfliktene håndteres, og at inndataene er nøyaktige, oppfyller administratorens krav og kan valideres.
- 32) Mange referanseverdier fastsettes ved hjelp av en formel som anvender inndata levert av følgende enheter: en handelsplass, en godkjent offentliggjøringsordning, en leverandør av et konsolidert offentliggjøringsystem, en godkjent rapporteringsordning, en kraftbørs eller en auksjonsplattform for utslippskvoter. I noen situasjoner utkontrakteres datainnsamlingen til en tjenesteyter som mottar dataene i sin helhet og direkte fra disse enhetene. I slike tilfeller sikrer gjeldende regulering og tilsyn inndataenes integritet og gjennomsiktighet og fastsetter styringskrav og framgangsmåter for melding om overtredelse. Derfor er disse referanseverdiene mindre sårbare for manipulasjon og gjenstand for uavhengig verifisering, og de relevante administratorene er dermed fritatt for visse forpliktelser fastsatt i denne forordning.
- 33) Ulike typer referanseverdier og ulike referanseverdisektorer har forskjellige særtrekk, sårbarheter og risikoer. Bestemmelsene i denne forordning bør presiseres ytterligere for bestemte referanseverdisektorer og -typer. Referanserenter er referanseverdier som spiller en viktig rolle i gjennomføringen av pengepolitikken, og det er nødvendig å innføre særlige bestemmelser om slike referanseverdier i denne forordning.
- 34) Markeder for fysiske varer har særlige egenskaper som bør tas i betraktning. Varereferanseverdier er i utstrakt bruk og kan ha sektorspesifikke egenskaper, noe som gjør det nødvendig å innføre særlige bestemmelser om slike referanseverdier i denne forordning. Visse varereferanseverdier er unntatt fra bestemmelsene i denne forordning, men vil likevel måtte overholde de relevante IOSCO-prinsippene. Varereferanseverdier kan bli kritiske ettersom ordningen ikke er begrenset til referanseverdier som bygger på bidrag fra bidragsytere der flertallet er enheter under tilsyn. Når det gjelder kritiske varereferanseverdier som omfattes av vedlegg II, får kravene i denne forordning med hensyn til obligatorisk bidrag og kollegier ikke anvendelse.
- 35) Feil i kritiske referanseverdier kan påvirke markedets integritet, den finansielle stabiliteten, forbrukere, realøkonomien eller finansieringen av husholdninger og foretak i medlemsstatene. Disse potensielt destabiliserende virkningene av feil i en kritisk referanseverdi kan påvirke en eller flere medlemsstater. Det er derfor nødvendig at denne forordning fastsetter en framgangsmåte for å fastslå hvilke referanseverdier som bør anses som kritiske referanseverdier, og at ytterligere krav får anvendelse for å sikre slike referanseverdiers integritet og robusthet.
- 36) Kritiske referanseverdier kan bestemmes ved hjelp av et kvantitativt kriterium eller en kombinasjon av kvantitative og kvalitative kriterier. Videre kan en referanseverdi anerkjennes som kritisk selv om den ikke er forenlig med den relevante kvantitative terskelen, dersom det ikke finnes noen, eller det finnes svært få, markedsbaserte alternativer til referanseverdien og dens eksistens og nøyaktighet er relevant for markedets integritet, den finansielle stabiliteten eller forbrukervernet i en eller flere medlemsstater, og dersom alle berørte vedkommende myndigheter er enige om at en slik referanseverdi bør anerkjennes som kritisk. I tilfelle av uenighet mellom de berørte vedkommende myndighetene bør den beslutningen som treffes av vedkommende myndighet for administratoren, være avgjørende for hvorvidt en referanseverdi skal anerkjennes som kritisk. I et slikt tilfelle bør Den europeiske verdipapir- og markedstilsynsmyndighet (ESMA), opprettet ved europaparlaments- og rådsforordning (EU) nr. 1095/2010⁽¹⁾, kunne offentliggjøre en uttalelse om vurderingen som er foretatt av vedkommende myndighet for administratoren. Videre kan en vedkommende myndighet også anerkjenne en referanseverdi som kritisk basert på visse kvalitative kriterier dersom administratoren og flertallet av bidragsyterne til referanseverdien er lokalisert i den berørte vedkommende myndighetens medlemsstat. Alle kritiske referanseverdier bør oppføres på en liste opprettet av Kommisjonen gjennom en gjennomføringsrettsakt, som bør gjennomgås og ajourføres regelmessig.
- 37) Dersom en administrator slutter å administrere en kritisk referanseverdi, kan det føre til at finansielle kontrakter eller finansielle instrumenter blir ugyldige, at forbrukere og investorer påføres tap, og at den finansielle stabiliteten påvirkes. Det er derfor nødvendig at den berørte vedkommende myndigheten gis myndighet til å kreve obligatorisk administrering av en kritisk referanseverdi for å opprettholde den berørte referanseverdien. Dersom administratoren av referanseverdien blir gjenstand for insolvensbehandling, bør vedkommende myndighet framlegge for den relevante rettsmyndighet en

⁽¹⁾ Europaparlaments- og rådsforordning (EU) nr. 1095/2010 av 24. november 2010 om opprettelse av en europeisk tilsynsmyndighet (Den europeiske verdipapir- og markedstilsynsmyndighet), om endring av beslutning nr. 716/2009/EF og om oppheving av kommisjonsbeslutning 2009/77/EF (EUT L 331 av 15.12.2010, s. 84).

vurdering av hvorvidt og hvordan den kritiske referanseverdier kan overføres til en ny administrator eller opphøre å leveres.

- 38) Uten at det berører anvendelsen av Unionens konkurranseregulering og medlemsstatenes mulighet til å treffe tiltak for å fremme overholdelse av det, er det nødvendig å kreve at administratorer av kritiske referanseverdier, herunder kritiske varereferanseverdier, treffer egnede tiltak for å sikre at lisenser for og opplysninger om referanseverdier gis til alle brukere på et rettferdig, rimelig, gjennomskiktig og ikke-diskriminerende grunnlag.
- 39) Bidragsyttere som slutter å levere inndata til kritiske referanseverdier, kan undergrave tilliten til slike referanseverdier, ettersom slike referanseverdiers evne til å måle den underliggende markedsmessige eller økonomiske virkeligheten vil bli redusert som en følge av dette. Det er derfor nødvendig at den berørte vedkommende myndigheten, for å opprettholde tilliten til den berørte referanseverdien, gis myndighet til å kreve obligatoriske bidrag til kritiske referanseverdier fra enheter under tilsyn. Obligatorisk levering av inndata innebærer ikke at enheter under tilsyn er forpliktet til å inngå eller til å påta seg å inngå transaksjoner.
- 40) Ettersom det finnes referanseverdier av mange ulike typer og størrelser, er det viktig å sikre forholdsmessighet i denne forordning og unngå å pålegge en for stor administrativ byrde for administratorer av referanseverdier der et eventuelt opphør innebærer en mindre trussel mot finanssystemet sett under ett. Det bør derfor i tillegg til ordningen for kritiske referanseverdier innføres to andre ordninger: én for betydningsfulle referanseverdier og én for ikke-betydningsfulle referanseverdier.
- 41) Administratorer av betydningsfulle referanseverdier bør kunne velge ikke å anvende et begrenset antall detaljerte krav i denne forordning. Vedkommende myndigheter bør imidlertid beholde retten til å kreve at disse kravene anvendes, på grunnlag av kriteriene angitt i denne forordning. Delegerede rettsakter og gjennomføringsrettsakter som får anvendelse på administratorer av betydningsfulle referanseverdier, bør ta behørig hensyn til forholdsmessighetsprinsippet og ha som mål å unngå administrative byrder når det er mulig.
- 42) Administratorer av ikke-betydningsfulle referanseverdier er underlagt en mindre detaljert ordning, og de bør kunne velge ikke å anvende visse krav i denne forordning. I et slikt tilfelle bør den berørte administratoren forklare, i en samsvarserklæring som bør offentliggjøres og formidles til vedkommende myndighet for administratoren, hvorfor det er hensiktsmessig ikke å anvende dem. Denne vedkommende myndigheten bør vurdere samsvarserklæringen og bør kunne be om ytterligere opplysninger eller kreve endringer for å sikre at denne forordning overholdes. Selv om ikke-betydningsfulle referanseverdier også kan være sårbare for manipulasjon, er de lettere å erstatte, og derfor bør gjennomskiktighet for brukerne være det viktigste verktøyet markedsdeltakerne bruker for å kunne foreta velbegrunnede valg med hensyn til hvilke referanseverdier de anser som egnet til bruk. Av den grunn bør de delegerede rettsaktene i avdeling II ikke få anvendelse på administratorer av ikke-betydningsfulle referanseverdier.
- 43) For at brukerne av referanseverdier på en hensiktsmessig måte skal kunne velge referanseverdier og forstå risikoene de medfører, må de vite hva en gitt referanseverdi er ment å måle, og hvor sårbar den er for manipulasjon. Administratoren av referanseverdien bør derfor offentliggjøre en referanseverdi-erklæring med opplysninger om dette. For å sikre ensartet anvendelse og at referanseverdi-erklæringer er av rimelig lengde, men samtidig har som formål å gi brukerne nødvendig nøkkelinformasjon på en lett tilgjengelig måte, bør ESMA ytterligere spesifisere innholdet i referanseverdi-erklæringen og skille mellom ulike typer av og særtrekk ved referanseverdier og deres administratorer.
- 44) Denne forordning bør ta hensyn til IOSCO-prinsippene, som fungerer som globale standarder for reguleringskrav til referanseverdier. Som et overordnet prinsipp og for å sikre investoren bør tilsyn og regulering i en tredjestat være likeverdig med Unionens tilsyn med og regulering av referanseverdier. Referanseverdier fra denne tredjestaten kan derfor brukes av enheter under tilsyn i Unionen dersom Kommisjonen har truffet en positiv beslutning om likeverdighet når det gjelder tredjestatens ordning. Under slike omstendigheter bør vedkommende myndigheter inngå samarbeidsavtaler med tilsynsmyndigheter i tredjestater. ESMA bør samordne utviklingen av slike samarbeidsavtaler og utvekslingen mellom vedkommende myndigheter av opplysninger som mottas fra tredjestater. For å unngå negative virkninger som følge av at bruken av referanseverdier fra en tredjestat plutselig opphører i Unionen, fastsetter denne forordning også visse andre ordninger (dvs. for anerkjennelse og godkjenning) som gjør det mulig for enheter under tilsyn som er lokalisert i Unionen, å bruke tredjestaters referanseverdier.

- 45) Ved denne forordning innføres en framgangsmåte for hvordan vedkommende myndighet i referansemedlemsstaten kan anerkjenne administratorer lokalisert i en tredjestat. Anerkjennelse bør gis til administratorer som oppfyller kravene i denne forordning. I lys av IOSCO-prinsippenes rolle som global standard for leveringen av referanseverdier, bør vedkommende myndighet i referansemedlemsstaten kunne anerkjenne administratorer på grunnlag av at de anvender IOSCO-prinsippene. For dette formål bør vedkommende myndighet vurdere hvordan en bestemt administrator anvender IOSCO-prinsippene, og avgjøre om en slik anvendelse, for den berørte administratoren, er likeverdig med de ulike kravene som er fastsatt i denne forordning, idet det tas hensyn til særtrekkene ved godkjenningsordningen sammenlignet med likeverdighetsordningen.
- 46) Ved denne forordning innføres også en godkjenningsordning som på visse vilkår gir administratorer eller enheter under tilsyn som er lokalisert i Unionen, mulighet til å godkjenne referanseverdier fra en tredjestat med sikte på å bruke slike referanseverdier i Unionen. For dette formål bør vedkommende myndighet ta hensyn til om overholdelse av IOSCO-prinsippene i forbindelse med leveringen av den referanseverdien som skal godkjennes, vil tilsvare overholdelse av denne forordning, idet det tas hensyn til særtrekkene ved godkjenningsordningen sammenlignet med likeverdighetsordningen. En administrator eller en enhet under tilsyn som har godkjent en referanseverdi fra en tredjestat, bør ha det hele og fulle ansvar for de godkjente referanseverdiene og for at de relevante vilkårene for godkjenning i denne forordning er oppfylt.
- 47) Alle administratorer av referanseverdier kan utøve skjønn, bli gjenstand for interessekonflikter og risikere å ha utilstrekkelige styrings- og kontrollsystemer. Ettersom administratorer kontrollerer prosessen for fastsettelse av referanseverdier, er krav om godkjenning eller registrering av og tilsyn med administratorer det mest effektive middelet for å sikre referanseverdiers integritet.
- 48) Visse administratorer bør godkjennes og føres tilsyn med av vedkommende myndighet i den medlemsstaten der den berørte administratoren er lokalisert. Enheter som allerede er underlagt tilsyn, og som leverer andre finansielle referanseverdier enn kritiske referanseverdier, bør registreres og føres tilsyn med av vedkommende myndighet i henhold til denne forordning. Enheter som leverer bare indekser som anses som ikke-betydningsfulle referanseverdier, bør også registreres av den berørte vedkommende myndigheten. Godkjenning og registrering bør være to atskilte prosesser ettersom godkjenning krever en mer omfattende vurdering av administratorens søknad. De berørte vedkommende myndighetenes tilsyn med en administrator bør ikke påvirkes av om denne er godkjent eller registrert. Videre bør det innføres en overgangsordning som gjør det mulig å registrere personer som leverer referanseverdier som ikke er kritiske og ikke er i utstrakt bruk i en eller flere medlemsstater, med sikte på å lette den innledende fasen i anvendelsen av denne forordning. ESMA bør på unionsplan føre et register som inneholder opplysninger om godkjente eller registrerte administratorer, om referanseverdier og de administratorene som leverer disse referanseverdiene etter en positiv beslutning i henhold til enten likeverdighetsordningen eller godkjenningsordningen, om unionsadministratorer eller enheter under tilsyn som har godkjent referanseverdier fra en tredjestat, og om slike godkjente referanseverdier og deres administratorer som er lokalisert en tredjestat.
- 49) Under visse omstendigheter kan en person levere en indeks uten å vite at den berørte indeksen brukes som referanse for et finansielt instrument, en finansiell kontrakt eller et investeringsfond. Dette er særlig tilfellet når brukerne og administratoren av referanseverdien er lokalisert i forskjellige medlemsstater. Det er derfor nødvendig å skape større gjennomsiktighet når det gjelder hvilken spesifikk referanseverdi som brukes. Slik gjennomsiktighet kan oppnås gjennom å forbedre innholdet i prospektene eller nøkkelinformasjonsdokumentene som kreves i henhold til unionsretten, og innholdet i meldingene som kreves i henhold til europaparlaments- og rådsforordning (EU) nr. 596/2014⁽¹⁾.
- 50) For å sikre et effektivt tilsyn bør vedkommende myndigheter i medlemsstatene ha effektive verktøy, myndighet og tilstrekkelige ressurser. Denne forordning bør derfor særlig fastsette et minstesett av tilsyns- og undersøkelsesmyndighet som vedkommende myndigheter i medlemsstatene bør tildeles i samsvar med nasjonal rett. Vedkommende myndigheter og ESMA bør, når de utøver sin myndighet i henhold til denne forordning, opptre objektivt og upartisk og fortsatt ta selvstendige beslutninger.
- 51) For å kunne avdekke overtredelser av denne forordning er det nødvendig at vedkommende myndigheter, i samsvar med nasjonal rett, kan få adgang til lokalene til juridiske personer for å beslaglegge dokumenter. Adgang til slike lokaler er nødvendig når det er rimelig grunn til mistanke om at det finnes dokumenter og andre data knyttet til gjenstanden for til

⁽¹⁾ Europaparlaments- og rådsforordning (EU) nr. 596/2014 av 16. april 2014 om markedsmissbruk (markedsmissbruksforordningen) og om oppheving av europaparlaments- og rådsdirektiv 2003/6/EF og kommisjonsdirektiv 2003/124/EF, 2003/125/EF og 2004/72/EF (EUT L 173 av 12.6.2014, s. 1).

synet eller granskingen som kan være relevante for å bevise en overtredelse av denne forordning. I tillegg er adgang til slike lokaler nødvendig når den personen som har mottatt en anmodning om opplysninger, unnlater å etterkomme anmodningen, eller når det er rimelig grunn til å tro at en eventuell anmodning ikke ville blitt etterkommet, eller at dokumentene eller opplysningene som opplysningskravet gjelder, ville blitt fjernet, manipulert eller ødelagt. Dersom det etter nasjonal rett kreves forhåndstillatelse fra en rettsmyndighet, bør adgang til lokalene først finne sted etter at forutgående tillatelse er gitt.

- 52) Eksisterende opptak av telefonsamtaler og trafikkdata fra enheter under tilsyn kan være det avgjørende og noen ganger det eneste bevismaterialet når det gjelder å oppdage og bevise overtredelser av denne forordning, særlig overholdelse av styrings- og kontrollkravene. Slike opptak kan bidra til å bekrefte identiteten til den personen som har ansvar for å innberette inndata, og til de personene som har ansvar for å godkjenne dem, og til å fastslå om ansatte fortsatt holdes organisatorisk atskilt. Vedkommende myndigheter bør derfor kunne kreve å få utlevert eksisterende opptak av telefonsamtaler, elektronisk kommunikasjon og trafikkdata som oppbevares av enheter under tilsyn, i tilfeller der det foreligger en rimelig grunn til å mistenke at slike opplysninger knyttet til gjenstanden for tilsynet eller granskingen kan være relevante for å bevise en overtredelse av denne forordning.
- 53) Denne forordning er i overensstemmelse med de grunnleggende rettighetene og de prinsippene som er anerkjent i traktaten om Den europeiske unions virkemåte (TEUV) og i Den europeiske unions pakt om grunnleggende rettigheter, særlig retten til respekt for privatliv og familieliv, retten til vern av personopplysninger, retten til ytrings- og informasjonsfrihet, friheten til å drive næringsvirksomhet, retten til eiendom, retten til forbrukervern, retten til effektiv klageadgang og retten til forsvar. Denne forordning bør derfor tolkes og anvendes i samsvar med disse rettighetene og prinsippene.
- 54) De berørte personenes rett til forsvar bør sikres fullt ut. Særlig bør de personene saken gjelder, få tilgang til de resultatene som ligger til grunn for vedkommende myndigheters beslutning, og de bør ha rett til å uttale seg.
- 55) Gjennomsiktighet når det gjelder referanseverdier, er nødvendig av hensyn til finansmarkedenes stabilitet og investorvernet. All utveksling eller overføring av opplysninger fra vedkommende myndigheter bør skje i samsvar med reglene for overføring av personopplysninger som fastsatt i europaparlaments- og rådsdirektiv 95/46/EF⁽¹⁾. Enhver utveksling eller overføring av opplysninger som foretas av ESMA, bør skje i samsvar med reglene for overføring av personopplysninger som fastsatt i europaparlaments- og rådsforordning (EF) nr. 45/2001⁽²⁾.
- 56) Idet det tas hensyn til de prinsippene som er fastsatt i Kommisjonens melding av 8. desember 2010 om styrking av sanksjonsordninger i sektoren for finansielle tjenester, samt unionsrettsakter som er vedtatt for å følge opp nevnte melding, bør medlemsstatene, for å sikre en felles tilnærming og avskrekkende virkning, fastsette regler for administrative sanksjoner og andre administrative tiltak, herunder økonomiske sanksjoner, som får anvendelse ved overtredelser av bestemmelsene i denne forordning, og sikre at de gjennomføres. De administrative sanksjonene og andre administrative tiltak bør være virkningsfulle, stå i forhold til overtredelsen og virke avskrekkende.
- 57) Ved fastsettelsen av administrative sanksjoner og andre administrative tiltak som anvendes i bestemte tilfeller, bør det, der det er hensiktsmessig, tas hensyn til faktorer som tilbakebetaling av enhver identifisert finansiell fordel, overtredelsens grovhet og varighet, enhver skjerpene eller formildende omstendighet, behovet for at administrative økonomiske sanksjoner skal ha en avskrekkende virkning, og, der det er hensiktsmessig, en rabatt for samarbeid med vedkommende myndighet. Den faktiske størrelsen på administrative økonomiske sanksjoner som ilegges i et bestemt tilfelle, bør kunne nå det maksimumsbeløpet som er fastsatt i denne forordning, eller det høyere maksimumsbeløpet som er fastsatt i nasjonal rett for svært alvorlige overtredelser, mens betydelig lavere administrative økonomiske sanksjoner enn maksimumsbeløpet bør kunne ilegges for mindre overtredelser eller ved forlik. Vedkommende myndighet bør ha mulighet til å nedlegge et midlertidig forbud mot å utøve ledelsesfunksjoner hos administratorer av eller bidragsyttere til referanseverdier.

⁽¹⁾ Europaparlaments- og rådsdirektiv 95/46/EF av 24. oktober 1995 om beskyttelse av fysiske personer i forbindelse med behandling av personopplysninger og om fri utveksling av slike opplysninger (EFT L 281 av 23.11.1995, s. 31).

⁽²⁾ Europaparlaments- og rådsforordning (EF) nr. 45/2001 av 18. desember 2000 om personvern i forbindelse med behandling av personopplysninger i Fellesskapets institusjoner og organer og om fri utveksling av slike opplysninger (EFT L 8 av 12.1.2001, s. 1).

- 58) Denne forordning bør ikke begrense medlemsstatenes mulighet til å fastsette strengere administrative sanksjoner eller påvirke eventuelle bestemmelser om strafferettslige sanksjoner i medlemsstatenes lovgivning.
- 59) Selv om det ikke er noe som hindrer medlemsstatene i å fastsette regler både for administrative og strafferettslige sanksjoner for den samme overtredelsen, bør de ikke være forpliktet til å fastsette regler for administrative sanksjoner for overtredelser av denne forordning når disse er omfattet av nasjonal strafferett. Medlemsstatene er i samsvar med nasjonal rett ikke forpliktet til å ilegge både administrative og strafferettslige sanksjoner for samme overtredelse, men de bør kunne gjøre det dersom det er tillatt i henhold til deres nasjonale rett. Opprettholdelse av strafferettslige sanksjoner i stedet for administrative sanksjoner ved overtredelser av denne forordning bør imidlertid ikke begrense eller på annen måte påvirke vedkommende myndigheters mulighet for til rett tid å samarbeide med og få tilgang til og utveksle opplysninger med vedkommende myndigheter i andre medlemsstater med henblikk på denne forordning, herunder etter at disse overtredelsene er brakt inn for vedkommende rettsmyndigheter for straffefølgning.
- 60) Det er nødvendig å styrke bestemmelsene om utveksling av opplysninger mellom vedkommende myndigheter og å skjerpe deres forpliktelse til å bistå hverandre og samarbeide. På grunn av økende virksomhet over landegrensene bør vedkommende myndigheter gi hverandre de opplysningene som er nødvendige for at de skal kunne utøve sine funksjoner, slik at denne forordning håndheves på en effektiv måte, herunder i situasjoner der en overtredelse eller mistanke om overtredelse berører myndighetene i to eller flere medlemsstater. Ved utveksling av opplysninger kreves det streng taushetsplikt for å sikre at opplysningene overføres på en riktig måte, og at særskilte rettigheter vernes.
- 61) For å sikre at vedkommende myndigheters beslutninger om å ilegge en administrativ sanksjon eller et annet administrativt tiltak har avskrekkende virkning på allmennheten, bør de offentliggjøres. Offentliggjøring av beslutninger som ilegger en administrativ sanksjon eller et annet administrativt tiltak, er også et viktig verktøy for vedkommende myndigheter for å informere markedsdeltakere om hva slags atferd som anses å utgjøre en overtredelse av denne forordning, og for å fremme god atferd blant markedsdeltakerne. Dersom en slik offentliggjøring vil kunne påføre de berørte personene uforholdsmessig stor skade eller utsette finansmarkedenes stabilitet eller en pågående gransking for fare, bør vedkommende myndighet enten offentliggjøre den administrative sanksjonen eller det administrative tiltaket anonymt eller utsette offentliggjøringen. Videre bør vedkommende myndigheter ha mulighet til ikke å offentliggjøre en beslutning som ilegger administrative sanksjoner eller andre administrative tiltak, dersom en anonym eller utsatt offentliggjøring anses å være utilstrekkelig til å sikre at finansmarkedenes stabilitet ikke settes i fare. Vedkommende myndigheter er heller ikke forpliktet til å offentliggjøre administrative sanksjoner eller andre administrative tiltak som anses for å være av mindre betydning, dersom offentliggjøringen ikke ville stå i forhold til formålet.
- 62) Kritiske referanseverdier kan involvere bidragsyttere, administratorer og brukere i flere medlemsstater. Derfor vil opphør av leveringen av en slik referanseverdi eller eventuelle hendelser som i betydelig grad kan undergrave dens integritet, kunne få innvirkning i flere medlemsstater, og det betyr at et tilsyn med en slik referanseverdi som føres bare av vedkommende myndighet i medlemsstaten der administratoren av referanseverdien er lokalisert, ikke vil være effektivt og formålstjenlig når det gjelder å håndtere de risikoene den kritiske referanseverdien innebærer. I et slikt tilfelle bør det, for å sikre en effektiv utveksling av tilsynsopplysninger mellom vedkommende myndigheter og sørge for samordning av deres virksomhet og tilsynstiltak, opprettes kollegier som består av vedkommende myndigheter og ESMA. Kollegienes virksomhet bør bidra til en harmonisert anvendelse av bestemmelsene i denne forordning og til en tilnærming av tilsynspraksis. Administratorens vedkommende myndighet bør opprette skriftlige retningslinjer for utveksling av opplysninger, beslutningsprosessen, som kan omfatte regler for avstemning, samarbeid om tiltak som gjelder obligatoriske bidrag, og de tilfellene der vedkommende myndigheter bør rådføre seg med hverandre. ESMA's rettslig bindende meglerrolle er et viktig element for å fremme samordning, ensartet tilsyn og tilnærming av tilsynspraksis.
- 63) Referanseverdier kan brukes som referanse for finansielle instrumenter og finansielle kontrakter med lang varighet. I visse tilfeller kan det hende at det ikke lenger vil være tillatt å levere slike referanseverdier når denne forordning trer i kraft, fordi de har egenskaper som ikke kan tilpasses for å oppfylle kravene i denne forordning. Samtidig vil et forbud mot fortsatt levering av en slik referanseverdi kunne føre til at de finansielle instrumentene eller finansielle kontraktene opphører eller hindres, noe som kan skade investorene. Det er derfor nødvendig å fastsette bestemmelser som gjør det mulig å fortsette å levere slike referanseverdier i en overgangsperiode.

- 64) I tilfeller der denne forordning får eller kan få anvendelse på enheter under tilsyn og markeder som omfattes av forordning (EU) nr. 1227/2011, er det nødvendig at ESMA rådfører seg med Byrået for samarbeid mellom energireguleringsmyndigheter (ACER) for å kunne støtte seg til ACERs sakkunnskap om energimarkedene og unngå dobbeltregulering.
- 65) For å spesifisere ytterligere tekniske elementer i denne forordning bør myndigheten til å vedta rettsakter i samsvar med artikkel 290 i TEUV delegeres til Kommisjonen med hensyn til spesifisering av tekniske elementer i definisjoner, med hensyn til beregning av det nominelle beløpet for finansielle instrumenter, det nominelle beløpet for derivater og netto andelsverdi for investeringsfond som bruker en referanseverdi som referanse for å avgjøre om en slik referanseverdi er kritisk, med hensyn til gjennomgåelse av beregningsmetoden som anvendes for å bestemme terskelverdien for fastsettelse av kritiske og betydningsfulle referanseverdier, med hensyn til fastsettelse av objektive grunner til å godkjenne en referanseverdi eller familie av referanseverdier som leveres i en tredjestat, med hensyn til fastsettelse av faktorer som er relevante for å vurdere om opphør eller endring av en eksisterende referanseverdi med rimelighet kan forventes å føre til en force majeure-hendelse, hindre oppfyllelsen av eller på annen måte overtre vilkårene for en finansiell kontrakt eller et finansielt instrument eller reglene for et investeringsfond som bruker en slik referanseverdi som referanse, og med hensyn til utvidelse av den 24-månedersperioden som er fastsatt for registrering i stedet for godkjenning av visse administratorer. Når Kommisjonen vedtar disse rettsaktene, skal den ta hensyn til markedsutviklingen eller den teknologiske utviklingen og internasjonal tilnærming av tilsynspraksis i forbindelse med referanseverdier, særlig arbeidet til IOSCO. Det er særlig viktig at Kommisjonen holder hensiktsmessige samråd under sitt forberedende arbeid, herunder på ekspertnivå, og at slike samråd gjennomføres i samsvar med prinsippene fastsatt i den tverrinstitusjonelle avtalen av 13. april 2016 om bedre regelverksutforming, som er inngått av Europaparlamentet, Rådet for Den europeiske union og Europakommisjonen⁽¹⁾. For å sikre lik deltakelse i utarbeidingen av delegerede rettsakter skal Europaparlamentet og Rådet motta alle dokumenter samtidig som medlemsstatenes sakkundige, og deres sakkundige skal systematisk ha adgang til møter i Kommisjonens ekspertgrupper som deltar i utarbeidingen av delegerede rettsakter.
- 66) Tekniske standarder bør sikre ensartet harmonisering av kravene til levering av og bidrag til indekser som brukes som referanseverdier, og tilstrekkelig vern for investorer og forbrukere i hele Unionen. ESMA er et organ med høyt spesialisert sakkunnskap, og det ville derfor være hensiktsmessig å gi denne myndigheten i oppgave å utarbeide utkast til tekniske reguleringsstandarder som ikke innebærer politiske valg, med sikte på framlegging for Kommisjonen. Kommisjonen bør vedta utkast til tekniske reguleringsstandarder utarbeidet av ESMA ved hjelp av delegerede rettsakter i henhold til artikkel 290 i TEUV og i samsvar med artikkel 10–14 i europaparlaments- og rådsforordning (EU) nr. 1095/2010 med hensyn til tilsynsfunksjonens framgangsmåter og kjennetegn, med hensyn til hvordan det skal sikres at inndataene og en bidragsyters interne framgangsmåter for tilsyn og verifisering er hensiktsmessige og verifiserbare, med hensyn til de opplysningene som en administrator skal gi om referanseverdien og metoden, med hensyn til atferdsreglene innhold, med hensyn til system- og kontrollkravene, med hensyn til de kriteriene vedkommende myndigheter skal ta i betraktning når de avgjør om visse tilleggskrav skal anvendes, med hensyn til innholdet i referanseverdierklæringer og de tilfellene der det kreves at en slik erklæring ajourføres, med hensyn til minstekravet til innhold i samarbeidsavtalene mellom vedkommende myndighet og ESMA, med hensyn til formen på og innholdet i en tredjestatsadministrators søknad om anerkjennelse og presentasjonen av opplysningene som skal gis i en slik søknad, og med hensyn til de opplysningene som skal gis i søknaden om godkjenning eller registrering.
- 67) For å sikre ensartede vilkår for gjennomføringen av denne forordning bør Kommisjonen gis gjennomføringsmyndighet til å utarbeide og gjennomgå en liste over offentlige myndigheter i Unionen, til å utarbeide og gjennomgå listen over kritiske referanseverdier og til å vurdere likeverdighet i forbindelse med den rettslige rammen som referanseverdileverandører i tredjestater omfattes av når det gjelder full eller delvis likeverdighet. Denne myndighet bør utøves i samsvar med europaparlaments- og rådsforordning (EU) nr. 182/2011⁽²⁾.
- 68) Kommisjonen bør også gis myndighet til å vedta tekniske gjennomføringsstandarder utarbeidet av ESMA for å fastsette maler for samsvarserklæringer og framgangsmåtene for og formatet på utvekslingen av opplysninger mellom vedkommende myndigheter og ESMA ved hjelp av gjennomføringsrettsakter i henhold til artikkel 291 i TEUV og i samsvar med artikkel 15 i forordning (EU) nr. 1095/2010.

(1) EUT L 123 av 12.5.2016, s. 1.

(2) Europaparlaments- og rådsforordning (EU) nr. 182/2011 av 16. februar 2011 om fastsettelse av allmenne regler og prinsipper for medlemsstatenes kontroll med Kommisjonens utøvelse av sin gjennomføringsmyndighet (EUT L 55 av 28.2.2011, s. 13).

- 69) Ettersom målet for denne forordning, som er å fastsette en konsekvent og effektiv ordning for å håndtere sårbarhet i forbindelse med referanseverdier, ikke kan nås i tilstrekkelig grad av medlemsstatene fordi den samlede virkningen av problemene knyttet til referanseverdiene bare kan forstås i et unionsperspektiv, og derfor på grunn av forordningens omfang og virkninger bedre kan nås på unionsplan, kan Unionen treffe tiltak i samsvar med nærhetsprinsippet som fastsatt i artikkel 5 i traktaten om Den europeiske union. I samsvar med forholdsmessighetsprinsippet fastsatt i nevnte artikkel går denne forordning ikke lenger enn det som er nødvendig for å nå disse målene.
- 70) Ettersom det haster med å gjenopprette tilliten til referanseverdier og fremme rettferdige og gjennomsluttelige finansmarkeder, bør denne forordning tre i kraft dagen etter at den er kunngjort.
- 71) Forbrukere kan inngå finansielle kontrakter, særlig avtaler om pantelån og forbrukerkreditt, som bruker en referanseverdi som referanse, men forskjeller i forhandlingsstyrke og anvendelsen av standardvilkår innebærer at de kan ha begrenset valgmulighet med hensyn til hvilken referanseverdi som skal brukes. Det er derfor nødvendig å sikre at kredittgivere eller kredittformidlere i det minste gir forbrukerne tilstrekkelige opplysninger. Direktiv 2008/48/EF og 2014/17/EU bør derfor endres.
- 72) Forordning (EU) nr. 596/2014 krever at personer med ledelsesansvar og nærstående personer til dem skal underrette utstederen og vedkommende myndighet om hver transaksjon de har utført for egen regning, og som gjelder finansielle instrumenter som selv er knyttet til deres utsteders aksjer og gjeldsinstrumenter. Det finnes imidlertid en rekke finansielle instrumenter som er knyttet til aksjer og gjeldsinstrumenter fra en bestemt utsteder. Slike finansielle instrumenter omfatter andeler i innretninger for kollektiv investering, strukturerte produkter eller finansielle instrumenter med et innebygd derivat som innebærer eksponering mot avkastningen til aksjer eller gjeldsinstrumenter som utstedes av en utsteder. Alle transaksjoner med slike finansielle instrumenter som overstiger en nedre terskel, bør være underlagt krav om melding til utstederen og vedkommende myndighet. Det bør gjøres et unntak når enten det tilknyttede finansielle instrumentet medfører en eksponering på høyst 20 % mot utstederens aksjer eller gjeldsinstrumenter, eller når personen med ledelsesansvar eller en nærstående person til en slik person ikke kjente til eller ikke kunne kjenne til det tilknyttede finansielle instrumentets investerings sammensetning. Forordning (EU) nr. 596/2014 bør derfor endres.

VEDTATT DENNE FORORDNING:

AVDELING I

FORMÅL, VIRKEOMRÅDE OG DEFINISJONER

Artikkel 1

Formål

Ved denne forordning innføres en felles ramme for å sikre nøyaktigheten og integriteten til indekser som brukes som referanseverdier for finansielle instrumenter og finansielle kontrakter eller for å måle investeringsfonds resultater i Unionen. Denne forordning bidrar dermed til et velfungerende indre marked, samtidig som det oppnås et høyt nivå for forbruker- og investorvern.

Artikkel 2

Virkeområde

1. Denne forordning får anvendelse på levering av referanseverdier, levering av inndata til en referanseverdi og bruk av en referanseverdi i Unionen.

2. Denne forordning får ikke anvendelse på følgende:
- a) En sentralbank.
 - b) En offentlig myndighet, dersom den bidrar med data til, leverer eller har kontroll over levering av referanseverdier for samfunnspolitiske formål, herunder tiltak knyttet til sysselsetting, økonomisk virksomhet og inflasjon.
 - c) En sentral motpart, dersom den leverer referansepriser eller oppgjørpriser som brukes i forbindelse med sentrale motparters risikostyring og oppgjør.
 - d) Levering av en enkelt referansepris for finansielle instrumenter som er oppført i avsnitt C i vedlegg I til direktiv 2014/65/EU.
 - e) Pressen, andre medier og journalister, dersom de bare offentliggjør eller viser til en referanseverdi som del av sin journalistiske virksomhet, uten å ha noen kontroll over levering av denne referanseverdien.
 - f) En fysisk eller juridisk person som yter eller lover å yte kreditt i forbindelse med sin forretnings- eller yrkesvirksomhet, bare i den grad denne personen offentliggjør eller gjør tilgjengelig for offentligheten denne personens egne variable eller faste lånerenter, som fastsettes gjennom interne beslutninger og får anvendelse bare på finansielle kontrakter inngått mellom denne personen eller et selskap i samme konsern og deres respektive kunder.
 - g) En varereferanseverdi som bygger på bidrag fra bidragsytere der flertallet ikke er enheter under tilsyn, og der begge følgende vilkår er oppfylt:
 - i) Referanseverdien brukes som referanse for finansielle instrumenter som er søkt opptatt til handel på bare én handelsplass, som definert i artikkel 4 nr. 1 punkt 24 i direktiv 2014/65/EU, eller som handles på bare én slik handelsplass.
 - ii) Den samlede nominelle verdien av finansielle instrumenter som bruker referanseverdien som referanse, overstiger ikke 100 millioner euro.
 - h) En indekssleverandør med hensyn til en indeks vedkommende leverer, dersom denne indekssleverandøren ikke kjenner til eller ikke med rimelighet kunne ha kjent til at denne indeksen brukes for formålene nevnt i artikkel 3 nr. 1 punkt 3.

Artikkel 3

Definisjoner

1. I denne forordning menes med
 - 1) «indeks» ethvert tall
 - a) som offentliggjøres eller gjøres tilgjengelig for offentligheten,
 - b) som regelmessig fastsettes
 - i) helt eller delvis ved anvendelse av en formel eller en annen beregningsmetode eller ved en vurdering og
 - ii) på grunnlag av verdien av en eller flere underliggende eiendeler eller en eller flere priser, herunder estimerte priser, faktiske eller estimerte renter, pristilbud og bindende pristilbud, eller andre verdier eller undersøkelser,
 - 2) «indekssleverandør» en fysisk eller juridisk person som har kontroll over levering av en indeks,
 - 3) «referanseverdi» enhver indeks som det vises til for å fastsette hvilket beløp som skal betales i henhold til et finansielt instrument eller en finansiell kontrakt, eller for å fastsette verdien av et finansielt instrument, eller en indeks som brukes for å måle et investeringsfonds resultater med sikte på å følge avkastningen til indeksen, avgrense eiendelsfordelingen i en portefølje eller beregne resultatavhengige gebyrer,

- 4) «familie av referanseverdier» en gruppe av referanseverdier som leveres av samme administrator og fastsettes på grunnlag av inndata av samme art, og som spesifikt måler den samme eller en lignende markedsmessig eller økonomisk virkelighet,
- 5) «levering av en referanseverdi»
 - a) administrering av ordningene for fastsettelse av en referanseverdi,
 - b) innsamling, analyse eller behandling av inndata med sikte på å fastsette en referanseverdi, og
 - c) fastsettelse av en referanseverdi ved hjelp av en formel eller en annen beregningsmetode eller ved en vurdering av inndata som er levert for dette formålet,
- 6) «administrator» enhver fysisk eller juridisk person som har kontroll over leveringene av en referanseverdi,
- 7) «bruk av en referanseverdi»
 - a) utstedelse av et finansielt instrument som viser til en indeks eller en kombinasjon av indekser,
 - b) fastsettelse av beløpet som skal betales i henhold til et finansielt instrument eller en finansiell kontrakt, ved å vise til en indeks eller en kombinasjon av indekser,
 - c) deltakelse i en finansiell kontrakt som viser til en indeks eller en kombinasjon av indekser,
 - d) levering av en lånerente som definert i artikkel 3 bokstav j) i direktiv 2008/48/EF, som er beregnet som en kjøpskurs-salgskurs-differanse («spread») eller et påslag i forhold til en indeks eller en kombinasjon av indekser og bare brukes som referanse i en finansiell kontrakt som kredittgiveren er part i,
 - e) måling av et investeringsfonds resultater ved hjelp av en indeks eller en kombinasjon av indekser med sikte på å følge avkastningen til indeksen eller kombinasjonen av indekser, avgrense eiendelsfordelingen i en portefølje eller beregne resultatavhengige gebyrer,
- 8) «levering av inndata» å levere inndata som ikke er umiddelbart tilgjengelige, og som kreves i forbindelse med fastsettelsen av en referanseverdi og leveres for det formålet, til en administrator eller til en annen person som skal formidle dem til en administrator,
- 9) «bidragsyter» en fysisk eller juridisk person som leverer inndata,
- 10) «bidragsyter under tilsyn» en enhet under tilsyn som leverer inndata til en administrator lokalisert i Unionen,
- 11) «innberetter» en fysisk person som er ansatt av bidragsyteren med sikte på å levere inndata,
- 12) «vurderingsansvarlig» en ansatt hos en administrator av en varereferanseverdi eller en annen fysisk person hvis tjenester stilles til rådighet for administratoren eller er underlagt dennes kontroll, og som har ansvar for å anvende en metode på eller foreta en vurdering av inndata og andre opplysninger for å oppnå en fullstendig vurdering av prisen på en bestemt vare,
- 13) «ekspertvurdering» en administrators eller bidragsyters utøvelse av skjønn i forbindelse med bruk av data med sikte på å fastsette en referanseverdi, herunder ekstrapolering av verdier fra tidligere eller tilknyttede transaksjoner, justering av verdier for faktorer som kan påvirke dataenes kvalitet, for eksempel markedshendelser eller en forringelse av en kjøpers eller selgers kredittkvalitet, og å gi bindende kjøps- eller salgstilbud høyere vekt enn en bestemt gjennomført transaksjon,
- 14) «inndata» data om verdien av en eller flere underliggende eiendeler eller en eller flere priser, herunder estimerte priser, pristilbud og bindende pristilbud, eller andre verdier som en administrator anvender for å fastsette en referanseverdi,
- 15) «transaksjonsopplysninger» observerbare priser, rentesatser, indekser eller verdier som representerer transaksjoner mellom uavhengige motparter i et aktivt marked som styres av konkurrerende tilbuds- og etterspørselsinteresser,

- 16) «finansielt instrument» et instrument oppført i avsnitt C i vedlegg I til direktiv 2014/65/EU som er søkt opptatt til handel på en handelsplass som definert i artikkel 4 nr. 1 punkt 24 i direktiv 2014/65/EU, eller som handles på en handelsplass som definert i artikkel 4 nr. 1 punkt 24 i direktiv 2014/65/EU eller gjennom en systematisk internaliserer som definert i artikkel 4 nr. 1 punkt 20 i nevnte direktiv,
- 17) «enhet under tilsyn» følgende enheter:
- a) En kredittinstitusjon som definert i artikkel 4 nr. 1 punkt 1 i europaparlaments- og rådsforordning (EU) nr. 575/2013⁽¹⁾.
 - b) Et verdipapirforetak som definert i artikkel 4 nr. 1 punkt 1 i direktiv 2014/65/EU.
 - c) Et forsikringsforetak som definert i artikkel 13 nr. 1 i europaparlaments- og rådsdirektiv 2009/138/EF⁽²⁾.
 - d) Et gjenforsikringsforetak som definert i artikkel 13 nr. 4 i direktiv 2009/138/EF.
 - e) Et UCITS som definert i artikkel 1 nr. 2 i direktiv 2009/65/EF eller, dersom det er relevant, et forvaltningsselskap for UCITS-fond som definert i artikkel 2 nr. 1 bokstav b) i nevnte direktiv.
 - f) En forvalter av et alternativt investeringsfond (AIF-forvalter) som definert i artikkel 4 nr. 1 bokstav b) i europaparlaments- og rådsdirektiv 2011/61/EU⁽³⁾.
 - g) Et tjenestepensjonsforetak som definert i artikkel 6 bokstav a) i europaparlaments- og rådsdirektiv 2003/41/EF⁽⁴⁾.
 - h) En kredittgiver som definert i artikkel 3 bokstav b) i direktiv 2008/48/EF i forbindelse med kredittavtaler som definert i artikkel 3 bokstav c) i nevnte direktiv.
 - i) En ikke-kredittinstitusjon som definert i artikkel 4 nr. 10 i direktiv 2014/17/EU i forbindelse med kredittavtaler som definert i artikkel 4 nr. 3 i nevnte direktiv.
 - j) En markedsoperatør som definert i artikkel 4 nr. 1 punkt 18 i direktiv 2014/65/EU.
 - k) En sentral motpart som definert i artikkel 2 nr. 1 i europaparlaments- og rådsforordning (EU) nr. 648/2012⁽⁵⁾.
 - l) Et transaksjonsregister som definert i artikkel 2 nr. 2 i forordning (EU) nr. 648/2012.
 - m) En administrator,
- 18) «finansiert kontrakt»
- a) en kredittavtale som definert i artikkel 3 bokstav c) i direktiv 2008/48/EF,
 - b) en kredittavtale som definert i artikkel 4 nr. 3 i direktiv 2014/17/EU,
- 19) «investeringsfond» et AIF som definert i artikkel 4 nr. 1 bokstav a) i direktiv 2011/61/EU eller et UCITS som definert i artikkel 1 nr. 2 i direktiv 2009/65/EF,

⁽¹⁾ Europaparlaments- og rådsforordning (EU) nr. 575/2013 av 26. juni 2013 om tilsynskrav for kredittinstitusjoner og verdipapirforetak og om endring av forordning (EU) nr. 648/2012 (EUT L 176 av 27.6.2013, s. 1).

⁽²⁾ Europaparlaments- og rådsdirektiv 2009/138/EF av 25. november 2009 om adgang til å starte og utøve virksomhet innen forsikring og gjenforsikring (Solvens II) (EUT L 335 av 17.12.2009, s. 1).

⁽³⁾ Europaparlaments- og rådsdirektiv 2011/61/EU av 8. juni 2011 om forvaltere av alternative investeringsfond og om endring av direktiv 2003/41/EF og 2009/65/EF og forordning (EF) nr. 1060/2009 og (EU) nr. 1095/2010 (EUT L 174 av 1.7.2011, s. 1).

⁽⁴⁾ Europaparlaments- og rådsdirektiv 2003/41/EF av 3. juni 2003 om virksomhet i og tilsyn med tjenestepensjonsforetak (EUT L 235 av 23.9.2003, s. 10).

⁽⁵⁾ Europaparlaments- og rådsforordning (EU) nr. 648/2012 av 4. juli 2012 om OTC-derivater, sentrale motparter og transaksjonsregistre (EUT L 201 av 27.7.2012, s. 1).

- 20) «ledelsesorgan» det eller de organene hos en administrator eller en annen enhet under tilsyn som er utpekt i samsvar med nasjonal rett, som har fullmakt til å fastsette strategien, målene og de overordnede ledelsesprinsippene til administratoren eller den andre enheten under tilsyn, og som fører tilsyn med og overvåker ledelsens beslutningstaking og omfatter personer som faktisk leder virksomheten til administratoren eller den andre enheten under tilsyn,
- 21) «forbruker» en fysisk person som i forbindelse med finansielle kontrakter som omfattes av denne forordning, opptrer med et formål som ligger utenfor vedkommendes forretnings- eller yrkesvirksomhet,
- 22) «referanserente» en referanseverdi som med henblikk på punkt 1 bokstav b) nr. ii) i dette nummer fastsettes på grunnlag av den rentesatsen som banker anvender på utlån til eller innlån fra andre banker eller andre agenter enn banker i pengemarkedet,
- 23) «varereferanseverdi» en referanseverdi der den underliggende eiendelen ved anvendelsen av punkt 1 bokstav b) nr. ii) i dette nummer er en vare i henhold til artikkel 2 nr. 1 i kommisjonsforordning (EF) nr. 1287/2006⁽¹⁾, unntatt utslippskvoter som nevnt i avsnitt C nr. 11 i vedlegg I til direktiv 2014/65/EU,
- 24) «referanseverdi basert på regulerte data» en referanseverdi som fastsettes ved hjelp av en formel på grunnlag av
- a) inndata som i sin helhet og direkte kommer fra
 - i) en handelsplass som definert i artikkel 4 nr. 1 punkt 24 i direktiv 2014/65/EU eller en handelsplass i en tredjestat for hvilken Kommisjonen har truffet en gjennomføringsbeslutning om at tredjestatens rettslige og tilsynsmessige ramme anses å ha en likeverdig virkning i samsvar med artikkel 28 nr. 4 i europaparlaments- og rådsforordning (EU) nr. 600/2014⁽²⁾, eller et regulert marked som anses som likeverdig i samsvar med artikkel 2a i forordning (EU) nr. 648/2012, men i hvert tilfelle bare når det gjelder transaksjonsopplysninger om finansielle instrumenter,
 - ii) en godkjent offentliggjøringsordning som definert i artikkel 4 nr. 1 punkt 52 i direktiv 2014/65/EU eller en leverandør av et konsolidert offentliggjøringsystem som definert i artikkel 4 nr. 1 punkt 53 i direktiv 2014/65/EU, i samsvar med obligatoriske krav om gjennomsiktighet etter handelen, men bare når det gjelder transaksjonsopplysninger om finansielle instrumenter som handles på en handelsplass,
 - iii) en godkjent rapporteringsordning som definert i artikkel 4 nr. 1 punkt 54 i direktiv 2014/65/EU, men bare når det gjelder transaksjonsopplysninger om finansielle instrumenter som handles på en handelsplass, og som må offentliggjøres i samsvar med obligatoriske krav om gjennomsiktighet etter handelen,
 - iv) en kraftbørs som nevnt i artikkel 37 nr. 1 bokstav j) i europaparlaments- og rådsdirektiv 2009/72/EF⁽³⁾,
 - v) en naturgassbørs som nevnt i artikkel 41 nr. 1 bokstav j) i europaparlaments- og rådsdirektiv 2009/73/EF⁽⁴⁾,
 - vi) en auksjonsplattform som nevnt i artikkel 26 eller 30 i kommisjonsforordning (EU) nr. 1031/2010⁽⁵⁾,
 - vii) en tjenesteyter som administratoren av referanseverdier har utkontraktert datainnsamlingen til i samsvar med artikkel 10, forutsatt at tjenesteyteren mottar dataene i sin helhet og direkte fra en enhet nevnt i punkt i)–vi),
 - b) investeringsfonds netto andelsverdier,

⁽¹⁾ Kommisjonsforordning (EF) nr. 1287/2006 av 10. august 2006 om gjennomføring av europaparlaments- og rådsdirektiv 2004/39/EF med hensyn til dokumentasjonsplikt for verdipapirforetak, transaksjonsrapportering, markedsinnsyn, opptak av finansielle instrumenter til notering samt definisjon av begreper for nevnte direktivs formål (EUT L 241 av 2.9.2006, s. 1).

⁽²⁾ Europaparlaments- og rådsforordning (EU) nr. 600/2014 av 15. mai 2014 om markeder for finansielle instrumenter og om endring av forordning (EU) nr. 648/2012 (EUT L 173 av 12.6.2014, s. 84).

⁽³⁾ Europaparlaments- og rådsdirektiv 2009/72/EF av 13. juli 2009 om felles regler for det indre marked for elektrisk kraft og om oppheving av direktiv 2003/54/EF (EUT L 211 av 14.8.2009, s. 55).

⁽⁴⁾ Europaparlaments- og rådsdirektiv 2009/73/EF av 13. juli 2009 om felles regler for det indre marked for naturgass og om oppheving av direktiv 2003/55/EF (EUT L 211 av 14.8.2009, s. 94).

⁽⁵⁾ Kommisjonsforordning (EU) nr. 1031/2010 av 12. november 2010 om tidsskjema, administrasjon og andre sider ved auksjonering av utslippskvoter for klimagasser i henhold til europaparlaments- og rådsdirektiv 2003/87/EF om opprettelse av en ordning for handel med utslippskvoter for klimagasser i Fellesskapet (EUT L 302 av 18.11.2010, s. 1).

- 25) «kritisk referanseverdi» en referanseverdi som ikke er basert på regulerte data, som oppfyller et av vilkårene fastsatt i artikkel 20 nr. 1, og som er oppført på listen som Kommisjonen utarbeider i henhold til nevnte artikkel,
- 26) «betydningsfull referanseverdi» en referanseverdi som oppfyller vilkårene fastsatt i artikkel 24 nr. 1,
- 27) «ikke-betydningsfull referanseverdi» en referanseverdi som ikke oppfyller vilkårene fastsatt i artikkel 20 nr. 1 og artikkel 24 nr. 1,
- 28) «lokalisert» i forbindelse med en juridisk person, det landet der vedkommende person har sitt forretningskontor eller annen offisiell adresse, og i forbindelse med en fysisk person, det landet der vedkommende er bosatt for skattemessige formål,
- 29) «offentlig myndighet»
- a) statlig eller annen offentlig forvaltning, herunder de enhetene som har ansvar for eller deltar i forvaltningen av offentlig gjeld,
 - b) enhver enhet eller person som utfører offentlige forvaltningsoppgaver i henhold til nasjonal rett, eller som har offentlig ansvar eller utfører offentlige oppgaver eller yter offentlige tjenester, herunder tiltak knyttet til sysselsetting, økonomisk virksomhet og inflasjon, under kontroll av en enhet som omhandlet i bokstav a).

2. Kommisjonen skal gis myndighet til å vedta delegerte rettsakter i samsvar med artikkel 49 for å spesifisere ytterligere tekniske elementer i definisjonene fastsatt i nr. 1 i denne artikkel, særlig ved å spesifisere hva som utgjør tilgjengeliggjøring i forbindelse med definisjonen av en indeks.

Dersom det er relevant, skal Kommisjonen ta hensyn til markedsutviklingen eller den teknologiske utviklingen og den internasjonale tilnærmingen av tilsynspraksis i forbindelse med referanseverdier.

3. Kommisjonen skal vedta gjennomføringsrettsakter for å utarbeide og gjennomgå en liste over offentlige myndigheter i Unionen som omfattes av definisjonen i nr. 1 punkt 29 i denne artikkel. Disse gjennomføringsrettsaktene skal vedtas etter undersøkelsesprosedyren nevnt i artikkel 50 nr. 2.

Dersom det er relevant, skal Kommisjonen ta hensyn til markedsutviklingen eller den teknologiske utviklingen og den internasjonale tilnærmingen av tilsynspraksis i forbindelse med referanseverdier.

AVDELING II

REFERANSEVERDIERS INTEGRITET OG PÅLITELIGHET

KAPITTEL 1

Administratorers styring og kontroll

Artikkel 4

Krav med hensyn til styring og interessekonflikter

1. En administrator skal ha solide styringsordninger som omfatter en klar organisasjonsstruktur med veldefinert, gjennomiktig og konsekvent rolle- og ansvarsfordeling for alle personer som er involvert i leveringen av en referanseverdi.

Administratorer skal treffe egnede tiltak for å identifisere og hindre eller håndtere interessekonflikter mellom dem selv, herunder deres ledere og ansatte eller enhver annen person som er direkte eller indirekte tilknyttet dem gjennom kontroll, og bidragsytere eller brukere og for å sikre at en nødvendig vurdering eller skjønnsutøvelse i forbindelse med prosessen for fastsettelse av referanseverdier foretas på en uavhengig og ærlig måte.

2. Leveringen av referanseverdi skal være operativt atskilt fra enhver del av en administrators virksomhet som kan skape en faktisk eller mulig interessekonflikt.
3. Dersom det oppstår en interessekonflikt hos en administrator som følge av sistnevntes eierstruktur, kontrollerende eierinteresser eller annen virksomhet som utøves av en enhet som eier eller kontrollerer administratoren, eller av en enhet som eies eller kontrolleres av administratoren eller et av administratorens tilknyttede foretak, og denne interessekonflikten ikke kan reduseres i tilstrekkelig grad, kan den berørte vedkommende myndigheten kreve at administratoren innfører en uavhengig tilsynsfunksjon der berørte parter, herunder brukere og bidragsytere, er representert på en balansert måte.
4. Dersom en slik interessekonflikt ikke kan håndteres på en hensiktsmessig måte, kan den berørte vedkommende myndigheten kreve at administratoren enten avslutter den virksomheten eller de forbindelsene som skaper interessekonflikter, eller slutter å levere referanseverdien.
5. En administrator skal offentliggjøre eller opplyse brukerne av referanseverdien, den berørte vedkommende myndigheten og eventuelt bidragsyterne om alle eksisterende eller mulige interessekonflikter, herunder interessekonflikter som oppstår som følge av eierskapet til eller kontrollen over administratoren.
6. En administrator skal innføre og anvende egnede retningslinjer og framgangsmåter samt effektive organisatoriske ordninger for å identifisere, opplyse om, forebygge, håndtere og redusere interessekonflikter med henblikk på å verne integriteten og uavhengigheten ved fastsettelsen av referanseverdier. Slike retningslinjer og framgangsmåter skal regelmessig gjennomgås og ajourføres. Retningslinjene og framgangsmåtene skal ta hensyn til og håndtere interessekonflikter, graden av skjønn som utøves i prosessen for fastsettelse av referanseverdien, og de risikoene som referanseverdien innebærer, og skal
 - a) sikre fortrolig behandling av opplysningene som leveres til eller utarbeides av administratoren, med forbehold for denne forordnings krav til offentliggjøring og gjennomsiktighet, og
 - b) særlig redusere interessekonflikter som følge av administratorens eierskap eller kontroll, som følge av andre interesser i administratorens konsern eller som følge av andre personer som kan utøve innflytelse på eller kontroll over administratoren i forbindelse med fastsettelsen av referanseverdien.
7. Administratorene skal sikre at deres ansatte og andre fysiske personer hvis tjenester stilles til rådighet for administratoren eller er underlagt dennes kontroll, og som er direkte involvert i leveringen av en referanseverdi,
 - a) har nødvendige kunnskaper, ferdigheter og erfaringer til å utføre de oppgavene de er tildelt, og er underlagt effektiv ledelse og effektivt tilsyn,
 - b) ikke er gjenstand for utilbørlig påvirkning eller interessekonflikter, og at godtgjøring og evaluering av resultater for disse personene ikke skaper interessekonflikter eller på annen måte påvirker integriteten i forbindelse med prosessen for fastsettelse av referanseverdier,
 - c) ikke har noen interesser eller forretningsforbindelser som kan sette administratorens virksomhet i fare,
 - d) har forbud mot å bidra til fastsettelsen av en referanseverdi ved å delta i kjøpstilbud, salgstilbud og handler på personlig grunnlag eller på vegne av markedsdeltakere, unntatt når en slik form for bidrag uttrykkelig kreves som del av referanseverdimetoden og er underlagt denne metodens særlige regler, og
 - e) er omfattet av effektive framgangsmåter for å kontrollere utvekslingen av opplysninger med andre ansatte som er involvert i virksomhet som kan skape en risiko for interessekonflikter eller konflikter med tredjeparter, når disse opplysningene kan påvirke referanseverdien.
8. En administrator skal innføre særskilte framgangsmåter for internkontroll for å sikre integriteten og påliteligheten til den ansatte eller personen som fastsetter referanseverdien, herunder minst en intern godkjenning fra ledelsen før referanseverdien videreformidles.

Artikkel 5

Krav til tilsynsfunksjonen

1. Administratorer skal innføre og opprettholde en permanent og effektiv tilsynsfunksjon for å sikre tilsyn med alle aspekter ved deres levering av referanseverdier.

2. Administratorer skal utarbeide og vedlikeholde robuste framgangsmåter for sin tilsynsfunksjon, som skal gjøres tilgjengelige for berørte vedkommende myndigheter.
3. Tilsynsfunksjonen skal utøves med integritet og ha ansvar for følgende oppgaver, som administratoren skal tilpasse ut fra referanseverdiens kompleksitet, bruk og sårbarhet:
 - a) Gjennomgåelse av referanseverdiens definisjon og metode minst én gang i året.
 - b) Tilsyn med eventuelle endringer av referanseverdimetoden og mulighet for å anmode administratoren om å gjennomføre samråd om slike endringer.
 - c) Tilsyn med administratorens kontrollramme, håndteringen og anvendelsen av referanseverdien og, dersom referanseverdien bygger på inndata fra bidragsytere, atferdsreglene nevnt i artikkel 15.
 - d) Gjennomgåelse og godkjenning av framgangsmåter for å avslutte leveringen av referanseverdien, herunder eventuelle samråd om opphør.
 - e) Tilsyn med eventuelle tredjeparter som er involvert i leveringen av referanseverdien, herunder beregnings- eller formidlingsagenter.
 - f) Vurdering av interne og eksterne revisjoner eller gjennomgåelser og overvåking av gjennomføringen av identifiserte utbedringstiltak.
 - g) Dersom referanseverdien bygger på inndata fra bidragsytere, overvåking av inndataene og bidragsyterne og av administratorens tiltak for å kontrollere eller validere inndatabidrag.
 - h) Dersom referanseverdien bygger på inndata fra bidragsytere, vedtakelse av effektive tiltak i forbindelse med brudd på atferdsreglene nevnt i artikkel 15.
 - i) Dersom referanseverdien bygger på inndata fra bidragsytere, rapportering til de berørte vedkommende myndighetene om enhver upassende atferd fra bidragsyteres eller administratorens side som tilsynsfunksjonen får kjennskap til, og om avvikende eller mistenkelige inndata.
4. Tilsynsfunksjonen skal utøves av en særskilt komité eller ved hjelp av en annen egnet styringsordning.
5. ESMA skal utarbeide utkast til tekniske reguleringsstandarder for å spesifisere framgangsmåtene for tilsynsfunksjonen og egenskapene til tilsynsfunksjonen, herunder dens sammensetning og dens plass i administratorens organisasjonsstruktur, for å sikre funksjonens integritet og unngå interessekonflikter. ESMA skal særlig utarbeide en ikke-uttømmende liste over egnede styringsordninger som angitt i nr. 4.

ESMA skal skille mellom de ulike typene referanseverdier og sektorer som omhandles i denne forordning, og skal ta hensyn til forskjeller i administratorenes eier- og kontrollstruktur, referanseverdleveringens art, omfang og kompleksitet samt referanseverdiens risiko og innvirkning, også i lys av den internasjonale tilnærmingen av tilsynspraksis i forbindelse med styringskrav som gjelder referanseverdier. ESMA's utkast til tekniske reguleringsstandarder skal imidlertid ikke omfatte eller få anvendelse på administratorer av ikke-betydningsfulle referanseverdier.

ESMA skal framlegge disse utkastene til tekniske reguleringsstandarder for Kommisjonen innen 1. april 2017.

Kommisjonen delegeres myndighet til å vedta de tekniske reguleringsstandardene nevnt i første ledd etter framgangsmåten fastsatt i artikkel 10–14 i forordning (EU) nr. 1095/2010.

6. ESMA kan utstede retningslinjer i samsvar med artikkel 16 i forordning (EU) nr. 1095/2010 til administratorer av ikke-betydningsfulle referanseverdier for å spesifisere elementene nevnt i nr. 5 i denne artikkel.

Artikkel 6

Krav til kontrollrammen

1. Administratorer skal ha en kontrollramme som sikrer at deres referanseverdier leveres og offentliggjøres eller gjøres tilgjengelige i samsvar med denne forordning.

2. Kontrollrammen skal stå i forhold til omfanget av identifiserte interessekonflikter, graden av skjønn som utøves i forbindelse med leveringen av referanseverdien, og inndataenes art.
3. Kontrollrammen skal omfatte følgende:
 - a) Styring av operasjonell risiko.
 - b) Hensiktsmessige og effektive planer for kontinuerlig virksomhet og katastrofeberedskap.
 - c) Beredkapsprosedyrer som er innført med tanke på avbrudd i prosessen for levering av referanseverdien.
4. En administrator skal fastsette tiltak for å
 - a) sikre at bidragsyttere overholder atferdsreglene nevnt i artikkel 15 og gjeldende standarder for inndata,
 - b) overvåke inndata, herunder, om mulig, overvåking av inndata før offentliggjøringen av referanseverdien og validering av inndata etter offentliggjøringen med sikte på å avdekke feil og avvik.
5. Kontrollrammen skal dokumenteres, gjennomgås og ajourføres etter behov og gjøres tilgjengelig for den berørte vedkommende myndigheten og, på anmodning, brukere.

Artikkel 7

Krav til rammen for ansvarlighet

1. En administrator skal ha en ramme for ansvarlighet som omfatter dokumentasjon, revisjon og gjennomgåelse samt en klagebehandlingsprosess, og som dokumenterer overholdelse av kravene i denne forordning.
2. En administrator skal opprette en intern funksjon som er i stand til å gjennomgå og rapportere om administratorens overholdelse av referanseverdimetoden og denne forordning.
3. Når det gjelder kritiske referanseverdier, skal en administrator utpeke en uavhengig ekstern revisor som minst én gang i året skal gjennomgå og rapportere om administratorens overholdelse av referanseverdimetoden og denne forordning.
4. På anmodning fra den berørte vedkommende myndigheten skal en administrator gi den berørte vedkommende myndigheten opplysninger om gjennomgåelsene og rapportene omhandlet i nr. 2. På anmodning fra den berørte vedkommende myndigheten eller en bruker av en referanseverdi skal en administrator offentliggjøre opplysninger om revisjonene omhandlet i nr. 3.

Artikkel 8

Krav til dokumentasjon

1. En administrator skal dokumentere
 - a) alle inndata, herunder bruken av slike data,
 - b) metoden som anvendes for å fastsette en referanseverdi,
 - c) enhver vurdering eller skjønnsutøvelse fra administratorens side og eventuelt fra vurderingsansvarliges side i forbindelse med fastsettelsen av en referanseverdi, herunder begrunnelsen for en slik vurdering eller skjønnsutøvelse,
 - d) tilfeller der enkelte inndata ikke er tatt hensyn til, særlig dersom de oppfylte referanseverdimetodens krav, og begrunnelsen for dette,

- e) andre endringer av eller avvik fra standardframgangsmåter og -metoder, herunder endringer som er gjort i perioder med markedsstress eller -forstyrrelser,
- f) identiteten til innberetterne og fysiske personer som er ansatt av administratoren med sikte på å fastsette en referanseverdi,
- g) alle dokumenter knyttet til enhver klage, herunder slike som er framlagt av en klager, og
- h) telefonsamtaler eller elektronisk kommunikasjon mellom personer som er ansatt av administratoren, og bidragsytere eller innberettere i forbindelse med en referanseverdi.

2. En administrator skal oppbevare dokumentasjonen angitt i nr. 1 i minst fem år i en slik form at det er mulig å gjengi og fullt ut forstå hvordan en referanseverdi fastsettes, og at det kan foretas en revisjon eller evaluering av inndata, beregninger, vurderinger og skjønnsutøvelse. Opptak av telefonsamtaler eller elektronisk kommunikasjon som gjøres i samsvar med nr. 1 bokstav h), skal på anmodning framlegges for personer som deltar i samtalen eller kommunikasjonen, og skal oppbevares i tre år.

Artikkel 9

Klagebehandlingsordning

- 1. En administrator skal innføre og offentliggjøre framgangsmåter for å motta, undersøke og dokumentere klager, herunder på administratorens prosess for fastsettelse av referanseverdier.
- 2. En slik klagebehandlingsordning skal sikre at
 - a) administratoren gjør tilgjengelig sine retningslinjer for klagebehandling som gjør det mulig å inngi klager med hensyn til om fastsettelsen av en bestemt referanseverdi er representativ for markedsverdien, med hensyn til en foreslått endring av prosessen for fastsettelse av referanseverdier, med hensyn til anvendelsen av metoden i forbindelse med fastsettelsen av en bestemt referanseverdi, og med hensyn til andre beslutninger som gjelder prosessen for fastsettelse av referanseverdien,
 - b) klager undersøkes raskt og på en rettferdig måte, og at resultatet av undersøkelsen formidles til klageren innen en rimelig frist, med mindre en slik formidling ville være i strid med offentlig orden eller forordning (EU) nr. 596/2014, og
 - c) undersøkelsen gjennomføres uavhengig av medarbeidere som kan være eller kan ha vært involvert i klagens gjenstand.

Artikkel 10

Utkontraktering

- 1. En administrator skal ikke utkontraktere funksjoner knyttet til leveringen av en referanseverdi på en slik måte at det vesentlig svekker administratorens kontroll over leveringen av referanseverdien eller den berørte vedkommende myndighetens mulighet til å føre tilsyn med referanseverdien.
- 2. Dersom en administrator utkontrakterer til en tjenesteyter funksjoner eller tjenester og virksomhet i forbindelse med leveringen av en referanseverdi, skal administratoren beholde det fulle ansvar for å oppfylle sine forpliktelser i henhold til denne forordning.
- 3. Dersom utkontraktering finner sted, skal administratoren sikre at følgende vilkår er oppfylt:
 - a) Tjenesteyteren har evne, kapasitet og alle lovpålagte godkjenninger til å utføre utkontrakterte funksjoner eller tjenester eller utkontraktert virksomhet på en pålitelig og profesjonell måte.

- b) Administratoren gjør tilgjengelig for de berørte vedkommende myndighetene identiteten og oppgavene til tjenesteyteren som deltar i prosessen for fastsettelse av referanseverdier.
- c) Administratoren treffer egnede tiltak dersom det viser seg at tjenesteyteren ikke utfører de utkontrakterte funksjonene effektivt og i samsvar med gjeldende lover og reguleringskrav.
- d) Administratoren har fortsatt den nødvendige sakkunnskapen til å føre effektivt tilsyn med de utkontrakterte funksjonene og styre risikoene som er forbundet med utkontraktingen.
- e) Tjenesteyteren opplyser administratoren om enhver utvikling som kan få en vesentlig innvirkning på tjenesteyterens evne til å utføre de utkontrakterte funksjonene effektivt og i samsvar med gjeldende lover og reguleringskrav.
- f) Tjenesteyteren samarbeider med den berørte vedkommende myndigheten om den utkontrakterte virksomheten, og administratoren og den berørte vedkommende myndigheten har effektiv tilgang til opplysninger om den utkontrakterte virksomheten og adgang til tjenesteyterens forretningslokaler, og den berørte vedkommende myndigheten kan utøve disse tilgangs- og adgangsrettighetene.
- g) Administratoren kan si opp utkontrakteringsordningene ved behov.
- h) Administratoren treffer rimelige tiltak, herunder innfører beredskapsplaner, for å unngå unødig operasjonell risiko i forbindelse med tjenesteyterens deltakelse i prosessen for fastsettelse av referanseverdier.

KAPITTEL 2

Inndata, metode og melding om overtredelser

Artikkel 11

Inndata

1. Leveringen av en referanseverdi skal være underlagt følgende krav med hensyn til inndataene:
 - a) Inndataene skal være tilstrekkelige til å gi et nøyaktig og pålitelig bilde av den markedsmessige eller økonomiske virkeligheten som referanseverdien er tiltenkt å måle.

Inndataene skal være transaksjonsopplysninger, dersom slike er tilgjengelige og egnede. Dersom transaksjonsopplysningene ikke er tilstrekkelige eller ikke er egnede til å gi et nøyaktig og pålitelig bilde av den markedsmessige eller økonomiske virkeligheten som referanseverdien er tiltenkt å måle, kan det brukes inndata som ikke er transaksjonsopplysninger, herunder estimerte priser, pristilbud og bindende pristilbud, eller andre verdier.
 - b) Inndataene nevnt i bokstav a) skal kunne verifiseres.
 - c) Administratoren skal utarbeide og offentliggjøre klare retningslinjer for de forskjellige typene inndata, for prioriteringsrekkefølgen for bruken av de ulike typene inndata og for anvendelsen av en ekspertvurdering, for å sikre samsvar med bokstav a) og metoden.
 - d) Dersom en referanseverdi bygger på inndata fra bidragsytere, skal administratoren, når det er relevant, innhente inndataene fra et pålitelig og representativt panel eller utvalg av bidragsytere slik at det sikres at de resulterende referanseverdiene er pålitelige og representative for den markedsmessige eller økonomiske virkeligheten som referanseverdien er tiltenkt å måle.
 - e) Administratoren skal ikke bruke inndata fra en bidragsyter dersom administratoren ser tegn på at bidragsyteren ikke overholder atferdsreglene nevnt i artikkel 15, og skal i så fall innhente representative offentlig tilgjengelige opplysninger.
2. Administratorene skal sikre at kontrollen av inndata omfatter
 - a) kriterier som fastsetter hvem som kan levere inndata til administratoren, og en framgangsmåte for å velge bidragsytere,
 - b) en framgangsmåte for å vurdere en bidragsyters inndata og hindre bidragsyteren i å levere ytterligere inndata, eller, når det er relevant, anvendelse av andre sanksjoner overfor bidragsyteren ved manglende overholdelse, og

c) en framgangsmåte for å validere inndata, herunder i forhold til andre indikatorer eller data, for å sikre inndataenes integritet og nøyaktighet.

3. Dersom inndata til en referanseverdi leveres av en front-office-funksjon, dvs. en avdeling, en underavdeling, en gruppe eller personale hos bidragsytere eller et tilknyttet foretak som utfører virksomhet knyttet til prisfastsettelse, handel, salg, markedsføring, annonsering, innhenting av tilbud, strukturering eller megling, skal administratoren

a) innhente data fra andre kilder som bekrefter disse inndataene, og

b) sikre at bidragsyterne har egnede interne framgangsmåter for tilsyn og verifisering.

4. Dersom en administrator anser at inndataene ikke er representative for den markedsmessige eller økonomiske virkeligheten som en referanseverdi er tiltenkt å måle, skal administratoren innen en rimelig frist endre enten inndataene, bidragsyterne eller metoden for å sikre at inndataene er representative for den markedsmessige eller økonomiske virkeligheten, eller slutte å levere den berørte referanseverdien.

5. ESMA skal utarbeide utkast til tekniske reguleringsstandarder for ytterligere å spesifisere hvordan det skal sikres at inndataene er egnede og verifiserbare, i samsvar med nr. 1 bokstav a) og b), samt de interne framgangsmåtene for tilsyn og verifisering som administratoren skal sikre at en bidragsyter har på plass, i samsvar med nr. 3 bokstav b), for å sikre inndataenes integritet og nøyaktighet. ESMA's utkast til tekniske reguleringsstandarder skal imidlertid ikke omfatte eller få anvendelse på administratorer av ikke-betydningsfulle referanseverdier.

ESMA skal ta hensyn til de ulike typene referanseverdier og sektorer som omhandles i denne forordning, inndataenes art, det underliggende markedets eller den økonomiske virkelighetens egenskaper og forholdsmessighetsprinsippet, referanseverdiens sårbarhet for manipulasjon og den internasjonale tilnærmingen av tilsynspraksis i forbindelse med referanseverdier.

ESMA skal framlegge disse utkastene til tekniske reguleringsstandarder for Kommisjonen innen 1. april 2017.

Kommisjonen delegeres myndighet til å vedta de tekniske reguleringsstandardene nevnt i første ledd etter framgangsmåten fastsatt i artikkel 10–14 i forordning (EU) nr. 1095/2010.

6. ESMA kan utstede retningslinjer i samsvar med artikkel 16 i forordning (EU) nr. 1095/2010 til administratorer av ikke-betydningsfulle referanseverdier for å spesifisere elementene nevnt i nr. 5 i denne artikkel.

Artikkel 12

Metode

1. Ved fastsettelsen av en referanseverdi skal en administrator anvende en metode som

a) er solid og pålitelig,

b) har klare regler som angir hvordan og når skjønn kan utøves ved fastsettelsen av denne referanseverdien,

c) er rigorøs, kontinuerlig og mulig å validere, herunder eventuelt gjennom etterkontroll mot tilgjengelige transaksjonsopplysninger,

d) er robust og sikrer at referanseverdien kan beregnes ut fra så mange omstendigheter som mulig, uten at det går ut over dens integritet,

e) er sporbar og verifiserbar.

2. Ved utviklingen av en referanseverdimetode skal en administrator av referanseverdier

a) ta hensyn til faktorer som markedets størrelse og normale likviditet, transaksjonenes gjennomsiktighet og markedsdeltakernes posisjoner, markedskonsentrasjon, dynamikken i markedet og enhver stikkprøves egnethet til å representere den markedsmessige eller økonomiske virkeligheten som referanseverdien er tiltenkt å måle,

- b) fastsette hva som utgjør et aktivt marked for denne referanseverdien, og
- c) fastsette prioriteringen av forskjellige typer inndata.

3. En administrator skal ha klare offentliggjorte ordninger som identifiserer de omstendighetene der inndataenes mengde eller kvalitet ikke når opp til de standardene som er nødvendige for at en metode skal kunne fastsette referanseverdien på en nøyaktig og pålitelig måte, og som beskriver hvorvidt og hvordan referanseverdien skal beregnes i slike tilfeller.

Artikkel 13

Metodens gjennomsiktighet

1. En administrator skal utvikle, anvende og administrere referanseverdien og metoden på en gjennomsiktig måte. For dette formål skal administratoren offentliggjøre eller gjøre tilgjengelig følgende opplysninger:

- a) Hovedpunktene i den metoden administratoren anvender for hver referanseverdi som leveres og offentliggjøres, eller eventuelt for hver familie av referanseverdier som leveres og offentliggjøres.
- b) Nærmere opplysninger om den interne gjennomgåelsen og godkjenningen av en bestemt metode og om hvor ofte en slik gjennomgåelse skal foretas.
- c) Framgangsmåtene for samråd om hver foreslåtte vesentlige endring av administratorens metode og begrunnelsen for slike endringer, herunder en definisjon av hva som utgjør en vesentlig endring, og under hvilke omstendigheter administratoren skal underrette brukerne om slike endringer.

2. Framgangsmåtene som kreves i henhold til nr. 1 bokstav c), skal fastsette

- a) at slike foreslåtte vesentlige endringer skal meddeles på forhånd innen en klar frist, slik at virkningen av endringene kan analyseres og kommenteres, og
- b) at kommentarene nevnt i bokstav a) i dette nummer og administratorens reaksjoner på disse skal gjøres tilgjengelige etter samråd, med mindre den som har inngitt kommentarene, har anmodet om fortrolig behandling av dem.

3. ESMA skal utarbeide utkast til tekniske reguleringsstandarder for ytterligere å spesifisere hvilke opplysninger som skal gis av en administrator i samsvar med kravene i nr. 1 og 2, idet det skilles mellom ulike typer referanseverdier og sektorer som fastsatt i denne forordning. ESMA skal ta hensyn til behovet for å offentliggjøre de elementene i metoden som gir brukerne tilstrekkelig utførlige opplysninger til at de kan forstå hvordan en referanseverdi leveres og vurdere om den er representativ, relevant for bestemte brukere og egnet som referanse for finansielle instrumenter og kontrakter, og forholdsmessighetsprinsippet. ESMA's utkast til tekniske reguleringsstandarder skal imidlertid ikke omfatte eller få anvendelse på administratorer av ikke-betydningsfulle referanseverdier.

ESMA skal framlegge disse utkastene til tekniske reguleringsstandarder for Kommisjonen innen 1. april 2017.

Kommisjonen delegeres myndighet til å vedta de tekniske reguleringsstandardene nevnt i første ledd i samsvar med artikkel 10–14 i forordning (EU) nr. 1095/2010.

4. ESMA kan utstede retningslinjer i samsvar med artikkel 16 i forordning (EU) nr. 1095/2010 til administratorer av ikke-betydningsfulle referanseverdier for ytterligere å spesifisere elementene nevnt i nr. 3 i denne artikkel.

Artikkel 14

Melding om overtredelser

1. En administrator skal innføre egnede systemer og effektive kontroller for å sikre inndataenes integritet med sikte på å kunne påvise og melde til vedkommende myndigheter enhver atferd som kan innebære manipulasjon eller forsøk på manipulasjon av en referanseverdi i henhold til forordning (EU) nr. 596/2014.

2. En administrator skal kontrollere inndata og bidragsytere for å kunne underrette vedkommende myndighet og gi alle relevante opplysninger dersom administratoren mistenker at det i forbindelse med en referanseverdi har funnet sted en handling som kan innebære manipulasjon eller forsøk på manipulasjon av referanseverdien i henhold til forordning (EU) nr. 596/2014, herunder hemmelig avtale med slikt formål.

Vedkommende myndighet for administratoren skal, når det er relevant, oversende slike opplysninger til vedkommende myndighet i henhold til forordning (EU) nr. 596/2014.

3. Administratorer skal ha framgangsmåter for sine ledere, ansatte og andre fysiske personer hvis tjenester stilles til rådighet for administratoren eller er underlagt dennes kontroll, for å rapportere om overtredelser av denne forordning internt.

KAPITTEL 3

Atferdsregler og krav til bidragsytere

Artikkel 15

Atferdsregler

1. Dersom en referanseverdi bygger på inndata fra bidragsytere, skal administratoren for hver referanseverdi utarbeide atferdsregler som klart angir bidragsyterens ansvar med hensyn til leveringen av inndata, og sikre at disse atferdsreglene oppfyller kravene i denne forordning. Administratoren skal regelmessig og minst en gang i året samt dersom atferdsreglene endres, forsikre seg om at bidragsyterne overholder atferdsreglene.

2. Atferdsreglene skal minst inneholde følgende opplysninger:

- a) En tydelig beskrivelse av inndataene som skal leveres, og av kravene som er nødvendige for å sikre at inndataene leveres i samsvar med artikkel 11 og 14.
- b) Identifikasjon av de personene som kan levere inndata til administratoren, framgangsmåter for å bekrefte identiteten til en bidragsyter og eventuelle innberettere samt godkjenning av eventuelle innberettere som leverer inndata på vegne av en bidragsyter.
- c) Retningslinjer for å sikre at en bidragsyter leverer alle relevante inndata.
- d) Systemene og kontrollene som en bidragsyter skal opprette, herunder
 - i) framgangsmåter for å levere inndata, herunder krav om at bidragsyteren skal angi om inndataene er transaksjonsopplysninger og om de oppfyller administratorens krav,
 - ii) retningslinjer for bruk av skjønn ved levering av inndata,
 - iii) eventuelle krav om validering av inndata før de leveres til administratoren,
 - iv) retningslinjer for dokumentasjon,
 - v) krav til rapportering av mistenkelige inndata,
 - vi) krav til håndtering av interessekonflikter.

3. Administratorer kan utarbeide egne atferdsregler for hver familie av referanseverdier som de leverer.

4. Dersom en berørt vedkommende myndighet ved anvendelsen av sin myndighet i henhold til artikkel 41 fastslår at enkelte elementer av atferdsreglene ikke er i samsvar med denne forordning, skal den underrette den berørte administratoren. Innen 30 dager etter at den mottar en slik melding, skal administratoren tilpasse atferdsreglene for å sikre samsvar med denne forordning.

5. Innen 15 virkedager fra anvendelsesdatoen for beslutningen om å oppføre en kritisk referanseverdi på listen nevnt i artikkel 20 nr. 1, skal administratoren av denne kritiske referanseverdien oversende atferdsreglene til den berørte vedkommende myndigheten. Den berørte vedkommende myndigheten skal innen 30 dager kontrollere om atferdsreglens innhold oppfyller kravene i denne forordning. Dersom den berørte vedkommende myndigheten fastslår at enkelte elementer ikke er i samsvar med denne forordning, får nr. 4 i denne artikkel anvendelse.

6. ESMA skal utarbeide utkast til tekniske reguleringsstandarder for ytterligere å spesifisere elementene i atferdsreglene nevnt i nr. 2 for ulike typer referanseverdier og for å ta hensyn til utviklingen av referanseverdier og utviklingen på finansmarkedene.

ESMA skal ta hensyn til de forskjellige egenskapene til referanseverdier og bidragsytere, særlig når det gjelder forskjeller i inndata og metoder, risikoen for manipulasjon av inndataene samt internasjonal tilnærming av tilsynspraksis i forbindelse med referanseverdier.

ESMA skal framlegge disse utkastene til tekniske reguleringsstandarder for Kommisjonen innen 1. april 2017.

Kommisjonen delegeres myndighet til å vedta de tekniske reguleringsstandardene nevnt i første ledd etter framgangsmåten fastsatt i artikkel 10–14 i forordning (EU) nr. 1095/2010.

Artikkel 16

Styrings- og kontrollkrav for bidragsytere under tilsyn

1. Følgende styrings- og kontrollkrav får anvendelse på en bidragsyter under tilsyn:
 - a) Bidragsyteren under tilsyn skal sikre at leveringen av inndata ikke påvirkes av eksisterende eller mulige interessekonflikter, og at et eventuelt nødvendig skjønn utøves på en uavhengig og ærlig måte på grunnlag av relevante opplysninger i samsvar med atferdsreglene nevnt i artikkel 15.
 - b) Bidragsyteren under tilsyn skal ha en kontrollramme som sikrer inndataenes integritet, nøyaktighet og pålitelighet og at inndata leveres i samsvar med denne forordning og atferdsreglene nevnt i artikkel 15.
2. En bidragsyter under tilsyn skal ha effektive systemer og kontroller for å sikre integriteten og påliteligheten til alle inndata som leveres til administratoren, herunder
 - a) kontroller med hensyn til hvem som kan levere inndata til en administrator, herunder, når det anses som rimelig, en framgangsmåte for godkjenning fra en fysisk person som har en stilling som er overordnet i forhold til innberetterens stilling,
 - b) egnet opplæring av innberettere, som omfatter minst denne forordning og forordning (EU) nr. 596/2014,
 - c) tiltak for håndtering av interessekonflikter, herunder organisatorisk atskillelse av ansatte der det er relevant, og tiltak for å vurdere hvordan insentiver til å manipulere en referanseverdi, som oppstår som følge av godtgjøringspolitikk, kan fjernes,
 - d) dokumentasjon i et passende tidsrom av kommunikasjon i forbindelse med levering av inndata, av alle opplysninger som bidragsyteren har brukt for å kunne foreta hver levering, og av alle eksisterende eller mulige interessekonflikter, herunder, men ikke begrenset til, bidragsyterens eksponering mot finansielle instrumenter som bruker en referanseverdi som referanse,
 - e) dokumentasjon av interne og eksterne revisjoner.
3. Dersom inndataene bygger på en ekspertvurdering, skal bidragsytere under tilsyn, i tillegg til systemene og kontrollene nevnt i nr. 2, fastsette retningslinjer for vurderinger eller skjønnsutøvelse og dokumentere begrunnelsen for slike vurderinger eller slik skjønnsutøvelse. Når det anses som rimelig, skal bidragsytere under tilsyn ta hensyn til referanseverdiens og dens inndatas art.

4. En bidragsyter under tilsyn skal samarbeide fullt ut med administratoren og den berørte vedkommende myndigheten om revisjon av og tilsyn med leveringen av en referanseverdi og stille til rådighet opplysningene og dokumentasjonen som innehas i samsvar med nr. 2 og 3.

5. ESMA skal utarbeide utkast til tekniske reguleringsstandarder for ytterligere å spesifisere de kravene til styring, systemer, kontroller og retningslinjer som angis i nr. 1, 2 og 3.

ESMA skal ta hensyn til de forskjellige egenskapene til referanseverdier og bidragsytere under tilsyn, særlig når det gjelder forskjeller i leverte inndata og anvendte metoder, risikoen for manipulasjon av inndataene, arten av virksomhet som utøves av bidragsyterne under tilsyn, og utviklingen av referanseverdier og utviklingen på finansmarkedene i lys av den internasjonale tilnærmingen av tilsynspraksis i forbindelse med referanseverdier. ESMA's utkast til tekniske reguleringsstandarder skal imidlertid ikke omfatte eller få anvendelse på bidragsytere under tilsyn som leverer ikke-betydningsfulle referanseverdier.

ESMA skal framlegge disse utkastene til tekniske reguleringsstandarder for Kommissjonen innen 1. april 2017.

Kommissjonen delegeres myndighet til å vedta de tekniske reguleringsstandardene nevnt i første ledd etter framgangsmåten fastsatt i artikkel 10–14 i forordning (EU) nr. 1095/2010.

6. ESMA kan utstede retningslinjer i samsvar med artikkel 16 i forordning (EU) nr. 1095/2010 til bidragsytere under tilsyn som bidrar til ikke-betydningsfulle referanseverdier, for å spesifisere elementene nevnt i nr. 5 i denne artikkel.

AVDELING III

KRAV TIL ULIKE TYPER REFERANSEVERDIER

KAPITTEL 1

Referanseverdier basert på regulerte data

Artikkel 17

Referanseverdier basert på regulerte data

1. Artikkel 11 nr. 1 bokstav d) og e), artikkel 11 nr. 2 og 3, artikkel 14 nr. 1 og 2, artikkel 15 og artikkel 16 får ikke anvendelse på levering av og bidrag til referanseverdier basert på regulerte data. Artikkel 8 nr. 1 bokstav a) får ikke anvendelse på levering av referanseverdier basert på regulerte data når det gjelder inndata som leveres i sin helhet og direkte i samsvar med artikkel 3 nr. 1 punkt 24.

2. Artikkel 24 og 25 eller artikkel 26 får, alt etter hva som er relevant, anvendelse på levering av og bidrag til referanseverdier basert på regulerte data som brukes direkte eller indirekte i en kombinasjon av referanseverdier som en referanse for finansielle instrumenter eller finansielle kontrakter eller for å måle resultatene til investeringsfond som har en samlet verdi på opptil 500 milliarder euro på grunnlag av alle referanseverdiens løpetider, der det er relevant.

KAPITTEL 2

Referanserenter

Artikkel 18

Referanserenter

De særlige kravene fastsatt i vedlegg I får anvendelse i tillegg til eller i stedet for kravene i avdeling II på levering av og bidrag til referanserenter.

Artikkel 24, 25 og 26 får ikke anvendelse på levering av og bidrag til referanserenter.

*KAPITTEL 3****Varereferanseverdier****Artikkel 19***Varereferanseverdier**

1. De særlige kravene fastsatt i vedlegg II får anvendelse i stedet for kravene i avdeling II, med unntak av artikkel 10, på levering av og bidrag til varereferanseverdier, med mindre den berørte referanseverdien er en referanseverdi basert på regulerte data eller på bidrag fra bidragsyttere der flertallet er enheter under tilsyn.

Artikkel 24, 25 og 26 får ikke anvendelse på levering av og bidrag til varereferanseverdier.

2. Dersom en varereferanseverdi er en kritisk referanseverdi og den underliggende eiendelen er gull, sølv eller platina, får kravene i avdeling II anvendelse i stedet for vedlegg II.

*KAPITTEL 4****Kritiske referanseverdier****Artikkel 20***Kritiske referanseverdier**

1. Kommisjonen skal vedta gjennomføringsrettsakter i samsvar med undersøkelsesprosedyren omhandlet i artikkel 50 nr. 2 for å fastsette og gjennomgå minst annethvert år en liste over kritiske referanseverdier som leveres av administratorer lokalisert i Unionen, forutsatt at ett av følgende vilkår er oppfylt:

- a) Referanseverdien brukes direkte eller indirekte i en kombinasjon av referanseverdier som en referanse for finansielle instrumenter eller finansielle kontrakter eller for å måle resultatene til investeringsfond som har en samlet verdi på minst 500 milliarder euro på grunnlag av alle referanseverdiens løpetider, der det er relevant.
- b) Referanseverdien bygger på bidrag fra bidragsyttere der flertallet er lokalisert i én medlemsstat, og anses som kritisk i denne medlemsstaten i samsvar med framgangsmåten fastsatt i nr. 2, 3, 4 og 5 i denne artikkel.
- c) Referanseverdien oppfyller alle følgende kriterier:
 - i) Referanseverdien brukes direkte eller indirekte i en kombinasjon av referanseverdier som en referanse for finansielle instrumenter eller finansielle kontrakter eller for å måle resultatene til investeringsfond som har en samlet verdi på minst 400 milliarder euro på grunnlag av alle referanseverdiens løpetider, der det er relevant, men som ikke overstiger verdien fastsatt i bokstav a).
 - ii) Det finnes ingen eller svært få markedsbaserte alternativer til referanseverdien.
 - iii) Dersom referanseverdien ikke lenger leveres eller leveres på grunnlag av inndata som ikke lenger er fullt ut representative for den underliggende markedsmessige eller økonomiske virkeligheten, eller på grunnlag av upålitelige inndata, vil det få betydelig og negativ innvirkning på markedets integritet, den finansielle stabiliteten, forbrukere, realøkonomien eller finansieringen av husholdninger og foretak i en eller flere medlemsstater.

Dersom en referanseverdi oppfyller kriteriene i bokstav c) punkt ii) og iii), men ikke oppfyller kriteriet i bokstav c) punkt i), kan vedkommende myndigheter i de berørte medlemsstatene sammen med vedkommende myndighet i medlemsstaten der administratoren er etablert, avtale at en slik referanseverdi bør anerkjennes som kritisk i henhold til dette ledd. I alle tilfeller skal vedkommende myndighet for administratoren rådføre seg med vedkommende myndigheter i de berørte medlemsstatene. I tilfelle av uenighet mellom vedkommende myndigheter skal vedkommende myndighet for administratoren avgjøre om referanseverdien bør anerkjennes som kritisk i henhold til dette ledd, idet det tas hensyn til grunnene til uenigheten. Vedkommende myndigheter eller, i tilfelle av uenighet, vedkommende myndighet for administratoren skal oversende vurderingen til Kommissjonen. Etter å ha mottatt vurderingen skal Kommissjonen vedta en gjennomføringsrettsakt i samsvar med dette nummer. Videre skal vedkommende myndighet for administratoren, i tilfelle av uenighet, oversende sin vurdering til ESMA, som kan offentliggjøre en uttalelse.

2. Dersom vedkommende myndighet i en medlemsstat nevnt i nr. 1 bokstav b) anser at en administrator under dens tilsyn leverer en referanseverdi som bør anerkjennes som kritisk, skal den underrette ESMA og oversende en dokumentert vurdering til ESMA.

3. Ved anvendelsen av nr. 2 skal vedkommende myndighet vurdere om referanseverdiens opphør eller dens levering på grunnlag av inndata eller et panel av bidragsyttere som ikke lenger er representative for den underliggende markedsmessige eller økonomiske virkeligheten, vil ha negativ innvirkning på markedets integritet, den finansielle stabiliteten, forbrukere, realøkonomien eller finansieringen av husholdninger og foretak i medlemsstaten. Vedkommende myndighet skal i sin vurdering ta hensyn til følgende:

- a) Verdien av finansielle instrumenter og finansielle kontrakter som bruker referanseverdien som referanse, og verdien av investeringsfond som bruker referanseverdien for å måle sine resultater, i medlemsstaten, og deres betydning for den samlede verdien av utestående finansielle instrumenter og finansielle kontrakter og den samlede verdien av investeringsfond i medlemsstaten.
- b) Verdien av finansielle instrumenter og finansielle kontrakter som bruker referanseverdien som referanse, og verdien av investeringsfond som bruker referanseverdien for å måle sine resultater, i medlemsstaten, og deres betydning for medlemsstatens bruttonasjonalprodukt.
- c) Eventuelle andre tall for objektivt å vurdere hvordan referanseverdiens opphør eller upålitelighet vil kunne påvirke markedets integritet, den finansielle stabiliteten, forbrukere, realøkonomien eller finansieringen av husholdninger og foretak i medlemsstaten.

Vedkommende myndighet skal minst annethvert år gjennomgå sin vurdering av om referanseverdien er kritisk, underrette ESMA og oversende den nye vurderingen til ESMA.

4. Innen seks uker etter at underretningen omhandlet i nr. 2 er mottatt, skal ESMA avgi en uttalelse om hvorvidt vedkommende myndighets vurdering oppfyller kravene i nr. 3, og oversende uttalelsen til Kommissjonen sammen med vedkommende myndighets vurdering.

5. Kommissjonen skal, etter å ha mottatt uttalelsen nevnt i nr. 4, vedta gjennomføringsrettsakter i samsvar med nr. 1.

6. Kommissjonen skal gis myndighet til å vedta delegerte rettsakter i samsvar med artikkel 49 for å

- a) spesifisere hvordan det nominelle beløpet for andre finansielle instrumenter enn derivater, det nominelle beløpet for derivater og netto andelsverdi for investeringsfond skal vurderes, herunder når det gjelder en indirekte henvisning til en referanseverdi i en kombinasjon av referanseverdier, med sikte på å sammenligne dem med tersklene nevnt i nr. 1 i denne artikkel og i artikkel 24 nr. 1 bokstav a),
- b) gjennomgå beregningsmetoden som brukes for å fastsette tersklene nevnt i nr. 1 i denne artikkel, i lys av markeds-, pris- og regelverksutviklingen samt av hvor hensiktsmessig det er å klassifisere referanseverdier når den samlede verdien av finansielle instrumenter, finansielle kontrakter eller investeringsfond som bruker referanseverdiene som referanse, ligger nær terskelverdien; en slik gjennomgåelse skal finne sted minst annethvert år fra 1. januar 2018,

- c) spesifisere hvordan kriteriene nevnt i nr. 1 bokstav c) punkt iii) i denne artikkel skal anvendes, idet det tas hensyn til alle data som bidrar til en objektiv vurdering av hvordan referanseverdiens opphør eller upålitelighet vil kunne påvirke markedets integritet, den finansielle stabiliteten, forbrukere, realøkonomien eller finansieringen av husholdninger og foretak i en eller flere medlemsstater.

Kommisjonen skal eventuelt ta hensyn til relevant markedsutvikling eller teknologisk utvikling.

Artikkel 21

Obligatorisk administrering av en kritisk referanseverdi

1. Dersom en administrator av en kritisk referanseverdi har til hensikt å slutte å levere en slik referanseverdi, skal administratoren

- a) umiddelbart underrette sin vedkommende myndighet og
- b) innen fire uker etter underretningen framlegge en vurdering av hvordan
 - i) referanseverdien skal overføres til en ny administrator eller
 - ii) leveringen av referanseverdien skal opphøre, idet det tas hensyn til framgangsmåten fastsatt i artikkel 28 nr. 1.

I tidsrommet nevnt i første ledd bokstav b) skal administratoren ikke slutte å levere referanseverdien.

2. Når den har mottatt administratorens vurdering nevnt i nr. 1, skal vedkommende myndighet

- a) underrette ESMA og eventuelt kollegiet opprettet i henhold til artikkel 46 og
- b) innen fire uker foreta sin egen vurdering av hvordan referanseverdien skal overføres til en ny administrator eller slutte å bli levert, idet det tas hensyn til framgangsmåten fastsatt i samsvar med artikkel 28 nr. 1.

I tidsrommet nevnt i første ledd bokstav b) i dette nummer skal administratoren ikke slutte å levere referanseverdien uten skriftlig samtykke fra vedkommende myndighet.

3. Når vurderingen nevnt i nr. 2 bokstav b) er fullført, skal vedkommende myndighet ha myndighet til å pålegge administratoren å fortsette å offentliggjøre referanseverdien inntil

- a) leveringen av referanseverdien er overført til en ny administrator,
- b) leveringen av referanseverdien kan opphøre på en velordnet måte, eller
- c) referanseverdien ikke lenger er kritisk.

Ved anvendelsen av første ledd skal vedkommende myndighet kunne pålegge administratoren å fortsette å offentliggjøre referanseverdien i høyst tolv måneder.

Ved utgangen av denne perioden skal vedkommende myndighet på nytt vurdere sin beslutning om å pålegge administratoren å fortsette å offentliggjøre referanseverdien, og den kan om nødvendig forlenge dette tidsrommet med en egnet periode på høyst tolv måneder. Den samlede varigheten av obligatorisk administrering skal ikke overstige 24 måneder.

4. Dersom administratoren av en kritisk referanseverdi skal avvikles som følge av insolvensbehandling, skal vedkommende myndighet, uten at det berører nr. 1, foreta en vurdering av hvorvidt og hvordan den kritiske referanseverdien kan overføres til en ny administrator eller opphøre å bli levert på en velordnet måte, idet det tas hensyn til framgangsmåten fastsatt i samsvar med artikkel 28 nr. 1.

*Artikkel 22***Begrensning av markedsmakten til administratorer av kritiske referanseverdier**

Uten at det berører anvendelsen av Unionens konkurranseregelverk, skal administratoren når den leverer en kritisk referanseverdi, treffe egnede tiltak for å sikre at lisenser for og opplysninger om referanseverdien gis til alle brukere på et rettferdig, rimelig, gjennomsiktig og ikke-diskriminerende grunnlag.

*Artikkel 23***Obligatoriske bidrag til en kritisk referanseverdi**

1. Denne artikkel får anvendelse på kritiske referanseverdier som bygger på bidrag fra bidragsytere der flertallet er enheter under tilsyn.
2. Administratorer av en eller flere kritiske referanseverdier skal annethvert år framlegge for vedkommende myndighet en vurdering av hvilken evne hver av de kritiske referanseverdiene som de leverer, har til å måle den underliggende markedsmessige eller økonomiske virkeligheten.
3. Dersom en bidragsyter under tilsyn som bidrar med inndata til en kritisk referanseverdi, har til hensikt å slutte å levere slike, skal den umiddelbart skriftlig underrette administratoren av referanseverdien, som omgående skal underrette sin vedkommende myndighet. Dersom bidragsyteren under tilsyn er lokalisert i en annen medlemsstat, skal vedkommende myndighet for administratoren omgående underrette vedkommende myndighet for denne bidragsyteren. Administratoren av referanseverdien skal så snart som mulig, men senest 14 dager etter underretningen fra bidragsyteren under tilsyn, framlegge for vedkommende myndighet en vurdering av hvordan referanseverdiens evne til å måle den underliggende markedsmessige eller økonomiske virkeligheten blir påvirket.
4. Når vedkommende myndighet for administratoren har mottatt en slik vurdering fra administratoren av referanseverdien som nevnt i nr. 2 og 3 i denne artikkel, skal myndigheten, på grunnlag av denne vurderingen, umiddelbart underrette ESMA og eventuelt kollegiet som er opprettet i henhold til artikkel 46, og foreta sin egen vurdering av referanseverdiens evne til å måle den underliggende markedsmessige og økonomiske virkeligheten, idet det tas hensyn til administratorens framgangsmåte for opphør av referanseverdien i samsvar med artikkel 28 nr. 1.
5. I tidsrommet fra datoen da vedkommende myndighet for administratoren blir underrettet om at en bidragsyter har til hensikt å slutte å levere inndata, fram til tidspunktet da vurderingen nevnt i nr. 4 er fullført, skal myndigheten kunne kreve at de bidragsyterne som ga meldingen i samsvar med nr. 3, fortsetter å levere inndata i en periode som ikke i noe tilfelle skal overstige fire uker, uten at dette forplikter enheter under tilsyn til å handle eller påta seg å handle.
6. Dersom vedkommende myndighet, etter perioden fastsatt i nr. 5 og på grunnlag av sin egen vurdering som nevnt i nr. 4, anser at det er fare for at en kritisk referanseverdi ikke lenger vil være representativ, skal den ha myndighet til å
 - a) kreve at enheter under tilsyn som er valgt ut i samsvar med nr. 7 i denne artikkel, herunder enheter som ennå ikke er bidragsytere til den relevante kritiske referanseverdien, skal levere inndata til administratoren i samsvar med administratorens metode, atferdsreglene nevnt i artikkel 15 og andre regler. Et slikt krav skal gjelde i et passende tidsrom på høyst tolv måneder fra datoen da den opprinnelige beslutningen om å kreve obligatoriske bidrag ble truffet i henhold til nr. 5, eller, for enheter som ennå ikke er bidragsytere, fra datoen da beslutningen om å kreve obligatoriske bidrag ble truffet i henhold til denne bokstav,

- b) forlenge perioden for obligatoriske bidrag med et passende tidsrom på høyst tolv måneder etter en gjennomgåelse i henhold til nr. 9 av ethvert tiltak som er vedtatt i henhold til bokstav a) i dette nummer,
- c) bestemme i hvilken form og innen hvilken frist inndata skal leveres, uten at dette forplikter enheter under tilsyn til å handle eller påta seg å handle,
- d) kreve at administratoren endrer metoden, atferdsreglene nevnt i artikkel 15 eller andre regler for den kritiske referanseverdien.

Den samlede varigheten av obligatoriske bidrag i henhold til første ledd bokstav a) og b) skal ikke overstige 24 måneder.

7. Ved anvendelsen av nr. 6 skal enheter under tilsyn som skal pålegges å bidra med inndata, velges ut av vedkommende myndighet for administratoren i nært samarbeid med vedkommende myndigheter for enhetene under tilsyn på grunnlag av omfanget av enhetens faktiske og potensielle deltakelse i det markedet som referanseverdien er ment å måle.

8. Vedkommende myndighet for en bidragsyter under tilsyn som er pålagt å bidra til en referanseverdi gjennom tiltak truffet i samsvar med nr. 6 bokstav a), b) eller c), skal samarbeide med vedkommende myndighet for administratoren om å håndheve slike tiltak.

9. Innen utgangen av perioden nevnt i nr. 6 første ledd bokstav a) skal vedkommende myndighet for administratoren gjennomgå tiltakene som er vedtatt i henhold til nr. 6. Den skal oppheve et tiltak dersom den anser at

- a) bidragsyterne sannsynligvis fortsetter å bidra med inndata i minst ett år dersom tiltaket oppheves, hvilket skal dokumenteres gjennom minst
 - i) en skriftlig erklæring fra bidragsyterne til administratoren og vedkommende myndighet om å fortsette å bidra med inndata til den kritiske referanseverdien i minst ett år dersom tiltaket oppheves,
 - ii) en skriftlig rapport fra administratoren til vedkommende myndighet med dokumentasjon på administratorens vurdering at det kan sikres at den kritiske referanseverdien fortsatt vil fungere når det obligatoriske bidraget er opphevet,
- b) leveringen av referanseverdien kan fortsette når bidragsyterne som er pålagt å levere inndata, har sluttet å bidra,
- c) en akseptabel alternativ referanseverdi er tilgjengelig, og brukere av den kritiske referanseverdien kan bytte til dette alternativet til en svært lav kostnad, noe som skal dokumenteres minst gjennom en skriftlig rapport fra administratoren med nærmere opplysninger om metodene for overgang til en alternativ referanseverdi, brukernes evne til å bytte til denne referanseverdien og de kostnadene som er forbundet med dette, eller
- d) det ikke er mulig å finne noen egnede alternative bidragsytere, og et opphør av bidrag fra de berørte enhetene under tilsyn ville svekke referanseverdien i en slik grad at referanseverdien ville måtte opphøre.

10. Dersom leveringen av en kritisk referanseverdi skal opphøre, skal hver bidragsyter under tilsyn som bidrar til denne referanseverdien, fortsette å levere inndata i et tidsrom som fastsettes av vedkommende myndighet, men som ikke overstiger den lengste tillatte perioden på 24 måneder som fastsatt i nr. 6 annet ledd.

11. Administratoren skal, så snart det er praktisk mulig, underrette den berørte vedkommende myndigheten dersom en bidragsyter ikke oppfyller kravene i nr. 6.

12. Dersom en referanseverdi er anerkjent som kritisk i samsvar med framgangsmåten fastsatt i artikkel 20 nr. 2, 3, 4 og 5, skal vedkommende myndighet for administratoren ha myndighet til å kreve inndata i samsvar med nr. 5 og nr. 6 bokstav a), b) og c) i denne artikkel bare fra bidragsytere under tilsyn som er lokalisert i dens medlemsstat.

*KAPITTEL 5***Betydningsfulle referanseverdier***Artikkel 24***Betydningsfulle referanseverdier**

1. En referanseverdi som ikke oppfyller noen av vilkårene fastsatt i artikkel 20 nr. 1, er betydningsfull når
 - a) den brukes direkte eller indirekte i en kombinasjon av referanseverdier som en referanse for finansielle instrumenter eller finansielle kontrakter eller for å måle resultatene til investeringsfond som har en samlet gjennomsnittsverdi på minst 50 milliarder euro på grunnlag av alle referanseverdiens løpetider, der det er relevant, over et tidsrom på seks måneder, eller
 - b) det ikke er noen eller svært få markedsbaserte alternativer til referanseverdien og det, dersom referanseverdien ikke lenger leveres eller leveres på grunnlag av inndata som ikke lenger er fullt ut representative for den underliggende markedsmessige eller økonomiske virkeligheten, eller på grunnlag av upålitelige inndata, vil få betydelig og negativ innvirkning på markedets integritet, den finansielle stabiliteten, forbrukere, realøkonomien eller finansieringen av husholdninger eller foretak i en eller flere medlemsstater.
2. Kommisjonen skal gis myndighet til å vedta delegerte rettsakter i samsvar med artikkel 49 med sikte på å gjennomgå beregningsmetoden som brukes for å fastsette terskelen nevnt i nr. 1 bokstav a) i denne artikkel i lys av markeds-, pris- og regelverksutviklingen samt av hvor hensiktsmessig det er å klassifisere referanseverdier når den samlede verdien av finansielle instrumenter, finansielle kontrakter eller investeringsfond som bruker referanseverdiene som referanse, ligger nær terskelverdien. En slik gjennomgåelse skal finne sted minst annethvert år fra 1. januar 2018.
3. En administrator skal umiddelbart underrette vedkommende myndighet når dens betydningsfulle referanseverdi faller under terskelen nevnt i nr. 1 bokstav a).

*Artikkel 25***Unntak fra særlige krav for betydningsfulle referanseverdier**

1. En administrator kan velge ikke å anvende artikkel 4 nr. 2, artikkel 4 nr. 7 bokstav c), d) og e), artikkel 11 nr. 3 bokstav b) eller artikkel 15 nr. 2 med hensyn til dens betydningsfulle referanseverdi dersom administratoren anser at anvendelsen av en eller flere av disse bestemmelsene vil være uforholdsmessig i lys av referanseverdiens art eller innvirkning eller administratorens størrelse.
2. Dersom en administrator velger ikke å anvende en eller flere av bestemmelsene nevnt i nr. 1, skal den umiddelbart underrette vedkommende myndighet og gi den alle relevante opplysninger som bekrefter administratorens vurdering av at anvendelsen av en eller flere av disse bestemmelsene ville være uforholdsmessig i lys av referanseverdiens art eller innvirkning eller administratorens størrelse.
3. En vedkommende myndighet kan beslutte at administratoren av en betydningsfull referanseverdi likevel skal anvende et eller flere av kravene i artikkel 4 nr. 2, artikkel 4 nr. 7 bokstav c), d) og e), artikkel 11 nr. 3 bokstav b) og artikkel 15 nr. 2 dersom myndigheten anser at det vil være rimelig i lys av referanseverdiens art eller innvirkning eller administratorens størrelse.
I sin vurdering skal vedkommende myndighet på grunnlag av opplysningene fra administratoren ta hensyn til følgende kriterier:
 - a) Referanseverdiens sårbarhet for manipulasjon.
 - b) Inndataenes art.
 - c) Interessekonfliktens omfang.
 - d) Graden av skjønn som utøves av administratoren.

- e) Referanseverdiens innvirkning på markedene.
- f) Referanseverdileveringens art, omfang og kompleksitet.
- g) Referanseverdiens betydning for den finansielle stabiliteten.
- h) Verdien av finansielle instrumenter, finansielle kontrakter eller investeringsfond som bruker referanseverdien som referanse.
- i) Administratorens størrelse, organisatoriske form eller struktur.

4. Innen 30 dager etter å ha mottatt en melding fra en administrator i henhold til nr. 2 skal vedkommende myndighet underrette administratoren om sin beslutning om å anvende et tilleggskrav i henhold til nr. 3. Dersom meldingen til vedkommende myndighet gis i forbindelse med en framgangsmåte for godkjenning eller registrering, får fristene fastsatt i artikkel 34 anvendelse.

5. En vedkommende myndighet skal, når den utøver sin tilsynsmyndighet i samsvar med artikkel 41, regelmessig undersøke om vurderingen som den foretar i henhold til nr. 3 i denne artikkel, fortsatt er gyldig.

6. Dersom vedkommende myndighet med rimelig grunn anser at opplysningene som den har mottatt i henhold til nr. 2 i denne artikkel, er ufullstendige, eller at det er behov for ytterligere opplysninger, skal fristen på 30 dager nevnt i nr. 4 i denne artikkel få anvendelse bare fra den datoen slike utfyllende opplysninger framlegges av administratoren, med mindre fristene i artikkel 34 får anvendelse i henhold til nr. 4 i denne artikkel.

7. Dersom en administrator av en betydningsfull referanseverdi ikke oppfyller et eller flere av kravene i artikkel 4 nr. 2, artikkel 4 nr. 7 bokstav c), d) og e), artikkel 11 nr. 3 bokstav b) og artikkel 15 nr. 2, skal den offentliggjøre og oppbevare en samsvarserklæring der det tydelig framgår hvorfor det er hensiktsmessig at denne administratoren ikke overholder disse bestemmelsene.

8. ESMA skal utarbeide utkast til tekniske gjennomføringsstandarder for å fastsette en mal for samsvarserklæringen nevnt i nr. 7.

ESMA skal framlegge utkastene til tekniske reguleringsstandarder nevnt i første ledd for Kommisjonen innen 1. april 2017.

Kommisjonen gis myndighet til å vedta de tekniske gjennomføringsstandardene nevnt i første ledd i samsvar med artikkel 15 i forordning (EU) nr. 1095/2010.

9. ESMA skal utarbeide utkast til tekniske reguleringsstandarder for ytterligere å spesifisere kriteriene nevnt i nr. 3.

ESMA skal framlegge disse utkastene til tekniske reguleringsstandarder for Kommisjonen innen 1. april 2017.

Kommisjonen delegeres myndighet til å vedta de tekniske reguleringsstandardene nevnt i første ledd etter framgangsmåten fastsatt i artikkel 10–14 i forordning (EU) nr. 1095/2010.

KAPITTEL 6

Ikke-betydningsfulle referanseverdier

Artikkel 26

Ikke-betydningsfulle referanseverdier

1. En administrator kan velge ikke å anvende artikkel 4 nr. 2, artikkel 4 nr. 7 bokstav c), d) og e), artikkel 4 nr. 8, artikkel 5 nr. 2, artikkel 5 nr. 3, artikkel 5 nr. 4, artikkel 6 nr. 1, artikkel 6 nr. 3, artikkel 6 nr. 5, artikkel 7 nr. 2, artikkel 11 nr. 1 bokstav b), artikkel 11 nr. 2 bokstav b) og c), artikkel 11 nr. 3, artikkel 13 nr. 2, artikkel 14 nr. 2, artikkel 15 nr. 2 og artikkel 16 nr. 2 og 3 på sine ikke-betydningsfulle referanseverdier.

2. En administrator skal umiddelbart underrette vedkommende myndighet når administratorens ikke-betydningsfulle referanseverdi overstiger terskelverdien nevnt i artikkel 24 nr. 1 bokstav a). I så fall skal den innen tre måneder oppfylle gjeldende krav til betydningsfulle referanseverdier.

3. Dersom en administrator av en ikke-betydningsfull referanseverdi velger ikke å anvende en eller flere av bestemmelsene nevnt i nr. 1, skal den offentliggjøre og oppbevare en samsvarserklæring der det tydelig framgår hvorfor det er hensiktsmessig at denne administratoren ikke overholder disse bestemmelsene. Administratoren skal framlegge samsvarserklæringen for sin vedkommende myndighet.

4. Den berørte vedkommende myndigheten skal gjennomgå samsvarserklæringen nevnt i nr. 3 i denne artikkel. Vedkommende myndighet kan også be om ytterligere opplysninger fra administratoren om dennes ikke-betydningsfulle referanseverdier i samsvar med artikkel 41 og kan kreve endringer for å sikre at denne forordning overholdes.

5. ESMA skal utarbeide utkast til tekniske gjennomføringsstandarder for å fastsette en mal for samsvarserklæringen nevnt i nr. 3.

ESMA skal framlegge utkastene til tekniske reguleringsstandarder nevnt i første ledd for Kommisjonen innen 1. april 2017.

Kommisjonen gis myndighet til å vedta de tekniske gjennomføringsstandardene nevnt i første ledd i samsvar med artikkel 15 i forordning (EU) nr. 1095/2010.

AVDELING IV

GJENNOMSIKTIGHET OG FORBRUKERVERN

Artikkel 27

Referanseverdierklæring

1. Innen to uker etter at en administrator oppføres i registeret nevnt i artikkel 36, skal administratoren på en måte som sikrer rettferdig og lett tilgang, offentliggjøre en referanseverdierklæring for hver referanseverdi eller eventuelt for hver familie av referanseverdier som kan brukes i Unionen i samsvar med artikkel 29.

Dersom denne administratoren begynner å levere en ny referanseverdi eller familie av referanseverdier som kan brukes i Unionen i samsvar med artikkel 29, skal administratoren innen to uker og på en måte som sikrer rettferdig og lett tilgang, offentliggjøre en referanseverdierklæring for hver nye referanseverdi eller eventuelt familie av referanseverdier.

Administratoren skal gjennomgå og om nødvendig ajourføre referanseverdierklæringen for hver referanseverdi eller familie av referanseverdier ved endring opplysningene som skal gis i henhold til denne artikkel, og under alle omstendigheter minst annethvert år.

Referanseverdierklæringen skal

- a) klart og entydig definere den markedsmessige eller økonomiske virkeligheten som referanseverdien måler, og angi under hvilke omstendigheter en slik måling kan bli upålitelig,
- b) fastsette tekniske spesifikasjoner som klart og utvetydig identifiserer de delene av beregningen av referanseverdien der det kan utøves skjønn, kriteriene som gjelder for utøvelsen av slikt skjønn, stillingen til de personene som kan utøve dette skjønnet, og hvordan denne skjønnsutøvelsen deretter kan evalueres,
- c) opplyse om at visse faktorer, herunder eksterne faktorer som ligger utenfor administratorens kontroll, kan kreve at referanseverdien endres eller opphører, og
- d) gjøre brukere oppmerksomme på at endringer eller opphør av referanseverdien kan påvirke de finansielle kontraktene og finansielle instrumentene som bruker referanseverdien som referanse, eller målingen av investeringsfonds resultater.

2. En referanseverdierklæring skal minst inneholde
 - a) definisjoner av alle viktige termer i forbindelse med referanseverdiene,
 - b) begrunnelsen for å vedta referanseverdimetoden og framgangsmåtene for gjennomgåelse og godkjenning av metoden,
 - c) kriteriene og framgangsmåtene som brukes til å fastsette referanseverdien, herunder en beskrivelse av inndataene, prioriteringen av forskjellige typer inndata, minstesettet av data som kreves for å fastsette en referanseverdi, bruken av eventuelle ekstrapoleringsmodeller eller -metoder og eventuelle framgangsmåter for rebalansering av bestanddelene i en referanseverdis indeks,
 - d) de kontrollene og reglene som gjelder for administratorens eller eventuelle bidragsyteres vurderinger eller utøvelse av skjønn, for å sikre konsekvent anvendelse av slike vurderinger eller slikt skjønn,
 - e) framgangsmåtene som gjelder for fastsettelse av referanseverdien i stressperioder eller i perioder der kildene til transaksjonsopplysningene kan være utilstrekkelige, unøyaktige eller upålitelige, og mulige begrensninger for referanseverdien i slike perioder,
 - f) framgangsmåtene for håndtering av feil i inndataene eller i fastsettelsen av referanseverdien, herunder når det kan være påkrevd med en ny fastsettelse av referanseverdien, og
 - g) opplysninger om mulige begrensninger for referanseverdien, herunder dens bruk i illikvide eller oppsplittede markeder og en mulig konsentrasjon av inndata.
3. ESMA skal utarbeide utkast til tekniske reguleringsstandarder for ytterligere å spesifisere innholdet i en referanseverdierklæring og i hvilke tilfeller det kreves en ajourføring av en slik erklæring.

ESMA skal skille mellom de ulike typene referanseverdier og sektorer som omhandles i denne forordning, og skal ta hensyn til forholdsmessighetsprinsippet.

ESMA skal framlegge disse utkastene til tekniske reguleringsstandarder for Kommisjonen innen 1. april 2017.

Kommisjonen delegeres myndighet til å vedta de tekniske reguleringsstandardene nevnt i første ledd etter framgangsmåten fastsatt i artikkel 10–14 i forordning (EU) nr. 1095/2010.

Artikkel 28

Endring og opphør av en referanseverdi

1. En administrator skal sammen med referanseverdierklæringen nevnt i artikkel 27 offentliggjøre en framgangsmåte for tiltak som skal treffes av administratoren ved endring eller opphør av en referanseverdi som kan brukes i Unionen i samsvar med artikkel 29 nr. 1. Framgangsmåten kan eventuelt utarbeides for familier av referanseverdier og skal ajourføres og offentliggjøres når det skjer en vesentlig endring.
2. Enheter under tilsyn, bortsett fra en administrator som nevnt i nr. 1, som bruker en referanseverdi, skal utarbeide og vedlikeholde solide skriftlige planer som beskriver de tiltakene de vil treffe dersom en referanseverdi blir vesentlig endret eller opphører. Dersom det er mulig og hensiktsmessig, skal slike planer angi en eller flere alternative referanseverdier som kan brukes som referanse i stedet for referanseverdiene som ikke lenger leveres, med en forklaring på hvorfor disse referanseverdiene vil være egnede alternativer. En enhet under tilsyn skal på anmodning framlegge disse planene og eventuelle ajourføringer for den berørte vedkommende myndigheten, og de skal gjenspeiles i kontraktsforholdet til kunder.

AVDELING V

BRUK AV REFERANSEVERDIER I UNIONEN*Artikkel 29***Bruk av en referanseverdi**

1. En enhet under tilsyn kan bruke en referanseverdi eller en kombinasjon av referanseverdier i Unionen dersom referanseverdien leveres av en administrator som er lokalisert i Unionen og oppført i registeret nevnt i artikkel 36, eller er en referanseverdi som er oppført i registeret nevnt i artikkel 36.

2. Når gjenstanden for et prospekt som skal offentliggjøres i henhold til direktiv 2003/71/EF eller direktiv 2009/65/EF, er omsettelige verdipapirer eller andre investeringsprodukter som bruker en referanseverdi som referanse, skal utstederen, tilbyderer eller personen som søker om opptak til handel på et regulert marked, sikre at prospektet også inneholder nøyaktige og tydelige opplysninger om hvorvidt referanseverdien er levert av en administrator som er oppført i registeret nevnt i artikkel 36 i denne forordning.

*Artikkel 30***Likeverdighet**

1. For at en referanseverdi eller en kombinasjon av referanseverdier som leveres av en administrator lokalisert i en tredjestat, skal kunne brukes i Unionen i samsvar med artikkel 29 nr. 1, skal referanseverdien og administratoren være oppført i registeret nevnt i artikkel 36. Følgende vilkår skal være oppfylt for opptak i registeret:

- a) En beslutning om likeverdighet er vedtatt av Kommissjonen i samsvar med nr. 2 eller 3 i denne artikkel.
 - b) Administratoren er godkjent eller registrert samt underlagt tilsyn i den berørte tredjestaten.
 - c) ESMA er underrettet av administratoren om dennes samtykke til at dens eksisterende eller framtidige referanseverdier kan brukes av enheter under tilsyn i Unionen, om listen over de referanseverdiene som den tillater brukt i Unionen, og om vedkommende myndighet som har ansvar for dens tilsyn i tredjestaten.
 - d) Samarbeidsavtalene nevnt i nr. 4 i denne artikkel fungerer.
2. Kommissjonen kan vedta en gjennomføringsbeslutning der det fastslås at en tredjestats rettslige rammer og tilsynspraksis sikrer at
- a) administratorer som er godkjent eller registrert i denne tredjestaten, oppfyller bindende krav som er likeverdige med kravene fastsatt i denne forordning, idet det særlig tas hensyn til om en tredjestats rettslige rammer og tilsynspraksis sikrer samsvar med IOSCO-prinsippene for finansielle referanseverdier eller, dersom det er relevant, med IOSCO-prinsippene for PRA-er, og at
 - b) de bindende kravene er underlagt løpende effektivt tilsyn og effektiv håndheving i den berørte tredjestaten.

En slik gjennomføringsbeslutning skal vedtas i samsvar med undersøkelsesprosedyren omhandlet i artikkel 50 nr. 2.

3. Alternativt kan Kommissjonen vedta en gjennomføringsbeslutning der det fastslås at

- a) bindende krav i en tredjestat med hensyn til spesifikke administratorer eller spesifikke referanseverdier eller familier av referanseverdier er likeverdige med kravene i denne forordning, idet det særlig tas hensyn til om en tredjestats rettslige rammer og tilsynspraksis sikrer samsvar med IOSCO-prinsippene for finansielle referanseverdier eller, dersom det er relevant, med IOSCO-prinsippene for PRA-er, og at
- b) slike spesifikke administratorer eller spesifikke referanseverdier eller familier av referanseverdier er underlagt løpende effektivt tilsyn og effektiv håndheving i den berørte tredjestaten.

En slik gjennomføringsbeslutning skal vedtas i samsvar med undersøkelsesprosedyren omhandlet i artikkel 50 nr. 2.

4. ESMA skal inngå samarbeidsavtaler med vedkommende myndigheter i tredjestater hvis rettslige rammer og tilsynspraksiser er anerkjent som likeverdige i samsvar med nr. 2 og 3. Avtalene skal minst angi

- a) ordningen for utveksling av opplysninger mellom ESMA og vedkommende myndigheter i de berørte tredjestatene, herunder tilgang til alle relevante opplysninger som ESMA anmoder om med hensyn til administratoren som er godkjent i den berørte tredjestaten,
- b) ordningen for umiddelbar melding til ESMA når en vedkommende myndighet i en tredjestat anser at den administratoren som er godkjent i denne tredjestaten og som den fører tilsyn med, overtrer vilkårene for godkjenningen eller annen nasjonal lovgivning i tredjestaten,
- c) framgangsmåtene for samordning av tilsynsvirksomheten, herunder stedlig tilsyn.

5. ESMA skal utarbeide et utkast til tekniske reguleringsstandarder for å fastsette minstekravet til innhold i samarbeidsavtalene nevnt i nr. 4, for å sikre at vedkommende myndigheter og ESMA kan utøve sin tilsynsmyndighet i henhold til denne forordning.

ESMA skal framlegge disse utkastene til tekniske reguleringsstandarder for Kommisjonen innen 1. april 2017.

Kommisjonen delegeres myndighet til å vedta de tekniske reguleringsstandardene nevnt i første ledd etter framgangsmåten fastsatt i artikkel 10–14 i forordning (EU) nr. 1095/2010.

Artikkel 31

Tilbakekalling av registrering av en administrator lokalisert i en tredjestat

1. ESMA skal tilbakekalle registreringen av en administrator lokalisert i en tredjestat ved å fjerne administratoren fra registeret nevnt i artikkel 36 dersom ESMA har berettigede grunner, basert på dokumentasjon, til å anta at administratoren

- a) opptrer på en måte som klart skader interessene til brukerne av referanseverdiene eller markedenes ordnede virkemåte, eller
- b) har gjort seg skyldig i en alvorlig overtredelse av nasjonal lovgivning i tredjestaten eller andre bestemmelser som den er underlagt i tredjestaten, og som danner grunnlaget for Kommisjonens gjennomføringsbeslutning i samsvar med artikkel 30 nr. 2 eller 3.

2. ESMA skal treffe en beslutning i henhold til nr. 1 bare dersom følgende vilkår er oppfylt:

- a) ESMA har henvist saken til vedkommende myndighet i tredjestaten, og vedkommende myndighet har ikke truffet de nødvendige tiltakene som kreves for å verne investorene og sikre markedenes ordnede virkemåte i Unionen, eller har ikke kunnet vise at den berørte administratoren oppfyller de kravene som får anvendelse på den i tredjestaten.
- b) ESMA har underrettet vedkommende myndighet i tredjestaten om at den har til hensikt å tilbakekalle registreringen av administratoren, minst 30 dager før tilbakekallingen.

3. ESMA skal omgående underrette andre vedkommende myndigheter om ethvert tiltak som treffes i samsvar med nr. 1, og skal offentliggjøre beslutningen på sitt nettsted.

Artikkel 32

Anerkjennelse av en administrator lokalisert i en tredjestat

1. Inntil det treffes en beslutning om likeverdighet i samsvar med artikkel 30 nr. 2 eller 3, kan en referanseverdi levert av en administrator lokalisert i en tredjestat brukes av enheter under tilsyn i Unionen, forutsatt at administratoren innhenter forhåndsakerkjennelse fra vedkommende myndighet i referansemedlemsstaten i samsvar med denne artikkel.

2. En administrator som er lokalisert i en tredjestat og har til hensikt å innhente forhåndsanerkjennelse som nevnt i nr. 1 i denne artikkel, skal oppfylle kravene i denne forordning, unntatt artikkel 11 nr. 4 og artikkel 16, 20, 21 og 23. Administratoren kan oppfylle dette vilkåret ved å anvende IOSCO-prinsippene for finansielle referanseverdier eller eventuelt IOSCO-prinsippene for PRA-er, forutsatt at en slik anvendelse er likeverdig med oppfyllelse av kravene i denne forordning, unntatt artikkel 11 nr. 4 og artikkel 16, 20, 21 og 23.

For å avgjøre om vilkåret nevnt i første ledd er oppfylt og vurdere om IOSCO prinsippene for finansielle referanseverdier eller eventuelt IOSCO-prinsippene for PRA-er er overholdt kan vedkommende myndighet i referansemedlemsstaten støtte seg til en vurdering fra en uavhengig ekstern revisor eller, dersom administratoren lokalisert i en tredjestat er underlagt tilsyn, til sertifiseringen fra vedkommende myndighet i tredjestaten der administratoren er lokalisert.

Dersom og i den grad en administrator kan dokumentere at en referanseverdi som den leverer, er en referanseverdi basert på regulerte data eller en varereferanseverdi som ikke er basert på bidrag fra bidragsytere der flertallet er enheter under tilsyn, skal administratoren ikke være forpliktet til å oppfylle krav som ikke får anvendelse på levering av referanseverdier basert på regulerte data og varereferanseverdier, som fastsatt i henholdsvis artikkel 17 og artikkel 19 nr. 1.

3. En administrator som er lokalisert i en tredjestat og har til hensikt å innhente forhåndsanerkjennelse som nevnt i nr. 1, skal ha en juridisk representant som er etablert i referansemedlemsstaten. Den juridiske representanten skal være en fysisk eller juridisk person lokalisert i Unionen og skal, etter å ha blitt uttrykkelig utpekt av administratoren lokalisert i en tredjestat, opptre på vegne av denne administratoren overfor myndighetene og enhver annen person i Unionen med hensyn til administratorens forpliktelser i henhold til denne forordning. Den juridiske representanten skal utøve tilsynsfunksjonen knyttet til administratorens levering av referanseverdier i henhold til denne forordning sammen med administratoren, og skal i den forbindelse være ansvarlig overfor vedkommende myndighet i referansemedlemsstaten.

4. Referansemedlemsstaten for en administrator lokalisert i en tredjestat skal bestemmes på følgende måte:

- a) Dersom en administrator er en del av et konsern som omfatter en enhet under tilsyn som er lokalisert i Unionen, skal referansemedlemsstaten være den medlemsstaten der denne enheten under tilsyn er lokalisert. En slik enhet under tilsyn skal utpekes som juridisk representant med henblikk på nr. 3.
- b) Dersom bokstav a) ikke får anvendelse, og dersom en administrator er en del av et konsern som omfatter flere enheter under tilsyn som er lokalisert i Unionen, skal referansemedlemsstaten være den medlemsstaten der det høyeste antallet enheter under tilsyn er lokalisert, eller, dersom antall enheter under tilsyn er likt i medlemsstatene, den medlemsstaten der verdien av finansielle instrumenter, finansielle kontrakter eller investeringsfond som bruker referanseverdien som referanse, er høyest. En av de enhetene under tilsyn som er lokalisert i referansemedlemsstaten som bestemmes i henhold til denne bokstav, skal utpekes som juridisk representant med henblikk på nr. 3.
- c) Dersom verken bokstav a) eller b) i dette nummer får anvendelse, og dersom en eller flere referanseverdier som administratoren leverer, brukes som referanse for finansielle instrumenter som er opptatt til handel på en handelsplass som definert i artikkel 4 nr. 1 punkt 24 i direktiv 2014/65/EU i en eller flere medlemsstater, skal referansemedlemsstaten være den medlemsstaten der det finansielle instrumentet som bruker noen av disse referanseverdiene som referanse, ble opptatt til handel eller ble handlet på en handelsplass for første gang og fortsatt handles. Dersom de relevante finansielle instrumentene ble opptatt til handel eller ble handlet for første gang på handelsplasser i ulike medlemsstater samtidig og fortsatt handles, skal referansemedlemsstaten være den medlemsstaten der verdien av finansielle instrumenter, finansielle kontrakter eller investeringsfond som bruker referanseverdien som referanse, er høyest.
- d) Dersom bokstav a), b) og c) ikke får anvendelse, og dersom en eller flere referanseverdier som administratoren leverer, brukes av enheter under tilsyn i flere medlemsstater, skal referansemedlemsstaten være den medlemsstaten der det høyeste antallet slike enheter under tilsyn er lokalisert, eller, dersom antall enheter under tilsyn er likt i medlemsstatene, den medlemsstaten der verdien av finansielle instrumenter, finansielle kontrakter eller investeringsfond som bruker referanseverdien som referanse, er høyest.
- e) Dersom bokstav a), b), c) og d) ikke får anvendelse, og dersom administratoren inngår en avtale med en enhet under tilsyn der den gir sitt samtykke til bruken av en referanseverdi som den leverer, skal referansemedlemsstaten være den medlemsstaten der denne enheten under tilsyn er lokalisert.

5. En administrator som er lokalisert i en tredjestat og har til hensikt å innhente forhåndsanerkjennelse som nevnt i nr. 1, skal søke om anerkjennelse hos vedkommende myndighet i referansemedlemsstaten. Administratoren som inngir søknad, skal framlegge alle opplysninger som er nødvendige for at vedkommende myndighet skal kunne fastslå at administratoren på tidspunktet for anerkjennelsen har truffet alle nødvendige tiltak for å oppfylle kravene i nr. 2, skal framlegge listen over dens eksisterende eller framtidige referanseverdier som kan brukes i Unionen, og skal eventuelt angi hvilken vedkommende myndighet som har ansvar for dens tilsyn i tredjestaten.

Innen 90 virkedager etter at søknaden nevnt i første ledd i dette nummer er mottatt, skal vedkommende myndighet kontrollere at vilkårene fastsatt i nr. 2, 3 og 4 er oppfylt.

Dersom vedkommende myndighet anser at vilkårene fastsatt i nr. 2, 3 og 4 ikke er oppfylt, skal den avslå søknaden om anerkjennelse og gi en begrunnelse for avslaget. Videre skal det ikke gis anerkjennelse med mindre følgende tilleggsvilkår er oppfylt:

- a) Dersom en administrator lokalisert i en tredjestat er underlagt tilsyn, skal det finnes en hensiktsmessig samarbeidsavtale mellom vedkommende myndighet i referansemedlemsstaten og vedkommende myndighet i den tredjestaten der administratoren er lokalisert, i samsvar med de tekniske reguleringsstandardene som vedtas i henhold til artikkel 30 nr. 5, for å sikre en effektiv utveksling av opplysninger som gjør det mulig for vedkommende myndighet å utføre sine oppgaver i samsvar med denne forordning.
- b) Vedkommende myndighets effektive utøvelse av sine tilsynsfunksjoner i henhold til denne forordning hindres verken av lover eller forskrifter i tredjestaten der administratoren er lokalisert, eller, dersom det er relevant, av begrensninger i den tilsyns- og undersøkelsesmyndigheten denne tredjestatens tilsynsmyndigheter har.

6. Dersom vedkommende myndighet i referansemedlemsstaten anser at en administrator lokalisert i en tredjestat leverer en referanseverdi som oppfyller vilkårene for en betydningsfull eller ikke-betydningsfull referanseverdi, som fastsatt i henholdsvis artikkel 24 og artikkel 26, skal den uten unødig opphold underrette ESMA om dette. Den skal underbygge denne vurderingen med de opplysningene som administratoren har gitt i den relevante søknaden om anerkjennelse.

Senest én måned etter å ha mottatt underretningen nevnt i første ledd skal ESMA gi vedkommende myndighet råd om den berørte typen referanseverdi og de kravene som gjelder for leveringen av den i henhold til artikkel 24, 25 og 26. Rådgivningen kan særlig dreie seg om hvorvidt ESMA anser at vilkårene for en slik type er oppfylt på grunnlag av de opplysningene som administratoren har gitt i søknaden om anerkjennelse.

Fristen nevnt i nr. 5 skal utsettes fra datoen da ESMA mottar underretningen, til ESMA gir råd i samsvar med dette nummer.

Dersom vedkommende myndighet i referansemedlemsstaten foreslår at det i strid med ESMA's råd som nevnt i annet ledd, skal gis anerkjennelse, skal den underrette ESMA og gi sin begrunnelse for dette. ESMA skal offentliggjøre det faktum at en vedkommende myndighet ikke følger eller har til hensikt å følge dens råd. ESMA kan også fra tilfelle til tilfelle beslutte å offentliggjøre begrunnelsen som vedkommende myndighet har gitt for ikke å følge rådet. Den berørte vedkommende myndigheten skal motta forhåndsvarsel om slik offentliggjøring.

7. Vedkommende myndighet i referansemedlemsstaten skal innen fem virkedager underrette ESMA om alle beslutninger om å anerkjenne en administrator lokalisert i en tredjestat, oversende listen over referanseverdiene som leveres av administratoren og kan brukes i Unionen, og angi, dersom det er relevant, vedkommende myndighet som har ansvar for dens tilsyn i tredjestaten.

8. Vedkommende myndighet i referansemedlemsstaten skal midlertidig oppheve eller eventuelt tilbakekalle anerkjennelsen som er gitt i samsvar med nr. 5, dersom den har berettigede grunner, basert på dokumentasjon, til å anta at administratoren opptrer på en måte som klart skader interessene til brukerne av dens referanseverdier eller markedenes ordnede virkemåte, at administratoren har gjort seg skyldig i en alvorlig overtredelse av de relevante kravene i denne forordning, eller at administratoren har fått anerkjennelsen på grunnlag av uriktige opplysninger eller andre uregelmessigheter.

9. ESMA kan utarbeide utkast til tekniske reguleringsstandarder for å fastsette formen på og innholdet i søknaden omhandlet i nr. 5 og særlig presentasjonen av opplysningene som kreves i nr. 6.

Dersom slike utkast til tekniske reguleringsstandarder utarbeides, skal ESMA framlegge dem for Kommissjonen.

Kommissjonen gis myndighet til å vedta de tekniske reguleringsstandardene nevnt i første ledd etter framgangsmåten fastsatt i artikkel 10–14 i forordning (EU) nr. 1095/2010.

Artikkel 33

Godkjenning av referanseverdier fra en tredjestat

1. En administrator som er lokalisert i Unionen og er godkjent eller registrert i samsvar med artikkel 34, eller en annen enhet under tilsyn som er lokalisert i Unionen og har en klar og veldefinert rolle innenfor en tredjestatsadministrators ramme for kontroll eller ansvarlighet, og som er i stand til effektivt å overvåke leveringen av en referanseverdi, kan inngi søknad til den berørte vedkommende myndigheten om å få godkjenne en referanseverdi eller en familie av referanseverdier som leveres i en tredjestat, med sikte på bruk i Unionen, forutsatt at alle følgende vilkår er oppfylt:

- a) Den godkjennende administratoren eller andre enheten under tilsyn har kontrollert og kan løpende dokumentere overfor sin vedkommende myndighet at leveringen av referanseverdien eller familien av referanseverdier som skal godkjennes, på obligatorisk eller frivillig grunnlag oppfyller krav som er minst like strenge som kravene i denne forordning.
- b) Den godkjennende administratoren eller andre enheten under tilsyn har den nødvendige sakkunnskapen for effektivt å overvåke leveringen av en referanseverdi i en tredjestat og for å styre de tilknyttede risikoene.
- c) Det er en objektiv grunn til å levere referanseverdien eller familien av referanseverdier i en tredjestat og til å godkjenne den berørte referanseverdien eller familien av referanseverdier for bruk i Unionen.

Ved anvendelsen av bokstav a) kan vedkommende myndighet, når den vurderer om leveringen av referanseverdien eller familien av referanseverdier som skal godkjennes, oppfyller krav som er minst like strenge som kravene i denne forordning, ta hensyn til om det forhold at leveringen av referanseverdien eller familien av referanseverdier overholder IOSCO-prinsippene for finansielle referanseverdier eller eventuelt IOSCO-prinsippene for PRA-er, er likeverdig med oppfyllelse av kravene i denne forordning.

2. En administrator eller annen enhet under tilsyn som søker om godkjenning som nevnt i nr. 1, skal framlegge alle opplysninger som er nødvendige for at vedkommende myndighet skal kunne fastslå at alle vilkårene omhandlet i nevnte nummer er oppfylt på søknadstidspunktet.

3. Innen 90 virkedager etter å ha mottatt søknaden om godkjenning nevnt i nr. 1 skal den berørte vedkommende myndigheten behandle søknaden og treffe en beslutning om å godkjenne eller avslå den. Vedkommende myndighet skal underrette ESMA om en godkjent referanseverdi eller en godkjent familie av referanseverdier.

4. En godkjent referanseverdi eller en godkjent familie av referanseverdier skal anses å være en referanseverdi eller en familie av referanseverdier som leveres av den godkjennende administratoren eller andre enheten under tilsyn. Den godkjennende administratoren eller andre enheten under tilsyn skal ikke anvende godkjenningen med sikte på å omgå kravene i denne forordning.

5. En administrator eller annen enhet under tilsyn som har godkjent en referanseverdi eller en familie av referanseverdier som leveres i en tredjestat, skal ha det hele og fulle ansvar for en slik referanseverdi eller familie av referanseverdier og for oppfyllelsen av forpliktelsene i henhold til denne forordning.

6. Dersom vedkommende myndighet for den godkjennende administratoren eller andre enheten under tilsyn har berettigede grunner til å anta at vilkårene i nr. 1 i denne artikkel ikke lenger er oppfylt, skal den ha myndighet til å kreve at den godkjennende administratoren eller andre enheten under tilsyn opphever godkjenningen, og den skal underrette ESMA om dette. Artikkel 28 får anvendelse dersom godkjenningen oppheves.

7. Kommisjonen skal gis myndighet til å vedta delegerte rettsakter i samsvar med artikkel 49 om tiltak for å fastsette på hvilke vilkår de berørte vedkommende myndighetene kan vurdere om det finnes en objektiv grunn til å levere en referanseverdi eller en familie av referanseverdier i en tredjestat og til å godkjenne den for bruk i Unionen. Kommisjonen skal ta hensyn til faktorer som særtrekkene ved den underliggende markedsmessige eller økonomiske virkeligheten som referanseverdien er ment å måle, behovet for at referanseverdien leveres nær en slik markedsmessig eller økonomisk virkelighet, behovet for at referanseverdien leveres nær bidragsyterne, den faktiske tilgangen til inndata på grunn av forskjellige tidssoner og spesifikke kvalifikasjoner som kreves i forbindelse med levering av referanseverdien.

AVDELING VI

GODKJENNING OG REGISTRERING AV SAMT TILSYN MED ADMINISTRATORER

KAPITTEL 1

Godkjenning og registrering

Artikkel 34

Godkjenning og registrering av en administrator

1. En fysisk eller juridisk person som er lokalisert i Unionen og har til hensikt å opptre som administrator, skal inngi søknad til vedkommende myndighet som er utpekt i henhold til artikkel 40, i medlemsstaten der vedkommende er lokalisert, med sikte på
 - a) godkjenning dersom vedkommende leverer eller har til hensikt å levere indekser som brukes eller er beregnet på bruk som referanseverdier i henhold til denne forordning,
 - b) registrering dersom vedkommende er en enhet under tilsyn som ikke er en administrator, og som leverer eller har til hensikt å levere indekser som brukes eller er beregnet på bruk som referanseverdier i henhold til denne forordning, forutsatt at leveringen av en referanseverdi ikke hindres av det sektorspesifikke regelverket som får anvendelse på enheten under tilsyn, og at inngen av de leverte indeksene kan anses som en kritisk referanseverdi, eller
 - c) registrering dersom vedkommende leverer eller har til hensikt å levere bare indekser som kan anses som ikke-betydningsfulle referanseverdier.
2. En godkjent eller registrert administrator skal til enhver tid oppfylle vilkårene som er fastsatt i denne forordning, og skal underrette vedkommende myndighet om eventuelle vesentlige endringer i den forbindelse.
3. Søknaden nevnt i nr. 1 skal inngis innen 30 virkedager etter inngåelsen av enhver avtale med en enhet under tilsyn om å bruke en indeks levert av søkeren som referanse for et finansielt instrument eller en finansiell kontrakt eller for å måle et investeringsfonds resultater.
4. Søkeren skal framlegge alle opplysninger som er nødvendige for at vedkommende myndighet skal kunne fastslå at søkeren på tidspunktet for godkjenningen eller registreringen har truffet alle nødvendige tiltak for å oppfylle kravene fastsatt i denne forordning.
5. Innen 15 virkedager etter at søknaden er mottatt, skal den berørte vedkommende myndigheten vurdere om søknaden er fullstendig og underrette søkeren om resultatet av vurderingen. Dersom søknaden er ufullstendig, skal søkeren framlegge tilleggsopplysninger som kreves av den berørte vedkommende myndigheten. Fristen nevnt i dette nummer får anvendelse fra den datoen søkeren framlegger slike tilleggsopplysninger.
6. Den berørte vedkommende myndigheten skal
 - a) innen fire måneder etter at en fullstendig søknad er mottatt, behandle søknaden om godkjenning og treffe en beslutning om å godkjenne eller avslå å godkjenne søkeren,
 - b) innen 45 virkedager etter at en fullstendig søknad er mottatt, behandle søknaden om registrering og treffe en beslutning om å registrere eller avslå å registrere søkeren.

Innen fem virkedager etter at den har truffet en beslutning som nevnt i første ledd, skal vedkommende myndighet underrette søkeren. Dersom vedkommende myndighet avslår å godkjenne eller registrere søkeren, skal den begrunne sin beslutning.

7. Vedkommende myndighet skal underrette ESMA om enhver beslutning om å godkjenne eller registrere en søker innen fem virkedager etter datoen for beslutningen.

8. ESMA skal utarbeide utkast til tekniske reguleringsstandarder for ytterligere å spesifisere hvilke opplysninger som skal gis i søknaden om godkjenning og i søknaden om registrering, idet det tas hensyn til at godkjenning og registrering er forskjellige prosesser, der godkjenning krever en mer omfattende vurdering av administratorens søknad, forholdsmessighetsprinsippet, arten av de enhetene under tilsyn som søker om registrering i henhold til nr. 1 bokstav b), og søkerens og vedkommende myndigheters kostnader.

ESMA skal framlegge disse utkastene til tekniske reguleringsstandarder for Kommisjonen innen 1. april 2017.

Kommisjonen delegeres myndighet til å vedta de tekniske reguleringsstandardene nevnt i første ledd etter framgangsmåten fastsatt i artikkel 10–14 i forordning (EU) nr. 1095/2010.

Artikkel 35

Tilbakekalling eller midlertidig oppheving av godkjenning eller registrering

1. En vedkommende myndighet kan tilbakekalle eller midlertidig oppheve en administrators godkjenning eller registrering dersom administratoren

- a) gir uttrykkelig avkall på godkjenningen eller registreringen eller ikke har levert noen referanseverdi de siste tolv månedene,
- b) har fått godkjenningen eller registreringen eller har godkjent en referanseverdi ved hjelp av uriktige opplysninger eller andre uregelmessigheter,
- c) ikke lenger oppfyller vilkårene som gjaldt for godkjenningen eller registreringen, eller
- d) har gjort seg skyldig i alvorlige eller gjentatte overtredelser av bestemmelsene i denne forordning.

2. Vedkommende myndighet skal underrette ESMA om sin beslutning innen fem virkedager etter at beslutningen treffes.

ESMA skal umiddelbart oppdatere registeret omhandlet i artikkel 36.

3. Etter å ha truffet en beslutning om midlertidig å oppheve godkjenningen eller registreringen av en administrator, og dersom referanseverdiens opphør ville føre til en force majeure-hendelse eller hindre oppfyllelsen av eller på annen måte overtre vilkårene for en finansiell kontrakt eller et finansielt instrument eller reglene for et investeringsfond som bruker denne referanseverdien som referanse, som angitt i den delegerte rettsakten vedtatt i henhold til artikkel 51 nr. 6, kan leveringen av den berørte referanseverdien tillates av den berørte vedkommende myndigheten i den medlemsstaten der administratoren er lokalisert, inntil beslutningen om midlertidig oppheving er tilbakekalt. I dette tidsrommet skal enheter under tilsyn kunne bruke en slik referanseverdi bare for finansielle kontrakter, finansielle instrumenter og investeringsfond som allerede bruker referanseverdien som referanse.

4. Etter vedtakelsen av en beslutning om å tilbakekalle godkjenningen eller registreringen av en administrator, får artikkel 28 nr. 2 anvendelse.

Artikkel 36

Register over administratorer og referanseverdier

1. ESMA skal opprette og føre et offentlig register som inneholder følgende opplysninger:

- a) Identiteten til administratorer som er godkjent eller registrert i henhold til artikkel 34, og vedkommende myndigheter som har ansvar for å føre tilsyn med dem.

- b) Identiteten til administratorer som oppfyller vilkårene i artikkel 30 nr. 1, listen over referanseverdier nevnt i artikkel 30 nr. 1 bokstav c) og vedkommende myndigheter i tredjestaten som har ansvar for tilsynet.
 - c) Identiteten til administratorer som er godkjent i samsvar med artikkel 32, listen over referanseverdier nevnt i artikkel 32 nr. 7 og eventuelt vedkommende myndigheter i tredjestaten som har ansvar for tilsynet.
 - d) Referanseverdiene som er godkjent etter framgangsmåten fastsatt i artikkel 33, identiteten til deres administratorer og identiteten til de godkjennende administratorene eller godkjennende enhetene under tilsyn.
2. Registeret nevnt i nr. 1 skal være offentlig tilgjengelig på ESMA's nettsted og skal ved behov oppdateres umiddelbart.

KAPITTEL 2

Tilsynssamarbeid

Artikkel 37

Delegering av oppgaver mellom vedkommende myndigheter

1. I samsvar med artikkel 28 i forordning (EU) nr. 1095/2010 kan en vedkommende myndighet delegere sine oppgaver i henhold til denne forordning til vedkommende myndighet i en annen medlemsstat med dennes forhåndssamtykke.

Vedkommende myndigheter skal underrette ESMA om en eventuell foreslått delegering 60 dager før delegeringen trer i kraft.

2. En vedkommende myndighet kan delegere noen av sine oppgaver i henhold til denne forordning til ESMA, forutsatt at ESMA samtykker.
3. ESMA skal underrette medlemsstatene om en planlagt delegering innen sju dager. ESMA skal offentliggjøre opplysninger om en avtalt delegering innen fem virkedager etter underretningen.

Artikkel 38

Utlevering av opplysninger fra en annen medlemsstat

En vedkommende myndighet kan gi videre opplysninger den har mottatt fra en annen vedkommende myndighet bare dersom

- a) den har innhentet skriftlig samtykke fra vedkommende myndighet, og opplysningene gis videre bare for de formålene vedkommende myndighet ga sitt samtykke til, eller
- b) dette er nødvendig i forbindelse med rettergang.

Artikkel 39

Samarbeid om stedlig tilsyn og gransking

1. En vedkommende myndighet kan anmode en annen vedkommende myndighet om bistand ved stedlige tilsyn eller gransking. Vedkommende myndighet som mottar anmodningen, skal samarbeide i den grad det er mulig og hensiktsmessig.

2. En vedkommende myndighet som framsetter en anmodning som nevnt i nr. 1, skal underrette ESMA om dette. Ved en gransking eller tilsyn med virkninger på tvers av landegrensene kan vedkommende myndigheter anmode ESMA om å samordne det stedlige tilsynet eller granskingen.
3. Dersom en vedkommende myndighet får en anmodning fra en annen vedkommende myndighet om å foreta stedlig tilsyn eller en gransking, kan den
 - a) selv foreta det stedlige tilsynet eller granskingen,
 - b) la vedkommende myndighet som fremmet anmodningen, delta i det stedlige tilsynet eller granskingen,
 - c) utpeke revisorer eller sakkyndige til å støtte eller foreta det stedlige tilsynet eller granskingen.

KAPITTEL 3

Vedkommende myndigheters rolle

Artikkel 40

Vedkommende myndigheter

1. For administratorer og enheter under tilsyn skal hver medlemsstat utpeke den berørte vedkommende myndigheten som skal ha ansvar for å utføre oppgavene i henhold til denne forordning, og underrette Kommisjonen og ESMA om dette.
2. Dersom en medlemsstat utpeker flere vedkommende myndigheter, skal den tydelig fastsette deres respektive roller og utpeke en enkelt myndighet som skal ha ansvar for å samordne samarbeidet og utvekslingen av opplysninger med Kommisjonen, ESMA og vedkommende myndigheter i andre medlemsstater.
3. ESMA skal på sitt nettsted offentliggjøre en liste over de vedkommende myndighetene som er utpekt i samsvar med nr. 1 og 2.

Artikkel 41

Vedkommende myndigheters myndighet

1. For å kunne utføre sine oppgaver i henhold til denne forordning skal vedkommende myndigheter, i samsvar med nasjonal rett, minst ha tilsyns- og undersøkelsesmyndighet til følgende:
 - a) Få tilgang til alle dokumenter og opplysninger i enhver form samt motta eller ta kopi av dem.
 - b) Kreve eller be om opplysninger fra enhver person som er involvert i levering av og bidrag til en referanseverdi, herunder enhver tjenesteyter som funksjoner, tjenester eller virksomhet knyttet til leveringen av en referanseverdi er utkontraktert til i henhold til artikkel 10, og deres fullmaktsgivere, og om nødvendig innkalle og høre en slik person med sikte på å innhente opplysninger.
 - c) Når det gjelder varereferanseverdier, anmode om opplysninger fra bidragsyttere på tilknyttede spotmarkeder i henhold til, der det er relevant, standardiserte formater og rapporter om transaksjoner, og ha direkte tilgang til markedsaktørens handelssystemer.
 - d) Foreta stedlige tilsyn eller gransking på andre steder enn i fysiske personers private boliger.
 - e) Få adgang til lokalene til juridiske personer, med forbehold for forordning (EU) nr. 596/2014, for å beslaglegge dokumenter og data i enhver form dersom det er rimelig grunn til mistanke om at dokumenter og andre data knyttet til gjenstanden for tilsynet eller granskingen kan være relevante for å bevise en overtredelse av denne forordning. Dersom det er behov for forhåndstillatelse fra en rettsmyndighet i den berørte medlemsstat i henhold til nasjonal rett, skal slik myndighet utøves først etter at slik forhåndstillatelse er innhentet.
 - f) Kreve utlevert eksisterende opptak av telefonsamtaler, elektronisk kommunikasjon eller andre opplysninger om datatrafikk som oppbevares av enheter under tilsyn.

- g) Anmode om frysing eller beslaglegging av eiendeler.
- h) Kreve midlertidig opphør av enhver praksis som vedkommende myndighet mener er i strid med bestemmelsene i denne forordning.
- i) Nedlegge et midlertidig forbud mot utøvelse av virksomhet.
- j) Treffe alle nødvendige tiltak for å sikre at allmennheten blir riktig informert om leveringen av en referanseverdi, herunder ved å kreve at den berørte administratoren eller en person som har offentliggjort og/eller formidlet referanseverdien, skal offentliggjøre en rettelse av tidligere bidrag til eller tall knyttet til referanseverdien.

2. Vedkommende myndigheter skal utøve sine funksjoner og sin myndighet omhandlet i nr. 1 i denne artikkel samt sin myndighet til å ilegge sanksjoner omhandlet i artikkel 42 i samsvar med sine nasjonale rettslige rammer på en av følgende måter:

- a) Direkte.
- b) I samarbeid med andre myndigheter eller markedsaktører.
- c) På eget ansvar ved delegering til slike myndigheter eller markedsaktører.
- d) Etter søknad til vedkommende rettsmyndigheter.

For å kunne utøve slik myndighet skal vedkommende myndigheter ha egnede og virkningsfulle garantier med hensyn til retten til forsvar og grunnleggende rettigheter.

3. Medlemsstatene skal påse at det treffes hensiktsmessige tiltak for å sikre at vedkommende myndigheter har all den tilsyns- og undersøkelsesmyndighet de trenger for å utføre sine oppgaver.

4. En administrator eller en annen enhet under tilsyn som gjør opplysninger tilgjengelig for vedkommende myndighet i samsvar med nr. 1, skal ikke anses å ha brutt en eventuell taushetsplikt i henhold til avtale eller i henhold til lov eller forskrift.

Artikkel 42

Administrative sanksjoner og andre administrative tiltak

1. Uten at det berører vedkommende myndigheters tilsynsmyndighet i samsvar med artikkel 41 og medlemsstatenes rett til å fastsette og ilegge strafferettslige sanksjoner, skal medlemsstatene i samsvar med nasjonal rett sikre at vedkommende myndigheter har myndighet til å ilegge hensiktsmessige administrative sanksjoner og andre administrative tiltak i det minste ved følgende overtredelser:

- a) Eventuelle overtredelser av artikkel 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 21, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29 og 34 når de får anvendelse.
- b) Manglende samarbeid eller oppfyllelse av forpliktelser i forbindelse med en gransking eller en kontroll eller anmodning som omfattes av artikkel 41.

Disse administrative sanksjonene og andre administrative tiltak skal være virkningsfulle, stå i forhold til overtredelsen og virke avskrekkende.

2. Ved en overtredelse som nevnt i nr. 1 skal medlemsstatene i samsvar med nasjonal rett gi vedkommende myndigheter myndighet til å ilegge minst følgende administrative sanksjoner og andre administrative tiltak:

- a) Et pålegg der det kreves at administratoren eller enheten under tilsyn som er ansvarlig for overtredelsen, sørger for at atferden opphører og ikke gjentas.
- b) Inndragning av oppnådd fortjeneste eller unngått tap som følge av overtredelsen, når det er mulig å fastslå disse beløpene.
- c) En offentlig advarsel med opplysning om administratoren eller enheten under tilsyn som er ansvarlig for overtredelsen, og overtredelsens art.

- d) Tilbakekalling eller midlertidig oppheving av en administrators godkjenning eller registrering.
- e) Et midlertidig forbud som forbyr enhver juridisk person som holdes ansvarlig for en slik overtredelse, å utøve ledelsesfunksjoner hos administratører eller bidragsyttere under tilsyn.
- f) Administrative økonomiske sanksjoner med et maksimumsbeløp på minst tre ganger beløpet av oppnådd fortjeneste eller unngått tap som følge av overtredelsen, når det er mulig å fastslå disse beløpene.
- g) For fysiske personer, administrative økonomiske sanksjoner med et maksimumsbeløp på minst
 - i) for overtredelse av artikkel 4, 5, 6, 7, 8, 9 og 10, artikkel 11 nr. 1 bokstav a), b), c) og e), artikkel 11 nr. 2 og 3 og artikkel 12, 13, 14, 15, 16, 21, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29 og 34, 500 000 euro eller, i medlemsstater som ikke har euro som sin offisielle valuta, den tilsvarende verdien i nasjonal valuta per 30. juni 2016, eller
 - ii) for overtredelse av artikkel 11 nr. 1 bokstav d) eller artikkel 11 nr. 4, 100 000 euro eller, i medlemsstater som ikke har euro som offisiell valuta, den tilsvarende verdien i nasjonal valuta per 30. juni 2016.
- h) For juridiske personer, administrative økonomiske sanksjoner med et maksimumsbeløp på minst
 - i) for overtredelser av artikkel 4, 5, 6, 7, 8, 9 og 10, artikkel 11 nr. 1 bokstav a), b), c) og e), artikkel 11 nr. 2 og 3 og artikkel 12, 13, 14, 15, 16, 21, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29 og 34, det høyeste beløpet av enten 1 000 000 euro eller, i medlemsstater som ikke har euro som sin offisielle valuta, den tilsvarende verdien i nasjonal valuta per 30. juni 2016 eller 10 % av samlet årsomsetning i henhold til siste tilgjengelige regnskap godkjent av ledelsesorganet, eller
 - ii) for overtredelser av artikkel 11 nr. 1 bokstav d) eller artikkel 11 nr. 4, det høyeste beløpet av enten 250 000 euro eller, i medlemsstater som ikke har euro som sin offisielle valuta, den tilsvarende verdien i nasjonal valuta per 30. juni 2016 eller 2 % av samlet årsomsetning i henhold til siste tilgjengelige regnskap godkjent av ledelsesorganet.

Ved anvendelse av bokstav h) punkt i) og ii) skal relevant samlet omsetning, dersom den juridiske personen er et morforetak eller et datterforetak av et morforetak som skal utarbeide konsernregnskaper i henhold til europaparlaments- og rådsdirektiv 2013/34/EU⁽¹⁾, være samlet årsomsetning eller tilsvarende type inntekt i samsvar med rådsdirektiv 86/635/EØF⁽²⁾ for banker og i samsvar med rådsdirektiv 91/674/EØF⁽³⁾ for forsikringselskaper i henhold til siste tilgjengelige konsernregnskap godkjent av ledelsesorganet i det overordnede morforetaket eller, dersom personen er en sammenslutning, 10 % av medlemmenes samlede omsetning.

3. Medlemsstatene skal innen 1. januar 2018 underrette Kommisjonen og ESMA om reglene omhandlet i nr. 1 og 2.

Medlemsstatene kan beslutte ikke å fastsette regler for administrative sanksjoner som angitt i nr. 1 dersom overtredelsene omhandlet i nevnte nummer allerede er omfattet av strafferettslige sanksjoner i henhold til nasjonal rett. I så fall skal medlemsstatene underrette Kommisjonen og ESMA om de relevante strafferettsbestemmelsene samtidig med underretningen nevnt i første ledd i dette nummer.

De skal straks underrette Kommisjonen og ESMA om eventuelle senere endringer av dem.

4. Medlemsstatene kan fastsette at vedkommende myndigheter i henhold til nasjonal rett skal ha ytterligere myndighet til å ilegge sanksjoner i tillegg til myndigheten nevnt i nr. 1, og kan fastsette strengere sanksjoner enn dem som er angitt i nr. 2.

⁽¹⁾ Europaparlaments- og rådsdirektiv 2013/34/EU av 26. juni 2013 om årsregnskaper, konsernregnskaper og tilhørende rapporter for visse typer foretak, om endring av europaparlaments- og rådsdirektiv 2006/43/EF og om oppheving av rådsdirektiv 78/660/EØF og 83/349/EØF (EUT L 182 av 29.6.2013, s. 19).

⁽²⁾ Rådsdirektiv 86/635/EØF av 8. desember 1986 om bankers og andre finansinstitusjoners årsregnskaper og konsoliderte regnskaper (EFT L 372 av 31.12.1986, s. 1).

⁽³⁾ Rådsdirektiv 91/674/EØF av 19. desember 1991 om forsikringsforetaks årsregnskaper og konsoliderte regnskaper (EFT L 374 av 31.12.1991, s. 7).

*Artikkel 43***Utøvelse av tilsynsmyndighet og illeggelse av sanksjoner**

1. Medlemsstatene skal, når de bestemmer typen av og nivået på administrative sanksjoner eller andre administrative tiltak, sikre at vedkommende myndigheter tar hensyn til alle relevante omstendigheter, herunder eventuelt

- a) overtredelsens grovhet og varighet,
- b) hvor kritisk referanseverdien er for den finansielle stabiliteten og realøkonomien,
- c) graden av ansvar hos personen som er ansvarlig for overtredelsen,
- d) den finansielle styrken til personen som er ansvarlig for overtredelsen, slik den framgår særlig av den ansvarlige juridiske personens samlede årsomsetning eller av den ansvarlige fysiske personens årsinntekt,
- e) oppnådd fortjeneste eller unngått tap for den ansvarlige personen, når det er mulig å fastslå disse beløpene,
- f) den ansvarlige personens vilje til å samarbeide med vedkommende myndighet, uten at det berører behovet for å sikre tilbakebetaling av denne personens oppnådde fortjeneste eller unngåtte tap,
- g) tidligere overtredelser begått av den berørte personen,
- h) tiltak som en ansvarlig person har truffet etter overtredelsen for å hindre gjentakelse av overtredelsen.

2. Ved utøvelsen av sin myndighet til å ilegge administrative sanksjoner og andre administrative tiltak i henhold til artikkel 42 skal vedkommende myndigheter samarbeide nært for å sikre at deres tilsyns- og undersøkelsesmyndighet og de administrative sanksjonene og andre administrative tiltak gir ønskede resultater i henhold til denne forordning. De skal også samordne sine tiltak for å unngå dobbeltarbeid og overlapping når de utøver sin tilsyns- og undersøkelsesmyndighet og ilegger administrative sanksjoner, herunder økonomiske sanksjoner, og andre administrative tiltak i forbindelse med tverrnasjonale saker.

*Artikkel 44***Samarbeidsplikt**

1. Dersom medlemsstatene i samsvar med artikkel 42 har valgt å fastsette strafferettslige sanksjoner for overtredelser av bestemmelsene omhandlet i nevnte artikkel, skal de sikre at det er truffet egnede tiltak slik at vedkommende myndigheter har all nødvendig myndighet til å ta kontakt med rettsmyndigheter innenfor sin jurisdiksjon for å få særskilte opplysninger om etterforskning eller straffesaker som er innledet ved mulige overtredelser av denne forordning. Disse vedkommende myndighetene skal framlegge nevnte opplysninger for andre vedkommende myndigheter og ESMA slik at de kan oppfylle sin forpliktelse til å samarbeide med hverandre og med ESMA ved anvendelsen av denne forordning.

2. Vedkommende myndigheter skal bistå vedkommende myndigheter i andre medlemsstater. De skal særlig utveksle opplysninger og samarbeide om granskinger eller tilsyn. Vedkommende myndigheter kan også samarbeide med vedkommende myndigheter i andre medlemsstater for å lette inndrivelsen av økonomiske sanksjoner.

*Artikkel 45***Offentliggjøring av beslutninger**

1. Med forbehold for nr. 2 skal en vedkommende myndighet på sitt offisielle nettsted offentliggjøre alle beslutninger om illeggelse av en administrativ sanksjon eller et annet administrativt tiltak for overtredelse av denne forordning umiddelbart etter at personen som er omfattet av vedtaket, har blitt underrettet om det. Offentliggjøringen skal minst inneholde opplysninger om overtredelsens type og art og identiteten til personene beslutningen gjelder.

Første ledd gjelder ikke for beslutninger som pålegger tiltak av undersøkelsesmessig karakter.

2. Dersom en vedkommende myndighet etter en individuell forholdsmessighetsvurdering anser at offentliggjøring av identiteten til den juridiske personen eller av personopplysninger om en fysisk person vil være uforholdsmessig, eller dersom offentliggjøringen vil kunne medføre fare for finansmarkedenes stabilitet eller en pågående undersøkelse, skal den enten

- a) utsette offentliggjøringen av beslutningen til det ikke lenger foreligger noen grunn til utsettelse,
- b) offentliggjøre beslutningen i anonymisert form på en måte som er i samsvar med nasjonal rett, forutsatt at en slik anonym offentliggjøring sikrer et effektivt vern av de aktuelle personopplysningene, eller
- c) helt unnlate å offentliggjøre beslutningen dersom vedkommende myndighet anser at offentliggjøring i samsvar med bokstav a) eller b) vil være utilstrekkelig til å sikre
 - i) at finansmarkedenes stabilitet ikke settes i fare, eller
 - ii) forholdsmessigheten av offentliggjøringen av slike beslutninger for tiltak som anses å være av mindre betydning.

Dersom en vedkommende myndighet beslutter å offentliggjøre beslutningen i anonymisert form som nevnt i første ledd bokstav b), kan den utsette offentliggjøringen av de relevante opplysningene i et rimelig tidsrom dersom det kan antas at grunnene til å anonymisere offentliggjøringen vil bortfalle i løpet av denne perioden.

3. Dersom beslutningen innklages for en nasjonal rettsmyndighet, forvaltningsmyndighet eller annen myndighet, skal vedkommende myndighet på sitt nettsted umiddelbart offentliggjøre slike opplysninger samt senere opplysninger om resultatet av en slik klage. Alle beslutninger om annullering av en tidligere beslutning om å ilegge en sanksjon eller et tiltak, skal også offentliggjøres.

4. Vedkommende myndighet skal påse at enhver beslutning som offentliggjøres i samsvar med denne artikkel, er tilgjengelig på dens offisielle nettsted i minst fem år etter offentliggjøringen. Personopplysninger som offentliggjøres, skal bli liggende på vedkommende myndighets offisielle nettsted bare så lenge det er nødvendig, i samsvar med gjeldende personvernregler.

5. Medlemsstatene skal en gang i året gi ESMA sammenfattede opplysninger om alle administrative sanksjoner og andre administrative tiltak som er ilagt i henhold til artikkel 42. Denne forpliktelsen gjelder ikke for tiltak av undersøkelsesmessig karakter. ESMA skal offentliggjøre disse opplysningene i en årlig rapport.

Dersom medlemsstatene i samsvar med artikkel 42 har valgt å fastsette strafferettslige sanksjoner for overtredelser av bestemmelsene omhandlet i nevnte artikkel, skal deres vedkommende myndigheter årlig gi ESMA anonymiserte og sammenfattede opplysninger om all utført strafferettslig etterforskning og alle ilagte strafferettslige sanksjoner. ESMA skal offentliggjøre opplysninger om ilagte strafferettslige sanksjoner i en årlig rapport.

Artikkel 46

Kollegier

1. Innen 30 virkedager etter at en referanseverdi nevnt i artikkel 20 nr. 1 bokstav a) og c) blir oppført i listen over kritiske referanseverdier, med unntak av referanseverdier fra bidragsyttere der flertallet ikke er enheter under tilsyn, skal vedkommende myndighet opprette et kollegium.

2. Kollegiet skal bestå av vedkommende myndighet for administratoren, ESMA og vedkommende myndigheter for bidragsyttere under tilsyn.

3. Vedkommende myndigheter i andre medlemsstater skal ha rett til å være medlemmer av kollegiet dersom opphør av leveringen av den berørte kritiske referanseverdien ville ha en vesentlig negativ innvirkning på markedets integritet, den finansielle stabiliteten, forbrukere, realøkonomien eller finansieringen av husholdninger og foretak i disse medlemsstatene.

Dersom en vedkommende myndighet har til hensikt å bli medlem av kollegiet, skal den sende en anmodning til vedkommende myndighet for administratoren med dokumentasjon for at kravene i første ledd i dette nummer er oppfylt. Den berørte vedkommende myndigheten for administratoren skal vurdere anmodningen og innen 20 virkedager etter at anmodningen er mottatt, underrette den anmodende myndigheten om hvorvidt kravene anses å være oppfylt. Dersom den anser at disse kravene ikke er oppfylt, kan den anmodende myndigheten henvise saken til ESMA i samsvar med nr. 9.

4. ESMA skal bidra til å fremme og overvåke kollegiene omhandlet i denne artikkel slik at de virker på en formålstjenlig, effektiv og ensartet måte i samsvar med artikkel 21 i forordning (EU) nr. 1095/2010. For det formålet skal ESMA delta når den finner det hensiktsmessig, og skal i den forbindelse anses som en vedkommende myndighet.

Når ESMA handler i samsvar med artikkel 17 nr. 6 i forordning (EU) nr. 1095/2010 i forbindelse med en kritisk referanseverdi, skal den sikre hensiktsmessig utveksling av opplysninger og samarbeid med de øvrige medlemmene av kollegiet.

5. Vedkommende myndighet for en administrator skal lede kollegiets møter, samordne kollegiets virksomhet og sikre effektiv utveksling av opplysninger mellom kollegiets medlemmer.

Dersom en administrator leverer flere kritiske referanseverdier, kan vedkommende myndighet for denne administratoren opprette ett enkelt kollegium for alle de referanseverdiene som denne administratoren leverer.

6. Vedkommende myndighet for en administrator skal opprette skriftlige retningslinjer for kollegiet med hensyn til følgende:

- a) Opplysninger som skal utveksles mellom vedkommende myndigheter.
- b) Beslutningsprosessen mellom vedkommende myndigheter og fristen for hver beslutning som skal treffes.
- c) Tilfeller der vedkommende myndigheter må rådspørre hverandre.
- d) Samarbeidet som skal foregå i henhold til artikkel 23 nr. 7 og 8.

7. Vedkommende myndighet for en administrator skal ta behørig hensyn til eventuelle råd fra ESMA om de skriftlige retningslinjene omhandlet i nr. 6 før den godkjenner den endelige teksten. De skriftlige retningslinjene skal sammenfattes i ett dokument som inneholder en fullstendig begrunnelse for eventuelle vesentlige avvik fra rådet fra ESMA. Vedkommende myndighet for administratoren skal oversende de skriftlige retningslinjene til medlemmene av kollegiet og til ESMA.

8. Før den treffer et av tiltakene nevnt i artikkel 23 nr. 6, 7 og 9 og artikkel 34, 35 og 42, skal vedkommende myndighet for en administrator rådspørre medlemmene av kollegiet. Medlemmene av kollegiet skal gjøre alt de med rimelighet kan for å komme til enighet innen fristen som er fastsatt i de skriftlige retningslinjene nevnt i nr. 6 i denne artikkel.

Når vedkommende myndighet for administratoren treffer en beslutning om å vedta slike tiltak, skal den ta hensyn til innvirkningen på de andre berørte medlemsstatene, særlig den mulige innvirkningen på stabiliteten i deres finansielle systemer.

Med hensyn til beslutningen om å tilbakekalle godkjenningen eller registreringen av en administrator i samsvar med artikkel 35, og dersom en referanseverdi opphør ville føre til en force majeure-hendelse eller hindre oppfyllelsen av eller på annen måte overtre vilkårene for en finansiell kontrakt eller et finansielt instrument eller reglene for et investeringsfond som bruker denne referanseverdien som referanse i Unionen, i den betydning som Kommisjonen spesifiserer gjennom delegerede rettsakter vedtatt i henhold til artikkel 51 nr. 6, skal vedkommende myndigheter innenfor kollegiet vurdere å treffe tiltak for å redusere virkningene nevnt i dette nummer, herunder

- a) en endring av atferdsreglene nevnt i artikkel 15, metoden eller andre regler for referanseverdien,
- b) en overgangsperiode der framgangsmåtene omhandlet i artikkel 28 nr. 2 skal anvendes.

9. Dersom det ikke oppnås enighet mellom medlemmene av et kollegium, kan vedkommende myndigheter henvise tilfeller til ESMA i følgende situasjoner:

- a) En vedkommende myndighet har ikke oversendt vesentlige opplysninger.
- b) Etter en anmodning i henhold til nr. 3 har vedkommende myndighet for administratoren underrettet den anmodende myndigheten om at kravene i nevnte nummer ikke er oppfylt, eller den har ikke etterkommet anmodningen innen rimelig tid.
- c) Vedkommende myndigheter har ikke oppnådd enighet om forholdene omhandlet i nr. 6.
- d) Det er uenighet om tiltakene som skal treffes i samsvar med artikkel 34, 35 og 42.
- e) Det er uenighet om tiltakene som skal treffes i samsvar med artikkel 23 nr. 6.
- f) Det er uenighet om tiltakene som skal treffes i samsvar med nr. 8 tredje ledd i denne artikkel.

10. I situasjonene nevnt i nr. 9 bokstav a), b), c), d) og f) skal vedkommende myndighet for en administrator, dersom saken ikke er avgjort senest 30 dager etter henvisningen til ESMA, treffe en endelig beslutning og gi vedkommende myndigheter omhandlet i nevnte nummer og ESMA en detaljert og skriftlig begrunnelse for sin beslutning.

Fristen nevnt i artikkel 34 nr. 6 bokstav a) skal utsettes fra datoen for henvisningen til ESMA til en beslutning er truffet i samsvar med første ledd i dette nummer.

Dersom ESMA anser at vedkommende myndighet for administratoren har truffet tiltak som er nevnt i nr. 8 i denne artikkel, og som kan være i strid med unionsretten, skal den handle i samsvar med artikkel 17 i forordning (EU) nr. 1095/2010.

11. I situasjonen nevnt i nr. 9 bokstav e) i denne artikkel, og uten at det berører artikkel 258 i TEUV, kan ESMA handle innenfor rammen av den myndigheten den er gitt i henhold til artikkel 19 i forordning (EU) nr. 1095/2010.

Den myndigheten som vedkommende myndighet for en administrator har i henhold til artikkel 23 nr. 6, kan utøves inntil ESMA offentliggjør sin beslutning.

Artikkel 47

Samarbeid med ESMA

1. Vedkommende myndigheter skal samarbeide med ESMA ved anvendelse av denne forordning, i samsvar med forordning (EU) nr. 1095/2010.
2. Vedkommende myndigheter skal omgående gi ESMA alle opplysninger som kreves for at den skal kunne utføre sine oppgaver, i samsvar med artikkel 35 i forordning (EU) nr. 1095/2010.
3. ESMA skal utarbeide utkast til tekniske gjennomføringsstandarder for å fastsette framgangsmåtene og formatet for utveksling av opplysninger i henhold til nr. 2.

ESMA skal framlegge utkastene til tekniske reguleringsstandarder nevnt i første ledd for Kommisjonen innen 1. april 2017.

Kommisjonen gis myndighet til å vedta de tekniske gjennomføringsstandardene nevnt i første ledd i samsvar med artikkel 15 i forordning (EU) nr. 1095/2010.

*Artikkel 48***Taushetsplikt**

1. Alle fortrolige opplysninger som mottas, utveksles eller overføres i henhold til denne forordning, skal være underlagt vilkårene for taushetsplikt som er fastsatt i nr. 2.
2. Taushetsplikten gjelder alle personer som arbeider eller har arbeidet for vedkommende myndighet eller for enhver myndighet, markedsaktør eller fysisk eller juridisk person som vedkommende myndighet har delegert myndighet til, herunder revisorer og sakkyndige som vedkommende myndighet har inngått kontrakt med.
3. Opplysninger som omfattes av taushetsplikten, kan ikke gis videre til noen annen person eller myndighet, unntatt når dette skjer i henhold til bestemmelser i unionsretten eller nasjonal rett.
4. Alle opplysninger som utveksles mellom vedkommende myndigheter i henhold til denne forordning, og som gjelder forretnings- eller driftsvilkår og andre økonomiske eller personlige forhold, skal anses som fortrolige og omfattes av kravene om taushetsplikt, unntatt når vedkommende myndighet på det tidspunkt opplysningene meddeles, erklærer at opplysningene kan gis videre, eller når videreformidling er nødvendig i forbindelse med rettergang.

AVDELING VII

DELEGERTE RETTSAKTER OG GJENNOMFØRINGSRETTSAKTER*Artikkel 49***Utøvelse av delegert myndighet**

1. Myndigheten til å vedta delegerte rettsakter gis Kommisjonen med forbehold for vilkårene fastsatt i denne artikkel.
2. Myndigheten til å vedta delegerte rettsakter nevnt i artikkel 3 nr. 2, artikkel 20 nr. 6, artikkel 24 nr. 2, artikkel 33 nr. 7, artikkel 51 nr. 6 og artikkel 54 nr. 3 skal gis Kommisjonen på ubestemt tid fra 30. juni 2016.
3. Den delegerte myndigheten nevnt i artikkel 3 nr. 2, artikkel 20 nr. 6, artikkel 24 nr. 2, artikkel 33 nr. 7, artikkel 51 nr. 6 og artikkel 54 nr. 3 kan når som helst tilbakekalles av Europaparlamentet eller Rådet. En beslutning om tilbakekalling innebærer at den delegerte myndigheten som angis i beslutningen, opphører å gjelde. Beslutningen får anvendelse dagen etter at den kunngjøres i *Den europeiske unions tidende* eller på et senere tidspunkt som er angitt i beslutningen. Den berører ikke gyldigheten av delegerte rettsakter som allerede er trådt i kraft.
4. Før Kommisjonen vedtar en delegert rettsakt, skal den rådføre seg med sakkyndige utnevnt av hver medlemsstat i samsvar med prinsippene i den tverrinstitusjonelle avtalen om bedre regelverksutforming av 13. april 2016.
5. Så snart Kommisjonen vedtar en delegert rettsakt, skal den underrette Europaparlamentet og Rådet samtidig om dette.
6. En delegert rettsakt vedtatt i henhold til artikkel 3 nr. 2, artikkel 20 nr. 6, artikkel 24 nr. 2, artikkel 33 nr. 7, artikkel 51 nr. 6 og artikkel 54 nr. 3 skal tre i kraft bare dersom verken Europaparlamentet eller Rådet har gjort innsigelse innen en frist på tre måneder etter at rettsakten ble meddelt Europaparlamentet og Rådet, eller dersom både Europaparlamentet og Rådet innen utløpet av denne fristen har underrettet Kommisjonen om at de ikke vil gjøre innsigelse. Fristen kan forlenges med tre måneder på Europaparlamentets eller Rådets initiativ.

*Artikkel 50***Komitéprosedyre**

1. Kommisjonen skal bistås av Den europeiske verdipapirkomité. Nevnte komité skal være en komité i henhold til forordning (EU) nr. 182/2011.
2. Når det vises til dette nummer, får artikkel 5 i forordning (EU) nr. 182/2011 anvendelse, samtidig som det tas hensyn til bestemmelsene i forordningens artikkel 8.

AVDELING VIII

OVERGANGS- OG SLUTTBESTEMMELSER*Artikkel 51***Overgangsbestemmelser**

1. En indeksleverandør som leverer en referanseverdi 30. juni 2016, skal søke om godkjenning eller registrering i samsvar med artikkel 34 innen 1. januar 2020.
2. Senest 1. januar 2020 skal vedkommende myndighet i medlemsstaten der en indeksleverandør som søker om godkjenning i samsvar med artikkel 34, er lokalisert, ha myndighet til å beslutte å registrere denne indeksleverandøren som en administrator selv om den ikke er en enhet under tilsyn, på følgende vilkår:
 - a) Indeksleverandøren leverer ikke en kritisk referanseverdi.
 - b) Vedkommende myndighet har tilstrekkelig kjennskap til at den eller de indeksene som leveres av indeksleverandøren, ikke er i utstrakt bruk i denne forordnings betydning, verken i medlemsstaten der indeksleverandøren er lokalisert, eller i andre medlemsstater.

Vedkommende myndighet skal underrette ESMA om sin beslutning truffet i samsvar med første ledd.

Vedkommende myndighet skal oppbevare dokumentasjon for begrunnelsen for beslutningen som treffes i samsvar med første ledd, i en form som gjør det mulig fullt ut å forstå hvorfor vedkommende myndighet anser at indeksen eller indeksene som leveres av indeksleverandøren, ikke er i utstrakt bruk, herunder eventuelle markedsdata, vurderinger eller andre opplysninger samt opplysninger som er mottatt fra indeksleverandøren.

3. En indeksleverandør kan fortsette å levere en eksisterende referanseverdi som kan brukes av enheter under tilsyn inntil 1. januar 2020 eller, dersom indeksleverandøren inngir en søknad om godkjenning eller registrering i samsvar med nr. 1, inntil en slik godkjenning eller registrering blir avslått.
4. Dersom en eksisterende referanseverdi ikke oppfyller kravene i denne forordning, men opphør eller endringer av denne referanseverdien med sikte på å oppfylle kravene i denne forordning ville føre til en force majeure-hendelse eller hindre oppfyllelsen av eller på annen måte overtre vilkårene for en finansiell kontrakt eller et finansielt instrument eller reglene for et investeringsfond som bruker denne referanseverdien som referanse, kan vedkommende myndighet i medlemsstaten der indeksleverandøren er lokalisert, tillate at referanseverdien brukes. Ingen finansielle instrumenter, finansielle kontrakter eller målinger av et investeringsfonds resultater skal tilføye en henvisning til en slik eksisterende referanseverdi etter 1. januar 2020.
5. Med mindre Kommisjonen har vedtatt en beslutning om likeverdighet som nevnt i artikkel 30 nr. 2 eller 3, eller med mindre en administrator er anerkjent i henhold til artikkel 32 eller en referanseverdi er godkjent i henhold til artikkel 33, skal enheter under tilsyn, når det gjelder en referanseverdi som leveres av en administrator som er lokalisert i en tredjestat, og der referanseverdien allerede brukes i Unionen som referanse for finansielle instrumenter, finansielle kontrakter eller målinger av et investeringsfonds resultater, bare tillates å bruke denne referanseverdien i Unionen for slike finansielle instrumenter, finansielle kontrakter og målinger av et investeringsfonds resultater som allerede bruker referanseverdien som referanse i Unionen før 1. januar 2020, eller som tilføyer en henvisning til denne referanseverdien før nevnte dato.

6. Kommisjonen skal gis myndighet til å vedta delegerte rettsakter i samsvar med artikkel 49 med hensyn til tiltak for å fastsette på hvilke vilkår den berørte vedkommende myndigheten kan vurdere om opphør eller endring av en eksisterende referanseverdi for å oppfylle kravene i denne forordning med rimelig sannsynlighet kan føre til en force majeure-hendelse eller hindre oppfyllelsen av eller på annen måte overtre vilkårene for en finansiell kontrakt eller et finansielt instrument eller reglene for et investeringsfond som bruker denne referanseverdien som referanse.

Artikkel 52

Frist for ajourføring av prospekter og nøkkelinformasjonsdokumenter

Artikkel 29 nr. 2 berører ikke eksisterende prospekter som er godkjent i henhold til direktiv 2003/71/EF før 1. januar 2018. For prospekter som er godkjent før 1. januar 2018 i henhold til direktiv 2009/65/EF, skal de underliggende dokumentene ajourføres snarest mulig eller senest innen tolv måneder etter denne datoen.

Artikkel 53

ESMAs gjennomgåelser

1. ESMA skal forsøke å bygge opp en felles europeisk tilsynskultur og en konsekvent tilsynspraksis og sikre ensartede framgangsmåter blant vedkommende myndigheter med hensyn til anvendelsen av artikkel 32 og 33. For dette formål skal anerkjennelsene som er gitt i samsvar med artikkel 32, og godkjenningene som er gitt i samsvar med artikkel 33, gjennomgås av ESMA annethvert år.

ESMA skal avgi en uttalelse til hver vedkommende myndighet som har anerkjent en tredjestatsadministrator eller godkjent en tredjestatsreferanseverdi, med en vurdering av hvordan denne vedkommende myndigheten anvender de relevante kravene i henholdsvis artikkel 32 og 33 og kravene i relevante delegerte rettsakter og tekniske regulerings- eller gjennomføringsstandarder som bygger på denne forordning.

2. ESMA skal ha myndighet til å kreve dokumentasjon fra en vedkommende myndighet for enhver beslutning som er truffet i samsvar med artikkel 51 nr. 2 første ledd, artikkel 24 nr. 1 og artikkel 25 nr. 2.

Artikkel 54

Gjennomgåelse

1. Senest 1. januar 2020 skal Kommisjonen gjennomgå denne forordning og framlegge en rapport for Europaparlamentet og Rådet, særlig om

- a) virkemåten til og effektiviteten av ordningen for kritisk referanseverdi, obligatorisk administrering og obligatorisk bidrag i henhold til artikkel 20, 21 og 23 og definisjonen av en kritisk referanseverdi i artikkel 3 nr. 1 punkt 25,
- b) effektiviteten av ordningen for godkjenning, registrering og tilsyn av administratorer i henhold til avdeling VI og kollegiene i henhold til artikkel 46, og om det er hensiktsmessig at et unionsorgan fører tilsyn med visse referanseverdier,
- c) virkemåten til og effektiviteten av artikkel 19 nr. 2, særlig dens virkeområde.

2. Kommisjonen skal vurdere utviklingen av internasjonale prinsipper for referanseverdier og av rettslige rammer og tilsynspraksis i tredjestater når det gjelder levering av referanseverdier, og framlegge en rapport for Europaparlamentet og Rådet hvert femte år etter 1. januar 2018. Rapporten skal særlig vurdere om det er behov for å endre denne forordning, og skal om nødvendig følges av et forslag til regelverk.

3. Kommisjonen skal gis myndighet til å vedta delegerte rettsakter i samsvar med artikkel 49 for å forlenge 42-månedersperioden nevnt i artikkel 51 nr. 2 med 24 måneder dersom rapporten nevnt i nr. 1 bokstav b) i denne artikkel dokumenterer at overgangsordningen for registrering i henhold til artikkel 51 nr. 2 ikke er til skade for en felles europeisk tilsynskultur og en konsekvent tilsynspraksis og ensartede framgangsmåter blant vedkommende myndigheter.

Artikkel 55

Melding om referanseverdier som det vises til, og deres administratorer

Når et finansielt instrument som omfattes av artikkel 4 nr. 1 i forordning (EU) nr. 596/2014, bruker en referanseverdi som referanse, skal meldinger i henhold til artikkel 4 nr. 1 i nevnte forordning inneholde navnet på referanseverdien som brukes som referanse, og dens administrator.

Artikkel 56

Endringer av forordning (EU) nr. 596/2014

I forordning (EU) nr. 596/2014 gjøres følgende endringer:

1) I artikkel 19 gjøres følgende endringer:

a) Nytt nummer skal lyde:

«1a. Meldingsplikten nevnt i nr. 1 får ikke anvendelse på transaksjoner med finansielle instrumenter som er knyttet til aksjer eller gjeldsinstrumenter fra den utstederen som er omhandlet i nevnte nummer, dersom noen av følgende vilkår er oppfylt på tidspunktet for transaksjonen:

- a) Det finansielle instrumentet er en andel eller aksje i en innretning for kollektiv investering der eksponeringen for utstederens aksjer eller gjeldsinstrumenter ikke overstiger 20 % av eiendelene som innehas av innretningen for kollektiv investering.
- b) Det finansielle instrumentet medfører en eksponering mot en eiendelsportefølje der eksponeringen for utstederens aksjer eller gjeldsinstrumenter ikke overstiger 20 % av porteføljens eiendeler.
- c) Det finansielle instrumentet er en andel eller aksje i en innretning for kollektiv investering eller medfører en eksponering mot en eiendelsportefølje, og personen med ledelsesansvar eller en nærstående person til en slik person verken kjenner til eller kunne kjenne til investeringssammensetningen eller eksponeringen mot en slik innretning for kollektiv investering eller eiendelsportefølje når det gjelder utstедers aksjer eller gjeldsinstrumenter, og denne personen har dessuten ingen grunn til å tro at utstederens aksjer eller gjeldsinstrumenter overskrider tersklene i bokstav a) eller b).

Dersom det finnes tilgjengelige opplysninger om investeringssammensetningen i innretningen for kollektiv investering eller eksponeringen mot eiendelsporteføljen, skal personen med ledelsesansvar eller en nærstående person til en slik person gjøre alle rimelige anstrengelser for å benytte seg av disse opplysningene.»

b) I nr. 7 innsettes følgende ledd etter annet ledd:

«Ved anvendelse av bokstav b) skal transaksjoner med aksjer eller gjeldsinstrumenter fra en utsteder eller derivater eller andre finansielle instrumenter som er knyttet til disse, som utføres av forvaltere av innretninger for kollektiv investering som personen med ledelsesansvar eller en nærstående person til en slik person har investert i, ikke måtte meldes dersom forvalteren av innretningen for kollektiv investering har full handlingsfrihet, hvilket utelukker at forvalteren mottar instruksjoner eller forslag som gjelder porteføljensammensetning, direkte eller indirekte fra investorer i denne innretningen for kollektiv investering.»

2) I artikkel 35 gjøres følgende endringer:

a) I nr. 2 og 3 erstattes ordene «og artikkel 19 nr. 13 og 14» med «artikkel 19 nr. 13 og 14 og artikkel 38».

b) Nr. 5 skal lyde:

«5. En delegert rettsakt vedtatt i henhold til artikkel 6 nr. 5 eller 6, artikkel 12 nr. 5, artikkel 17 nr. 2 tredje ledd, artikkel 17 nr. 3, artikkel 19 nr. 13 eller 14 eller artikkel 38 trer i kraft bare dersom verken Europaparlamentet eller Rådet har gjort innsigelse mot den delegerte rettsakten innen en frist på tre måneder etter at rettsakten ble meddelt Europaparlamentet og Rådet, eller dersom både Europaparlamentet og Rådet før utløpet av nevnte frist har underrettet Kommisjonen om at de ikke har til hensikt å gjøre innsigelse. Fristen kan forlenges med tre måneder på Europaparlamentets eller Rådets initiativ.»

3) I artikkel 38 tilføyes følgende ledd:

«Senest 3. juli 2019 skal Kommisjonen etter samråd med ESMA framlegge en rapport for Europaparlamentet og Rådet om nivået for tersklene fastsatt i artikkel 19 nr. 1a bokstav a) og b) med hensyn til transaksjoner som er foretatt av personer med ledelsesansvar, og der utstederens aksjer eller gjeldsinstrumenter utgjør en del av en innretning for kollektiv investering eller medfører eksponering mot en eiendelsportefølje, for å vurdere om nivået er hensiktsmessig eller bør justeres.

Kommisjonen skal gis myndighet til å vedta delegerte rettsakter i samsvar med artikkel 35 for å justere tersklene i artikkel 19 nr. 1a bokstav a) og b) dersom den i nevnte rapport fastslår at disse tersklene bør justeres.»

Artikkel 57

Endringer av direktiv 2008/48/EF

I direktiv 2008/48/EF gjøres følgende endringer:

1) I artikkel 5 nr. 1 innsettes følgende ledd etter annet ledd:

«Når kredittavtalen bruker en referanseverdi som definert i artikkel 3 nr. 1 punkt 3 i europaparlaments- og rådsforordning (EU) 2016/1011(*) som referanse, skal kredittgiveren eller eventuelt kredittformidleren opplyse forbrukeren om navnet på referanseverdien og dens administrator og om mulige konsekvenser for forbrukeren i et eget dokument som kan vedlegges skjemaet for standardiserte europeiske opplysninger om forbrukerkreditt.

(*) Europaparlaments- og rådsforordning (EU) 2016/1011 om indekser som brukes som referanseverdier for finansielle instrumenter og finansielle kontrakter eller for å måle investeringsfonds resultater, og om endring av direktiv 2008/48/EF og 2014/17/EU og forordning (EU) nr. 596/2014 (EUT L 171 av 29.6.2016, s. 1). »

2) I artikkel 27 nr. 1 innsettes følgende ledd etter annet ledd:

«Senest 1. juli 2018 skal medlemsstatene vedta og offentliggjøre de bestemmelsene som er nødvendige for å etterkomme artikkel 5 nr. 1 tredje ledd, og oversende dem til Kommisjonen. De skal anvende disse bestemmelsene fra 1. juli 2018.»

Artikkel 58

Endringer av direktiv 2014/17/EU

I direktiv 2014/17/EU gjøres følgende endringer:

1) I artikkel 13 nr. 1 annet ledd skal ny bokstav lyde:

«ea) Når kontraktene som bruker en referanseverdi som definert i artikkel 3 nr. 1 punkt 3 i europaparlaments- og rådsforordning (EU) 2016/1011(*) som referanse, er tilgjengelige, navnene på referanseverdiene og deres administratorer og mulige konsekvenser for forbrukeren.

(*) Europaparlaments- og rådsforordning (EU) 2016/1011 om indekser som brukes som referanseverdier for finansielle instrumenter og finansielle kontrakter eller for å måle investeringsfonds resultater, og om endring av direktiv 2008/48/EF og 2014/17/EU og forordning (EU) nr. 596/2014 (EUT L 171 av 29.6.2016, s. 1). »

2) I artikkel 42 nr. 2 skal nytt ledd etter første ledd lyde:

«Senest 1. juli 2018 skal medlemsstatene vedta og offentliggjøre de bestemmelsene som er nødvendige for å etterkomme artikkel 13 nr. 1 annet ledd bokstav ea), og oversende dem til Kommisjonen. De skal anvende disse bestemmelsene fra 1. juli 2018.»

3) I artikkel 43 nr. 1 skal nytt ledd lyde:

«Artikkel 13 nr. 1 annet ledd bokstav ea) får ikke anvendelse på kredittavtaler som foreligger før 1. juli 2018.»

Artikkel 59

Ikrafttredelse

Denne forordning trer i kraft dagen etter at den er kunngjort i *Den europeiske unions tidende*.

Den får anvendelse fra 1. januar 2018.

Uten at det berører annet ledd i denne artikkel får artikkel 3 nr. 2, artikkel 5 nr. 5, artikkel 11 nr. 5, artikkel 13 nr. 3, artikkel 15 nr. 6, artikkel 16 nr. 5, artikkel 20 (unntatt nr. 6 bokstav b)), artikkel 21 og 23, artikkel 25 nr. 8, artikkel 25 nr. 9, artikkel 26 nr. 5, artikkel 27 nr. 3, artikkel 30 nr. 5, artikkel 32 nr. 9, artikkel 33 nr. 7, artikkel 34 nr. 8, artikkel 46, artikkel 47 nr. 3 og artikkel 51 nr. 6 anvendelse fra 30. juni 2016.

Uten at det berører annet ledd i denne artikkel får artikkel 56 anvendelse fra 3. juli 2016.

Denne forordning er bindende i alle deler og kommer direkte til anvendelse i alle medlemsstater.

Utferdiget i Strasbourg 8. juni 2016.

For Europaparlamentet

M. SCHULZ

President

For Rådet

A.G. KOENDERS

Formann

VEDLEGG I

REFERANSERENTER

Nøyaktige og tilstrekkelige data

1. Ved anvendelse av artikkel 11 nr. 1 bokstav a) og c) skal prioriteringsrekkefølgen for bruk av inndata vanligvis være følgende:
 - a) En bidragsyters transaksjoner i det underliggende markedet som en referanseverdi er ment å måle, eller, dersom dette ikke er tilstrekkelig, dens transaksjoner i tilknyttede markeder, for eksempel
 - markedet for usikrede interbankinnskudd,
 - andre markeder for usikrede innskudd, herunder innskuddsbevis og sertifikater, og
 - andre markeder, for eksempel for OIS-kontrakter («overnight index swaps»), gjenkjøpsavtaler, valutaterminkontrakter, børsmatte renteterminkontrakter og opsjoner, forutsatt at disse transaksjonene oppfyller atferdsreglens krav til inndata.
 - b) En bidragsyters observasjoner av tredjepartstransaksjoner i markedene som beskrives i bokstav a).
 - c) Bindende pristilbud.
 - d) Veiledende pristilbud eller ekspertvurderinger.
2. Ved anvendelse av artikkel 11 nr. 1 bokstav a) og artikkel 11 nr. 4 kan inndata justeres.

Inndata kan særlig justeres ved anvendelse av følgende kriterier:

- a) Nærheten i tid mellom transaksjoner og tidspunktet for levering av inndata samt virkningen av eventuelle markedshendelser i tiden mellom transaksjonstidspunktet og tidspunktet for levering av inndata.
- b) Interpolering eller ekstrapolering fra transaksjonsopplysninger.
- c) Justeringer for å gjenspeile endringer i bidragsyternes og andre markedsdeltakeres kredittverdighet.

Tilsynsfunksjon

3. Følgende krav får anvendelse i stedet for kravene i artikkel 5 nr. 4 og 5:
 - a) Administratoren av en referanserente skal ha på plass en uavhengig tilsynskomiteé. Nærmere opplysninger om medlemskap i nevnte komité skal offentliggjøres sammen med eventuelle erklæringer om interessekonflikter og prosessene for utvelgning eller utpeking av komiteens medlemmer.
 - b) Tilsynskomiteen skal ha møte minst hver fjerde måned og føre protokoll over hvert slikt møte.
 - c) Tilsynskomiteen skal opptre med integritet og ha alt det ansvaret som er omhandlet i artikkel 5 nr. 3.

Revisjon

4. Administratoren av en referanserente skal utpeke en uavhengig ekstern revisor som skal gjennomgå og rapportere om administratorens overholdelse av referanseverdimetoden og denne forordning. Den eksterne revisjonen av administratoren skal foretas for første gang seks måneder etter innføringen av atferdsreglene og deretter annethvert år.

Tilsynscommitéen kan kreve en ekstern revisjon av en bidragsyter til en referanserente dersom det er sider ved bidragsyterens atferd den er utilfreds med.

Bidragsyternes systemer og kontroller

5. Følgende krav får anvendelse på bidragsytere til referanserenter i tillegg til kravene i artikkel 16. Artikkel 16 nr. 5 får ikke anvendelse.
6. Hver bidragsyters innberetter og denne innberetterens nærmeste overordnede skal skriftlig bekrefte at de har lest atferdsreglene og vil overholde dem.
7. En bidragsyters systemer og kontroller skal omfatte følgende:
 - a) En beskrivelse av ansvarsfordelingen i hvert foretak, herunder interne rapporteringslinjer og ansvarsområder, herunder innberetteres og ledes arbeidssted og navn på berørte personer og stedfortredere.
 - b) Interne framgangsmåter for å godkjenne inndatabidrag.
 - c) Disiplinære tiltak ved forsøk på å manipulere eller manglende rapportering av faktisk manipulasjon eller forsøk på manipulasjon fra parter som ikke deltar i bidragsprosessen.
 - d) Effektive framgangsmåter for å håndtere interessekonflikter og kontrollere kommunikasjon, både hos bidragsytere og mellom bidragsytere og andre tredjeparter, for å unngå at de som har ansvaret for å framlegge renteopplysninger, påvirkes på utilbørlig måte utenfra. Innberettere skal arbeide på steder som er fysisk atskilt fra personer som handler med rentederivater.
 - e) Effektive framgangsmåter for å hindre eller kontrollere utveksling av opplysninger mellom personer som deltar i virksomhet som innebærer en risiko for interessekonflikt, og der utvekslingen av nevnte opplysninger kan påvirke referanseverdidataene som leveres.
 - f) Regler for å unngå ulovlig samarbeid mellom bidragsytere og mellom bidragsytere og administratorer av referanseverdier.
 - g) Tiltak for å hindre eller begrense en persons utøvelse av utilbørlig innflytelse på den måten personer som er involvert i leveringen av inndata, utfører denne virksomheten på.
 - h) Avskaffing av enhver direkte forbindelse mellom godtgjøring av ansatte som er involvert i leveringen av inndata, og godtgjøring av eller inntekter generert av personer som utfører en annen oppgave, dersom det kan oppstå en interessekonflikt i tilknytning til disse oppgavene.
 - i) Kontroller for å påvise eventuelle reverserte transaksjoner etter at inndata er levert.
8. En bidragsyter til en referanserente skal utførlig dokumentere
 - a) alle relevante aspekter ved inndatabidrag,
 - b) framgangsmåten for å fastsette og godkjenne inndata,
 - c) innberetternes navn og ansvarsområder,
 - d) all kommunikasjon mellom innberetterne og andre personer, herunder interne og eksterne handlere og meglere, i forbindelse med fastsettelsen eller leveringen av inndata,
 - e) all kontakt mellom innberetterne og administratoren eller en beregningsagent,
 - f) eventuelle forespørslers som gjelder inndataene, og resultatene av disse forespørslene,
 - g) følsomhetsrapporter for rentebytteavtaler og andre derivater som inngår i handelsporteføljen, som har en betydelig eksponering mot fastsettelse av rentesatser med hensyn til inndata.

9. Dokumentasjonen skal oppbevares på et medium som gjør de lagrede opplysningene tilgjengelige i framtiden, og det skal være et dokumentert revisjonsspor.
 10. Etterlevelsfunksjonen hos en bidragsyter til en referanserente skal regelmessig rapportere til ledelsen om alle undersøkelsesresultater, herunder om reverserte transaksjoner.
 11. Inndata og framgangsmåter skal være gjenstand for regelmessig intern revisjon.
 12. En ekstern revisjon av inndataene fra en bidragsyter til en referanserente og av overholdelsen av atferdsreglene og bestemmelsene i denne forordning skal foretas for første gang seks måneder etter innføringen av atferdsreglene og deretter annethvert år.
-

VEDLEGG II

VAREREFERANSEVERDIER

Metode

1. Administratoren av en varereferanseverdi skal formalisere, dokumentere og offentliggjøre enhver metode som administratoren bruker for å beregne en referanseverdi. Som et minstekrav skal en slik metode omfatte og beskrive følgende:
 - a) Alle kriterier og framgangsmåter som brukes for å utvikle referanseverdien, herunder hvordan administratoren bruker inndata, herunder det spesifikke volumet, gjennomførte og rapporterte transaksjoner, kjøpstilbud, salgstilbud og andre markedsopplysninger, i sin vurdering eller innenfor sine perioder eller rammer for vurdering, hvorfor en særskilt referanseenheter brukes, hvordan administratoren samler inn slike inndata, retningslinjene for vurderingsansvarliges vurderinger samt andre opplysninger, for eksempel antakelser, modeller eller ekstrapolering fra innsamlede data som tas i betraktning ved vurderingen.
 - b) Framgangsmåter og praksiser som er utformet for å sikre at de vurderingsansvarlige foretar sine vurderinger på en ensartet måte.
 - c) Den relative betydningen som skal tildeles hvert kriterium som anvendes for å beregne referanseverdien, særlig typen inndata som anvendes, og typen kriterium som anvendes for å veilede vurderingen med henblikk på å sikre kvaliteten og integriteten i forbindelse med beregningen av referanseverdien.
 - d) Kriterier som angir minstekrav til transaksjonsopplysninger som kreves for å beregne en bestemt referanseverdi. Dersom det ikke angis en slik terskel, skal det begrunnes hvorfor en minsteterskel ikke er fastsatt, og det skal angis hvilke framgangsmåter som skal anvendes dersom det ikke foreligger noen transaksjonsopplysninger.
 - e) Kriterier for vurderingsperioder der de innsendte dataene ligger under terskelen for metodens anbefalte transaksjonsopplysninger eller der administratorens kvalitetsstandarder ikke er oppfylt, herunder eventuelle alternative vurderingsmetoder, blant annet teoretiske beregningsmodeller. Disse kriteriene skal redegjøre for framgangsmåtene som skal anvendes dersom det ikke foreligger noen transaksjonsopplysninger.
 - f) Kriterier for å sikre at inndata leveres i rett tid, og for hvordan leveringingen skal skje, for eksempel elektronisk, per telefon eller på annen måte.
 - g) Kriterier og framgangsmåter for vurderingsperioder der en eller flere bidragsytere leverer inndata som utgjør en betydelig del av de samlede inndataene for denne referanseverdien. Administratoren skal i disse kriteriene og framgangsmåtene også definere hva som utgjør en betydelig del for beregningen av hver referanseverdi.
 - h) Kriterier for når transaksjonsopplysninger kan utelukkes fra en beregning av en referanseverdi.
2. Administratoren av en varereferanseverdi skal offentliggjøre eller gjøre tilgjengelig hovedpunktene i den metoden administratoren anvender for hver varereferanseverdi som leveres og offentliggjøres, eller eventuelt for hver familie av referanseverdier som leveres og offentliggjøres.
3. Sammen med metoden nevnt i nr. 2 skal administratoren av en varereferanseverdi også beskrive og offentliggjøre følgende:
 - a) Begrunnelsen for å velge en bestemt metode, herunder eventuelle prisjusteringsteknikker og en begrunnelse for hvorfor det tidsrommet eller den tidsrammen som inndataene godtas innenfor, er en pålitelig indikator for fysiske markedsverdier.
 - b) Framgangsmåten for intern gjennomgåelse og godkjenning av en bestemt metode samt hvor ofte en slik gjennomgåelse skal foretas.
 - c) Framgangsmåten for ekstern gjennomgåelse av en bestemt metode, herunder framgangsmåtene for å få markedet til å godta metoden ved hjelp av samråd med brukerne om viktige endringer i deres prosesser for referanseverdiberegning.

Endringer av metoden

4. Administratoren av en varereferanseverdi skal vedta og offentliggjøre for brukerne klare framgangsmåter og begrunnelsen for eventuelle foreslåtte vesentlige endringer av sin metode. Disse framgangsmåtene skal være forenlige med det overordnede målet om at en administrator skal sikre referanseverdiberegningenes fortsatte integritet og gjennomføre endringer med sikte på at det markedet som berøres av slike endringer, skal være velfungerende. Slike framgangsmåter skal fastsette
 - a) en klar frist for forhåndsvarsel som gir brukerne tilstrekkelig mulighet til å analysere og kommentere virkningen av de foreslåtte endringene, idet det tas hensyn til administratorens vurdering av de overordnede omstendighetene,
 - b) at brukernes kommentarer og administratorens reaksjoner på disse kommentarene skal gjøres tilgjengelige for alle markedsdeltakere etter en bestemt høringsperiode, unntatt når det er anmodet om fortrolig behandling.
5. Administratoren av en varereferanseverdi skal regelmessig gjennomgå sine metoder for å sikre at de på en pålitelig måte gjenspeiler det fysiske markedet som vurderes, og skal angi hvordan det tas hensyn til relevante brukeres synspunkter.

Referanseverdiberegningenes kvalitet og integritet

6. Administratoren av en varereferanseverdi skal gjøre følgende:
 - a) Angi hvilke kriterier som definerer den fysiske varen som er gjenstand for en bestemt metode.
 - b) Prioritere inndata i følgende rekkefølge når dette er forenlig med administratorens metoder:
 - i) Gjennomførte og rapporterte transaksjoner.
 - ii) Kjøps- og salgstilbud.
 - iii) Andre opplysninger.Dersom gjennomførte og rapporterte transaksjoner ikke prioriteres, bør det gis en begrunnelse som fastsatt i nr. 7 bokstav b).
 - c) Anvende tilstrekkelige tiltak som er beregnet på å bruke inndata som framlegges og vurderes i forbindelse med en referanseverdiberegning og er basert på god tro, det vil si at partene som framlegger inndataene, har gjennomført eller er forberedt på å gjennomføre transaksjoner som genererer slike inndata, og at de gjennomførte transaksjonene ble gjennomført i tråd med prinsippet om armlengdes avstand, der særlig oppmerksomhet skal rettes mot transaksjoner mellom nærstående parter.
 - d) Innføre og anvende framgangsmåter for å identifisere avvikende eller mistenkelige transaksjonsopplysninger og for å dokumentere beslutninger om å utelukke transaksjonsopplysninger fra administratorens referanseverdiberegning.
 - e) Oppfordre bidragsytere til å framlegge alle inndata som oppfyller administratorens kriterier for den berørte beregningen. Administratorer skal så langt det er mulig og rimelig sikre at de framlagte inndataene er representative for bidragsyterens faktisk gjennomførte transaksjoner.
 - f) Anvende et system med egnede tiltak for å sikre at bidragsyterne overholder administratorens gjeldende kvalitets- og integritetsstandarder for inndata.
7. Administratoren av en varereferanseverdi skal i forbindelse med hver beregning beskrive og offentliggjøre følgende, i den grad det er rimelig og uten at det berører en behørig offentliggjøring av referanseverdien:
 - a) En kortfattet forklaring som er tilstrekkelig til at en referanseverdiabonnet eller vedkommende myndighet kan forstå hvordan beregningen er gjort, herunder, som et minstekrav, størrelsen på og likviditeten til det fysiske markedet som vurderes (f.eks. transaksjonenes antall og volum), volumintervall og gjennomsnittsvolum, prisintervall og gjennomsnittspris samt veiledende prosentandeler for hver type inndata som er tatt i betraktning i forbindelse med en beregning; metoden for prisfastsetting skal beskrives ved hjelp av begreper som transaksjonsbasert, kjøpskurs-salgskurs-differanse-basert («spread-based») eller interpolert eller ekstrapolert.

- b) En kortfattet beskrivelse av i hvilket omfang og på hvilket grunnlag det i forbindelse med en beregning er foretatt vurderinger, herunder om utelukkelse av data som ellers oppfylte kravene i den relevante metoden for beregningen, om fastsettelse av priser basert på kjøpskurs-salgskurs-differanser («spreads») eller interpolering eller ekstrapolering, eller om vektning av kjøps- eller salgstilbud som overstiger gjennomførte transaksjoner.

Rapporteringsprosessens integritet

8. Administratoren av en varereferanseverdi skal gjøre følgende:
 - a) Angi kriteriene som definerer hvem som kan levere inndata til administratoren.
 - b) Ha framgangsmåter for kvalitetskontroll for å vurdere identiteten til bidragsytere og innberettere som rapporterer inndata, samt godkjenningen av slike innberettere som kan rapportere inndata på vegne av en bidragsyter.
 - c) Angi kriteriene som gjelder for ansatte hos en bidragsyter som har tillatelse til å levere inndata til en administrator på vegne av en bidragsyter; oppfordre bidragsytere til å framlegge transaksjonsopplysninger fra back-office-funksjoner og innhente underbyggende data fra andre kilder dersom transaksjonsopplysninger mottas direkte fra en handler.
 - d) Gjennomføre internkontroller og skriftlige framgangsmåter for å identifisere kommunikasjon mellom bidragsytere og vurderingsansvarlige som forsøker å påvirke en beregning til fordel for en bestemt handelsposisjon (for bidragsyteren, dennes ansatte eller en tredjepart), og forsøk på å få en vurderingsansvarlig til å bryte administratorens regler eller retningslinjer, eller for å identifisere bidragsytere som gjentatte ganger har levert avvikende eller mistenkelige transaksjonsopplysninger. Disse framgangsmåtene skal i den grad det er mulig omfatte bestemmelser som tillater administratoren å foreta ytterligere undersøkelser av bidragsyterens selskap. Kontrollene skal omfatte krysskontroll av markedsindikatorer for å validere framlagte opplysninger.

Vurderingsansvarlige

9. I forbindelse med rollen til en vurderingsansvarlig skal administratoren av en varereferanseverdi
 - a) vedta og ha innført eksplisitte interne regler og retningslinjer for utvelging av vurderingsansvarlige, herunder minstekrav til deres opplæring, erfaring og ferdigheter, samt en framgangsmåte for regelmessig gjennomgåelse av deres kompetanse,
 - b) ha ordninger for å sikre at beregningene kan gjøres regelmessig og på en konsekvent måte,
 - c) opprettholde planer for kontinuitet og utskifting når det gjelder vurderingsansvarlige, for å sikre at beregninger gjøres på en ensartet måte av ansatte som har relevant kunnskap, og
 - d) innføre framgangsmåter for internkontroll for å sikre beregningenes integritet og pålitelighet. Slike internkontroller og framgangsmåter skal minst kreve løpende tilsyn med vurderingsansvarlige for å sikre at metoden anvendes på riktig måte, samt framgangsmåter for intern godkjenning fra en overordnet før priser kan formidles til markedet.

Revisjonssporing

10. Administratoren av en varereferanseverdi skal ha regler og framgangsmåter for samtidig dokumentasjon av relevante opplysninger, herunder
 - a) alle inndata,
 - b) vurderingene som vurderingsansvarlige foretar i forbindelse med beregningen av hver referanseverdi,
 - c) hvorvidt en beregning utelukket en bestemt transaksjon som ellers oppfylte kravene i den relevante metoden for denne beregningen, og begrunnelsen for dette,
 - d) identiteten til alle vurderingsansvarlige og eventuelt andre personer som har framlagt eller på annen måte frambrakt noen av opplysningene omhandlet i bokstav a), b) eller c).

11. Administratoren av en varereferanseverdi skal ha regler og framgangsmåter for å sikre at et revisjonsspor for relevante opplysninger oppbevares i minst fem år, for å dokumentere hvordan beregningene gjøres.

Interessekonflikter

12. Administratoren av en varereferanseverdi skal fastsette hensiktsmessige retningslinjer og framgangsmåter for å identifisere, offentliggjøre, håndtere eller redusere og unngå interessekonflikter og for å sikre integritet og uavhengighet i forbindelse med beregningene. Disse retningslinjene og framgangsmåtene skal gjennomgå og ajourføres regelmessig og skal
 - a) sikre at beregningene av referanseverdier ikke påvirkes av at det foreligger eller kan oppstå kommersielle eller personlige forretningsforbindelser eller interesser mellom administratoren eller dens tilknyttede foretak, medarbeidere, kunder, markedsdeltakere eller personer knyttet til disse,
 - b) sikre at de personlige interessene og forretningsforbindelsene til administratorens medarbeidere ikke får skade administratorens funksjoner, for eksempel eksterne oppdrag, reiser og mottak av underholdning, gaver og invitasjoner som tilbys av administratorens kunder eller andre deltakere i varemarkedet,
 - c) med hensyn til påviste konflikter sikre hensiktsmessig atskillelse av funksjoner hos administratoren gjennom tilsyn, kompensasjon, systemtilgang og informasjonsstrømmer,
 - d) sikre fortrolig behandling av opplysninger som framlegges for eller utarbeides av administratoren, med forbehold for de offentliggjøringskravene som gjelder for administratoren,
 - e) forby ledere, vurderingsansvarlige og andre ansatte hos administratoren å bidra til en referanseverdiberegning gjennom å delta i kjøpstilbud, salgstilbud og handler, enten personlig eller på vegne av markedsdeltakere, og
 - f) effektivt håndtere påviste interessekonflikter som kan foreligge mellom administratorens levering av en referanseverdi (herunder alle ansatte som utfører eller på annen måte har ansvar i forbindelse med referanseverdiberegning) og administratorens øvrige virksomhet.
13. Administratoren av en varereferanseverdi skal sikre at det for dens øvrige forretningsvirksomhet er innført egnede framgangsmåter og ordninger for å redusere sannsynligheten for at en interessekonflikt vil påvirke referanseverdiberegningenes integritet.
14. Administratoren av en varereferanseverdi skal sikre at det er innført atskilte rapporteringslinjer mellom dens ledere, vurderingsansvarlige og andre ansatte og fra lederne til administratorens øverste ledelse og styre for å sikre
 - a) at administratoren anvender kravene i denne forordning på en tilfredsstillende måte, og
 - b) at ansvarsområdene er klart definert og ikke er kilde til reell eller oppfattet konflikt.
15. Administratoren av en varereferanseverdi skal underrette brukerne så snart den får kjennskap til en interessekonflikt som oppstår som følge av administratorens eierskap.

Klager

16. Administratoren av en varereferanseverdi skal innføre og offentliggjøre retningslinjer for behandling av klager, som fastsetter framgangsmåter for å motta, undersøke og dokumentere klager på en administrators beregningsprosess. Slike klageordninger skal sikre at
 - a) referanseverdiabonnenter kan inngi klager med hensyn til om en bestemt referanseverdiberegning er representativ for markedsverdien, foreslåtte endringer av referanseverdiberegningen, anvendelse av metoden i forbindelse med en bestemt referanseverdiberegning og andre redaksjonelle avgjørelser i forbindelse med referanseverdiberegningen,

- b) det er fastsatt en tidsplan for behandling av klager,
 - c) formelle klager som er rettet mot administratoren og dens medarbeidere, undersøkes av vedkommende administrator raskt og på en rettferdig måte,
 - d) undersøkelsen gjennomføres uavhengig av medarbeidere som kan være involvert i klagens gjenstand,
 - e) administratoren tar sikte på å foreta undersøkelsen umiddelbart,
 - f) administratoren skriftlig og innen en rimelig frist underretter klageren og eventuelle andre berørte parter om resultatet av undersøkelsen,
 - g) dersom en klager er utilfreds med måten vedkommende administrator har behandlet en klage på, eller med administratorens beslutning, er det mulig å benytte en uavhengig tredjepart utpekt av administratoren senest seks måneder etter at den opprinnelige klagen ble inngitt, og
 - h) alle dokumenter knyttet til en klage, herunder slike som framlegges av klageren, og administratorens egen dokumentasjon oppbevares i minst fem år.
17. Tvister om daglige prisfastsettelse, som ikke er formelle klager, skal avgjøres av administratoren av en varereferanseverdi ved hjelp av dennes egnede standardframgangsmåter. Dersom en klage medfører en prisendring, skal nærmere opplysninger om prisendringen meddeles markedet så snart som mulig.

Ekstern revisjon

18. Administratoren av en varereferanseverdi skal utpeke en uavhengig ekstern revisor med relevant erfaring og evne til å vurdere og rapportere om administratorens oppfyllelse av egne metodekriterier og av kravene i denne forordning. Revisjonene skal gjennomføres årlig og offentliggjøres tre måneder etter at hver revisjon er fullført, og ytterligere foreløpige revisjoner skal utføres ved behov.
-